

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:

celo leto skupaj naprej . . . K 60—

pol leta K 30—

četrt leta K 15—

na mesec K 5—

za Nemčijo:

celo leto naprej K 65—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej K 70—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Sprejemništvo (spodaj, pritličje, levo). Knjižna ulica št. 5, telefon št. 98.

Izjava vsakega člena društva, ki se pridruži našemu združenju.

Imeniti se morajo po poslovnem prostoru in ali 1 m. visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin, parje in zabavice (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno 300 po nakazni. Na samo plemenito naročnino brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna Tiskarna“ telefon št. 99.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoče po pošti:

celo leto naprej K 58—

pol leta K 29—

četrt leta naprej K 15—

na mesec K 5—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knjižna ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 34

Zahvala francoskih gostov ob slovesu: Prebivalcem Ljubljane!

Francoski častniki, odpostani k inauguraciji francosko-slovenske organizacije, zapuščajo lepo Vašo metropolo z obžalovanjem, — pa s srcem prekipelimi ponosom in hvaležnostjo.

Tako prijazno prizadevanje zasebnih in vojaških oblasti, sprejemni pozdravi, izraženi tako pristržno v Vaših časopisih, vsi raznovrstni izrazi najnežnejše pozornosti, mnogoštevilne manifestacije nepristranske simpatije, navdušene aklamacije, ki so nepozabnega nam 16. februarja tokom prelestne matinee v ljubljanskem gledališču poveljevali Francijo, njeno armado in njena načela, — vsi ti številni dokazi odkritosrčnega prijateljstva so nas globoko ganili in pustili v našem srcu najbolj prijazno in živ spomin.

Že dolgo so Vas Francozi ljubili zaradi Vaše grenke usode, katero ste tako ponosno prenašali. Sedaj Vas pa ljubijo pristržno, ker se čutila francoskega naroda vedno bolj nagibajo k onim, ki znajo vreči raz seboj jarem in uničiti trumne sile, grozodejstev in tlačanstva.

Inauguracija francosko-slovenske organizacije je upisala ta preveseči pojav najtesnejše zveze in prijateljstva obeh narodov v knjigo zgodovine.

Francija in njena armada dobro vešta, da bidejo zanje srca Slovencev in to dragoceno prepiranje bo najlepše plačilo za prestane napore. Hossana svobodne Slovenije ji bo olajšala prenašanje nepopisne bolesti.

Francija se Vam miho smetlja stoječa v neskončni tugi grobov, kjer leže njeni junaki v slavi, pridobljeni med nepreglednimi razvalinami svoje domovine. — mučenica na duši in na telesu! Materinsko se približuje Vaši mladi domovini, pristržno jo privija k sebi, kakor srčno ljubljeno dete, jo prime za roko in povede v lepo bodočnost, kjer se zlaté poljane v miru in žarkem solncu zmogovito svobodé!

Capitaine R. Vaulande.

Kako si hočemo urediti svojo državo?

(Kratki izvlečki iz visoke zasnovane programatičnega govora, ki ga je izrekel naš minister notranjih zadev Sv. Pribečević na sarajevskem sestanku jugoslovanskih demokratičnih strank.)

SVRHA SEŠTANKA.

Čas je že bil po mojem mišljenju, da smo se sestali na velikem zborovanju in da razpravljamo o vprašanju, ki danes največ interesira veliko javnost. V njej je nastala zmeda pojmov. Naša javnost nemožno išče jasno orientacijo. Stojimo pred kopico problemov, o katerih se dosedaj merodajni ljudje našega javnega življenja niso izražali dovolj jasno. Vendar je pa stvarjanje jedne države iz toliko posebnih krajev velika zadača, ki jo lahko rešimo samo z jasnim programom in samo takrat, kadar ima velika večina celega naroda jasno orientacijo, kaj hoče in kaj je potrebno.

PROBLEM NARODNEGA UJEDINENJA.

Glavna osnova naše države je misel narodnega jedinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. To jedinstvo ne sme biti samo formalno ali izraženo v formalnih sklepih katerekoli stranke, marveč mora biti resnično in miselnosti v notranjem prepričanju našim. Samo tako, ako vsak del celega naroda razume, da je to sedaj njegova država, enako kakor tudi razumejo to vprašanje vsi drugi deli naroda, samo tako in samo v tem slučaju bodo položeni zdravi temelji.

Pred srbskim delom naroda je svojočasno stal problem, ali se naj ujedinenje reši z ožega srbskega ali širšega jugoslovanskega stališča.

Merodajni činitelji v kraljevini Srbiji so stavili na kocko celo svojo državno eksistenco in dragoceno življenje svojih sinov, njihovih žena in dece, vsi so brez razlike na svojo stran stopili na stališče, da se ujedinenje ne izvrši tako, da se ujedinijo samo vsi Srbi in da se vsi ostali deli naroda prepusti svoji usodi, ampak da se osvobodijo in ujedini ves troimeni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev.

VLOGA SRBIJE.

Del naše javnosti še ne zna dovoljno oceniti vloge kraljevine Srbije pri ustvarjanju naše nove države. Ta kraljevina bi bila mogla, samo ako je hotela, rešiti vprašanje našega narodnega ujedinenja z mnogo manjšimi žrtvami, ako bi bila hotela prepustiti Slovence in Hrvate tujcem ali negotovi usodi. Toda niti v najtežjih časih se Srbija vkljub mamljivim vabilom ni hotela niti spuščati v takšne separatistične razgovore in dogovore, ona ni nikdar videla samosrbskega vprašanja.

ja, ampak vedno tudi v isti meri hrvatsko in slovensko vprašanje t. j. jedno jugoslovansko vprašanje in bodičnost. Danes ni na celim svetu enega človeka, kamoli države, ki bi lahko bazirala svoje zahteve na kakršnekoli dogovore Srbije, kjer bi bila ona hotela žrtvovati le najmanjši del trojednega naroda, čegar osvoboditvi so veljale vse njene žrtve.

JEDINSTVO MORA BITI NOTRANJE.

Ono ne sme biti samo formalno. Oni deli naroda, ki je živel pod ranjko Avstro-Ogrske je ravno tako bistveni del naroda, kakot oni del, ki je že pred vojno živel izven njenih mej in meje in razlike med njima ne sme biti, tudi ne v čustvovanju in v političnem nacionalnem prepričanju. Kakor je prav, da razvije vsak del naroda svoje sile za skupnost, tako bi bilo povsem krivo katerekoli sedesdajni center ali regionalno razdelitev predpostavljati onemu centru, ki je vodil kraljevino Srbijo.

Se le tedaj kadar bo vsakdo od nas pri prihodu v kraljevino Srbijo občutil tudi v svojem srcu, da je došel domov in k svojim ljudem, da je vse to kar vidi, njegova last, njegova domovina in njegova dedščina; še le tedaj, kadar bo v celim našem narodnem društvu živel nehoteni občutek, da spadamo vsi skupaj tako, da nas ne more nič več razdvojiti, še le tedaj bomo lahko rekli, da je naše notranje narodno jedinstvo popolno.

O DRŽAVNEM JEDINSTVU.

Od raznih strani se čujejo nespremenljive izjave, ki jih naši narodni protivniki izrabljajo proti našemu narodnemu jedinstvu. Tako je nek zagrebiški list pred kratkim v teh časih napisal drzno in neresnično trditev, da sloni celo naše narodno jedinstvo sedaj samo na pritisku od zunaj in na 50.000 srbskih bajonetih. Lahko ste opazili, da je tuje časopisje pograbilo to trditev in napravilo iz nje znamenito orodje za svoje interese.

Jaz mislim, da ko smo se v Beogradu sporazumeli po naših narodnih zastopnikih, da se ima organizirati skupna kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, da si je takrat velika večina celega našega naroda bila na jasnem, ali da je vsaj to čisto jasno občutila, da se mora narodno in državno ujedinenje takoj provesti. Sedaj pa prihajajo od strani, ki problema našega ujedinenja niso popolnoma razumeli, razni prikovori toliko o vprašanju ureditve naše države, kolikor v vprašanju raznih pripravilnih mer, prigorovi, ki bi imeli celemu zunanemu svetu pokazati, da naše ujedinenje še ni popolno. Kdor spremlja inostrani tisk, vidi da nasprotniki, ki se bore proti temu ujedinenju večje izrabljajo vse one argumente, da pobijajo tezo narodnega ujedinenja na temelju svobodne volje naroda.

Ako smo en narod, ne moremo med seboj imeti nikakih pogodb. Hrvati so se mogli pogajati z Madžari, Slovenci z Nemci, med Srbi, med Hrvati in med Slovenci pa bi vsaka pogodba pomenila zanikanje našega narodnega jedinstva. Ko so naši delegati šli v Beograd na sporazum o ureditvi naše hiše, nismo šli kot stranka k stranki, da podpisemo pogodbo ali pa da mi bivši avstro-ogrski Jugoslavo napram srbsko-črnogorskim Jugoslovonom napravimo blok, ki je od njih ločen. Ako so torej ostale v principu še stare uprave in stari različni zakoni, to ne pomeni, da smo različne pokrajine ali skupine pokrajin med seboj sklenili kakšno državno-pravni pogovor.

NOTRANJA UREDITEV DRŽAVE. CENTRALIZEM.

Vsak lahko ima o tem svoje mnenje in treba je, da ga ima vsak in da vsakdo razmisli o tem, kako se morajo urediti naši notranji odnosi in naša država. Mi imamo o tem vprašanju svoje povsem dokrajeno mnenje. Naša država, sestavljena iz Srbov, Hrvatov in Slovencev, mora biti urejena tako, da pride volja naroda za narodno ujedinenje in o organizaciji države do svojega popolnega izraza. To kar se govori z nekaterih strani, da bi naša državna uredba morala biti federalistična ali avtonomistična in kar se brani z znanstvenega stališča s pozo učenjaki in književniki, ne more biti merodajno za svobodnega političarja, za človeka resnično narodnega občutka in javnega dela med ljudstvom. Pravilni občutek in prepričanje v narodu pa je to, da mora biti naša država močna in jedinstvena in ne zložena, da mora imeti en suverenitet, eno vlado in eno zakonodajo.

Ako se tudi najdelo ljudje, ki bi radi pokrajinsko zakonodajo in razpravljanje in reševanje vprašani, ki so važna za celokupnost, v razdeljenih korporacijah mislim, da se moramo iz interesa za celoto, iz interesa popolnega narodnega jedinstva in v svrhu ustvaritve ene velike naše narodne države, snustiti v borbo proti takšnim elementom.

Vorašam Vas, če bi mi delali koncesije na škodo načel, ki jih zastopamo v politiki, ali bi to bilo moralno? Kako bi takšne koncesije v federativni državi izzelele v praksi?

AVTONOMIZEM.

Mislim, da morem reči s polnim pravom, da principa plemenske avtonomije, s katerim bi v skupni državi bili federirani Srbi, Hrvati in Slovenci, ne more sprejeti niko, ki stoji na stališču narodnega jedinstva. Ostane torej to, da se federirajo ona upravna področja, na katera nas je razdelila Avstrija pod različnimi državnopravnimi odošaji. Mesto principa plemenske avtonomije bi se torej organizirale posamezne pokrajine kot avtonomne oblasti z nekim vr-

hovnim skupnim organom in skupnimi posli. Bosna ali Hrvatska ali Slovenija ali Dalmacija ali Vojvodina bi torej predstavljale posebne pokrajinske oblasti s privilegijem avtonomije in bi razven njih zanje kakor tudi za Srbijo obstojale skupne oblasti. Kaj znači takšna zahteva?

Predvsem je bil stoletni sen najboljših naših ljudi popolno ujedinenje s kraljevino Srbijo, a sedaj bi nas s silo prisilili, da se od uresnitve tega ideala oddaljimo s takšno avtonomijo. To je nemogoče. Razven tega se ideja pokrajinske avtonomije ne da absolutno provesti niti na sami hrvatski strani zaradi nemogoče delitve. Ali pa naj Dalmacija, Banovina, Medžimurje in Istra napravijo hrvatski blok, ki bi kot posebna celina stal nasproti Srbiji, nasproti Bosni, nasproti Sloveniji? Kadar analiziramo vprašanje pokrajinske avtonomije, vidimo, da izhaja iz nje isti efekt, ki se mu hočejo teoretični zastopniki načela avtonomije izogniti, namreč od plemenske avtonomije. Ako pa nečemo plemenske avtonomije in gola pokrajinska nima zmisla, kaj torej pravzaprav hočemo. Ako izvajamo princip avtonomije še dalje, mora veltati seveda za vse jednako, torej tudi za Srbijo. Ona pa tega neče, in samo avtonomistom na ljubbo bi si morala ustvariti organizacijo, ki je ne pozna in ki je ne rabi. In kakšen bi bil politični efekt avtonomije? Samo pogledite naše narodne nasprotnike.

Nečemo govoriti strankarsko in nestupljivo. Vendar pa mislim, da je potrebno, da se končno vendar enkrat izjavijo oni elementi iz bivše Avstro-Ogrske, ki želijo zavzemati nasproti Beogradu isti položaj, kakor so ga zavzemali popreje napram Dunaju ali Pešti. Oni, ki so popreje smatrali politiko Hrvatov nasproti Madžarov izključno iz državnopravnega stališča in zahtevali od Pešte neke garancije za državno pravno integriteto Hrvatske, tega ne smejo zahtevati od Srbije; pravilno je to stališče napram tujemu narodu in tlačitelju, greh bi bilo napram krvnemu bratu in napram sebi samemu. Ne po svojem nepoštenem namenu, ki ga nečemo nikomur podtakniti, ampak po sami sili logike in ker so zavzeli takšno avtonomistično stališče, se najdelo ljudje v jednom taboru z vsemi onimi, ki so svojočasno narodnjake denuncirali in vodili cesarsko habsburško politiko, ki so se sedaj sicer poskrili, ki paiz svojih skrivališč še vedno iščejo prilike zastrupljati. Moje povsem osnovano stališče je, da treba en narod samo eno državo, pa ne samo to, vprašanje je tudi, ali je ta jednotna država stvorena s silo, kakor Avstrija, ali po volji naroda, kakor Jugoslavija. Razume se, da nikdo neče, da bi naša država temeljila na žensdarski sili in državnem pravdnstvu, kakor Avstrija, marveč stoji na stališču popolnega neomejenega samoodločenja. Pod voljo naroda se je stvorilo ujedinenje. Sedanje strje avtonomistov niso izraz narodove volje,

LISTEK.

Prof. Ernest Denis.

(Spomini na njegov prihod v Ljubljano.)

Francosko-slovenska zveza je torej ustanovljena. Nedeljska prireditelj v Narodnem gledališču je slavnostno položila temelj bodočemu delovanju. Pri tem sem se spomnil na tih dogodek iz naše preteklosti.

Te dni je slavil osemdesetletnico svojega življenja prof. E. Denis, francoski učenjak, profesor na pariški Sorboni, velik prijatelj Slovanov. Čehi so z veliko slovesnostjo praznovali ta jubilej enega svojih največjih prijateljev, kar so jih imeli onstran svojih mej. Češka univerza je bila imenovala svoj čas prof. Denisa častnim doktorjem, med vojno ga je morala črtati, sedaj pa mu je priredila slavnostno večer, na katerem so govorniki slavili njegovo delo. Že takoj v prvih dneh osvobodjenja se je na neki praški kavarni zasvetil napis: »Kavarna Denis« in praliko mesto je po njem imenovalo eno svojih najlepših ulic. Saj vsak Čeh vé, kaj pomeni ime Denis za čški narod v evropski javnosti. Prof. Denis je bil iz onih mladih Francozov, ki so globoko v srcu začutili rano, ki je zadela Fran-

cijo v letih 1870/71. Kot zgodovinar, ki se je bavil s francosko zgodovino, je dobro čutil, da nemška zmaga nad Francijo ne pomeni samo poraz ene kulturne države, ampak da bo čutila posledje nemško prepotenco cela srednja Evropa. Na dogodkih samih se ni dalo ničesar več izpremeniti; Francija je bila poražena, Alzacija in Lorena sta bili izgubljeni. — Treba je bilo misliti na bodočnost. Bodočnost pa si deli vsak narod s tem, da si pridobiva prijateljev. Mlada francoska generacija, ki je z bolešjo v srcu sprejela ponižanje svoje domovine, je šla na delo. Pregledali so napake preteklosti in so iskali novih poti, po katerih bi Francija postala zopet velika in slavna. Oficijska francoska politika se je naslonila na takozvano rusko-francosko alijanco, ki je bila s francoske strani mišljena bolj proti Nemcem, z ruske pa bolj proti Angliji. Mlada francoska generacija pa je poleg Rusov videla tudi druge slovanske narode, ki so bili že od nekdaj v zvezi s Francijo, oziroma so si sedaj želeli zvez z njo. To so bili pred vsem Čehi in Poljaki. Čehi so imeli zgodovinske zveze iz časa Luksenburgov, saj je iz luksenburgskih kraljev izšel njih »oče domovine« Karel IV., ki je povzdignil Prago na prvo evropsko mesto svoje dobe. Pozneje so iskali zvez s francoskimi hugenoti. Poljaki so se sklicevali na svoje zgodovinske simpatije do Francozov, na Napoleonovo legijo, na emi-

grante, na kulturne zveze. Na jugu pa je vstajala mlada Srbija, ki se je v svojem robstvu bolešno ozirala po kulturnih prijateljih, ki bi jo rešili nekulturnega jarma. Ti trije narodi so mogli postati najboljši sobojenci Francozov ob času boja za revanž. Zato je nekaj mladih francoskih učenjakov zapustilo Pariz in so šli v Varšavo, Krakov, Prago, da bi utrdili nove vezi med kulturno Francijo in malimi slovanskimi narodi. Med temi je bil profesor Denis, ki je leta 1872. prišel v Prago. Čehi so bili že leta 1871. med onimi redkimi narodi, ki so protestirali proti samovoljni in nasilni aneksiji Alzacije - Lorene in so se sklicevali na pravico naroda, da sam odloča o svoji usodi. Seveda njih protest ni imel uspeha — toda francoska javnost je v tem videla nastop kulturnega naroda. Avstriji je bil čški protest zelo neprijeten, dasi se je zgodil komaj pet let po letu 1866. Cesar Franc Jožef je sploh zelo nerad videl, ako so se njegovi narodi zanimali za zunanje dogodke. Menil je, da imamo notranjih dovolj. Tako je torej prišel prof. Denis v Prago, kjer je bil prijateljeli »sprejet v hiši zgodovinarja prof. Pinkasa, katerega žena je bila Francozinja. Mladi francoski učenjak je začel prebirati česko zgodovino, zakopal se je v arhive in je kmalu objavil prve uspehe svojega dela. Kot hugenot se je predvsem zanimal za najslavnejšo dobo česke zgodovine: za husitstvo in za

verske boje. Iz njegovih študij je vzrastle (poleg krajišnih monografij) dvoje velikih del: »Konec česke samostojnosti, ki obdeluje dobo od Husa do bitke na Beli Gori (1315 do 1620) in »Česka zemlja po Beli Gori«, ki je najboljša zgodovinsko delo te dobe (1620 do 1870). Tako je mladi francoski učenjak napisal Čehom — zgodovino v francoskem jeziku. Obe deli sta prevedeni na čški jezik in tvorita važen temelj česke zgodovinske literature. Dasi so Čehi imeli poleg velikega zgodovinarja Palackega še dufuge dobre domače zgodovinarje — je Denisovo delo za nje ogromne važnosti. Saj ga je pisal mož, ki je temeljito poznal razvoj svetovne zgodovine. Prof. Denis se je naučil češčine, izčrpal je arhive in je podal v svojem delu ono vodilno misel českega naroda, ki je postala pozneje pod uplivom prof. Masaryka pravi življenjski nazor českega človeka. Največje važnosti za Čeha pa je bilo to, da jih je iz Denisovega dela spoznala francoska javnost in se je začela zanimati zanje. Tu so položeni temelji novih česko-francoskih zvez in sedanje simpatije entitnih držav za Čeha so samo počat na štiridesetletno smotreno delo. Seveda so Čehi v svet vojni s svojimi legijami dokazali, da so bili vedno zaupanja, ki jim ga je že pred vojno izkazovala kulturna Francija.

Po dovršenem delu se je prof. Denis vrnil iz Prage v Pariz, postal je

profesor na Sorboni, kjer je predaval tudi o čški zgodovini, oženil se je in je bil oblagodarjen z obilnim zdravim zarodom, če se ne motim, ima deset otrok, od katerih se je troje sinov odlikovalo v sedanjih svetovni vojni, hčerke pa delujejo kot učiteljice; njegova vila v bližini Pariza je gostoljubna dom za vsakega slovanskega gosta. S svojimi českimi prijatelji je ostal v stalni pisni zvezi, in ko se je bil pred leti vrnil v Prago ob priliki neke razstave, je bil slavnostno sprejet: čški narod mu je pokazal, da zna ceniti njegovo delo; njegov »Konec samostojnosti česke« in »Cechy po Bílé Hoře« sta najbolj razširjeni čški zgodovinski knjigi, ki jih najdejo ne le v vsaki knjižnici ampak skoraj v vsaki boljši hiši. Kaj je pomenil prof. Denis Čehom pred svetovno vojno — ko je informiral francosko javnost o tem narodu in skrbel za stalno česko propagando — to si lahko sami mislite.

Prof. Denis pa se ni zanimal samo za Čeha — ampak tudi za Jugoslovane. In tako ga je privedla pot l. 1912. na pomlad tudi v Ljubljano. Svojega poseta ni naznanil, kar je prav storil, ker bi bila sicer naša blamaža še večja. Prišel je torej nepoznan in se je zgledil v redakcijah, kjer so ga sprejeli kot brezpomembnega tujca. Jaz sem bil takrat slučajno v neki redakciji. V sobo je vstopil priročno star mož, s sivim klobukom na glavi; predstavil se je šefu — uredniku, podal mu je svo-

marveč težnji raznih strankarskih vodij, za katerimi ni naroda. Jedna je velika in jaka struja, ki hoče centralistično urejeno državo, a mnogo je majhnih struj in oseb, ki žele pokrajinsko avtonomijo. Med tema strujama ne more biti kompromisa.

Poželjena pa je okrožna avtonomija po angleškem vzorcu, ki daje ljudstvu ne samo pravico, ampak tudi priliko samoodločevanja v vseh vprašanih lokalne uprave.

POLOŽAJ POKRAJINSKIH VLAD.

Na čelu poedinih oblasti v dosedanjih historičnih pokrajinah stoji pokrajinske vlade kot nekakšni avtonomni organi. To je v nasprotju z načelom jedinstva, ali praktično se potrebuje iz tehničnih razlogov uprave. Tako različni zakoni se ne morejo čez noč izpremeniti po enem kopitu, kakor tudi ne upravni sistem in uradništvo. Dotlej izvirajo pokrajinske vlade svoje po napotkih kraljevske vlade. To znači, da predstavlja vsaka pokrajinska vlada samo eksponenta skupne državne vlade in da pokrajinska vlada nima posebnega državnega položaja.

(Tudi prinesemo drugi del tega programatičnega govora o občin vprašanih, razmerja med narodi in državo, o agrarnem vprašanju in zaščiti malega kmeta in posestnika, o delavskem vprašanju, o skrbi za uradništvo in o davčnem sistemu.)

Zupan dr. Ivan Tavčar:

K stanovanjski krizi.

Stanovanja v Ljubljani so danes ena prvih skrbi, kajrta mora vlado in mestno občino, pa niti vlada, niti mestna občina si pomagati ne veta. Okrog njih, kakor razburkano morje, vihrajo razdražene množice, one, ki bi radi prišle v stanovanja, po tudi one, ki so v njihovi zimi dostikrat z otroci in bolniki proti vsakemu človekoljubju vržene iz stanovanj!

Prišlo je pač tako, kakor je moralo priti! Natura ima svoje zakone, in pri vseh, ki ima prostora za sto kilogramov, ne moreš pričakovati, da boš v njo spravil še drugih sto kilogramov. Kar se tiče stanovanj, je naša Ljubljana podobna škafu, ki je napolnjen z vodo, in poskus, da bi se v ta škaf prelil še drug škaf, ki je tudi napolnjen z vodo, mora ostati prazno in smešno delo. To se je moralo vedeti naprej, in ko se je pri vladni skledali o novih prometnih ravnateljstvih, opozarjal je ljubljanski župan, da mora vsled tega nastati prava stanovanjska katastrofa. Nastala je in ravnokar jo doživljamo v celih grozotah! Odpraviti se ne bo dala, niti z javnimi demonstracijami. Se manj pa z dolgi resolucijami! Želeli pa je — posebno v interesu železničarjev, ki so v prvi dobi mlade naše države ti državi z vestnim izvrševanjem najtežje službe rešili vse, kar se je takrat rešiti dalo — da se reši, če ne vzorno, pa vsaj za cilo!

Ne bo torej škodilo, če o tem vprašanju še enkrat razpravljamo. Mirost in hladnokrvnost pa bi pripočeli vsem slojem, ki trpe pod stanovanjsko mizerijo!

Tukaj je predvsem izključen argument, da bi se ti ali oni smeli sklicevati, da so oni večjega pomena za državo, kakor drugi, in da morajo ti zadnji vsled tega zlezi v kanale ali pa pod franciskanski in ljubljanski most. Tak argument nikakor ni umesten ter samo razburja. Ravnotoka mora pri razpravi izostati vsak izraz osebosti ali pa še celo nekulturne. Pošteno uradništvo ne sme zahtevati, da naj se njemu na ljubo uniči mestna zbirka slik, češ, da se slike lahko v eno sobo pomenejo, drugih pet sob pa odstopi poštini upravi! Z ravnoisto pravico bi se smelo zahtevati, da se naj zbirke želene muzeja pomočejo v klet ali spravijo pod streho med staro šaro, ker bi se tu tudi pri tem pridobilo lepši prostor za različna ravnateljstva in urade.

Taki in enaki argumenti ne morejo privedi do zadovoljivega uspeha!

Eno je, na kar se sme mestna uprava po pravici sklicevati! Če je namreč vlada sklenila, da naj se prese-

lijo različna ravnateljstva v Ljubljani, je njena dolžnost, da preskrbi tem uradom primerne stanovanjske prostore. To je čisto jasno, in docela je napačno stališče, na katero se postavljajo različni uradi, da je dolžnost mestne občine, skrbeti za stanovanja, in naj pride vsled novih uradov še toliko ljudi v Ljubljano. Poštini urad n. pr. piše, da je pričakovati, da pride v kratkem še kakih 2000 poštinih oseb v Ljubljano, in videti je, da sta ta urad in poverništvo za javno skrb mnenja, da bo imela občina tudi za teh 2000 ljudi preskrbeti stanovanja. To je ravno nekaj takega, kakor če bi se od ljubljanskega župana zahtevalo, da naj v 24 urah izplača iz mestne blaginje eno milijardo kron v zlatu! — Na drugo stran se zopet javlja, da se ima preseliti v Ljubljano novo generalno ravnateljstvo južne železnice, ki bo zopet zahtevalo nebroj sob in obilo stanovanj, ki jih ni, če nečemo na ljubljanskem polju izkopati jam ter jih z deskami pokriti, v te jame pa spoditi vse drugo prebivalstvo Ljubljane, da bo podzemeljsko živelo in dihlo, kakor se je to godilo v troglodtini dobi!

Zadnja ura že torej bide, da se rešitev tega vprašanja po vladni največji odločnosti v roke vzame in da je pri ti rešitvi cela vlada solidarna, ne da bi se eno poverništvo oklepalo tega, drugo zopet drugega!

V naslednjem objavljam nekaj misli, ki se tičejo te stvari, katerih pa seveda nikomur nočem vsiljevati; če se bodo vpoštevale, je prav, če se ne bodo vpoštevale, se pa mestni upravi ne bo smelo očitati, da je zanemarljiva svoje dolžnosti in da se za tako silno važno zadevo ni prav nič brigala.

Najprej zopet in zopet naglašam, da naj vlada premišlja, ni li mogoče izvesti take decentralizacije pri že obstoječih ravnateljstvih v Ljubljani. Če se prav spominjam, je svojčas pošteno ravnateljstvo bilo razdeljeno po deželi; nekaj ga je bilo v Novem mestu, nekaj v Ljubljani in nekaj drugod. Gotovo bi taka decentralizacija ne bila ničesar vzornega, ali pregovor pravi, da mora še celo vrag v silo muhe zobati. Zatorej naj se s tako decentralizacijo poskusi vsaj za toliko časa, da se v Ljubljani zgrade potrebne barake, kakor so se gradile v času potresa!

Vprašanje ravnateljstva južne železnice je v resnici silno važno, pa vendar je tudi tukaj mogoče, da se to ravnateljstvo morda začasno naseli ali v Celju ali v Mariboru, ker je to mesto vsled nove demarkacijske črte popolnoma varno. Se bo že dobil kak kraj v slovenski Jugoslaviji, ki bi mogel sprejeti to ravnateljstvo, ker v Ljubljani vendar ni mogoče vsega spraviti! Če pa mora to ravnateljstvo na vsak način v Ljubljani ostati, potem naj vlada preiskuje, če ni kakega drugega manj važnega urada, ki bi se dal prestaviti iz Ljubljane. S tem bi se dosagla kaplja, ki bi pa za celo vprašanje ne pomenjala veliko.

Na vsak način bo morala vlada z železno roko poseči vmes, če naj se kaj vplivnega doseže. Stojimo pred dejstvom, da se nahaja mestna uprava glede stanovanj v takistiski, kakor se med celo štiriletno vojno ni nikdar nahajala. Vlada se bo torej morala poslužiti izvanrednih sredstev, kakor se jih prejnjala avstrijska vlada in posluževala; vsckakor pa se bo morala posluževati vsaj tistih sredstev, kakor se jih je posluževala prejnjala vlada.

Bilo bi predvsem mogoče, skrbeti vse hotele v Ljubljani in pri teh rekvirirati sobe za različne pisarne, ter tako izdatno olajšati stanovanjski položaj. Lastniki hotelov so — dočim so drugi hišni posestniki v teku vojske imeli zvezane roke — med to vojsko želi take dobičke, da sedaj čisto lahko doprinese nekaj žrtve za državo in njene koristi. Danes, ko počiva v deželi vsaka produkcija, ni povoda, da bi tuji prihajali v gostih tolpah v železno glavno mesto. Med tistimi, ki prihajajo je največ tihotapev in verižnikov, ki skušajo iz dežele spraviti zadnje ostanke naše proizvodnje. Če ta čreda ne bo več med nas prihajala, bo to le koristno!

Očividno pa je, da se vsajka uprta odpora nekaterim vojaškim, ker je očitek splošen, da je v Ljubljani preveč vojaštva. Tukaj je potrebna remediura, in če hočemo misliti na redne razmere v redni državi, potem se bo morala disciplina zopet vpletati v vojaške vrste. Seveda se bo ugovarjalo, da demokracija načeloma, na katero pristajamo, zahteva, da v armadi ta načela najbolje prihajajo do veljave, če prostak ne pozdravi oficirja in če oficir nima poguma, da bi disciplinarno kaznoval pregreške, ki so proti vsaki disciplini. Jaz ne stojim na tem stališču. Ali je vojska potrebna za Jugoslavijo ali ni? Če je potrebna, potem ne more biti brez discipline, ker drugače ni več vojska, ampak tolpa, od katere nima država ničesar pričakovati. Če pa naj se prične vpletati disciplina, naj se starejši letniki odpuste na dom, kjer se do spomladi zopet delu privadijo, mlajši letniki pa naj se porazdelijo po različnih slovenskih garnizijah, kjer jih bodo oficirji bolj v rokah imeli in kjer bodo imeli manj slabih izgledov. Posebno artiljerija gre lahko iz Ljubljane, ker je dosti naših vasi, kamor se ena baterija prav lahko pod streho spravi. Da bi tičalo več baterij na kupu, tega po sodbi vojakov pri nas ni potreba!

Na ta način bi se dobilo za druge vojaške namene prostora v naši topničarski vojašnici. Izprazniti pa se bo morala na vsak način naša belgijska vojašnica, kjer se danes še vedno nahaja belgijska, katero je vojska v življenje poklicala. Danes ni več vojske, zatorej mora vojaštvu zadoščati garnizijska bolnica, kakor je pred vojsko zadoščala! Bolniki iz mestne vojašnice se lahko preselijo v kake gradove tik železnice (n. pr. v nekaj Turjaški grad pri Krškem ali pa v vojašnice v Sloveniji Bistrici ali kam drugam). Če bo v Ljubljani par bataljонов rednega in dobrega vojaštva, bo to moralo zadostovati, ker vendar ne snemo obupati, da bi v Ljubljani ne nastali časi reda, postenega dela in mirnega mišljenja!

To so nasveti, ki izhajajo iz najboljše volje, ki nečemo nikogar žaliti in ki zase nikakor nečemo biti nezmožljivi. Komur niso všeč, prosto mu, da iz razra svojemu prepričanju. V polemiko se ne bom spuščal, molčal bom, in naj se mi očita tudi »gorjanske tacov«, tolažec se sam pri sebi, da je vsako oslovsko kopito močnejše od najkrepkejših gorjanske pesti.

Novinski pregled.

»Naprejek« od 19. t. m. prinaša na uvodnem mestu obširno poročilo o socialističnem shodu v Štibelu. Poročilo je zanimivo zaradi podatkov o stanju jugoslovanskega kmetijstva, katere je podal g. Prepeluh. Na shodu so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo razpust občinskega odbora za Šmihel-Stope in delitev občine. Zahtevajo tudi ustanovitve časopisa, ki naj bi zavezoval kmetiče koristiti. Ali je to v zvezi s spremembo pri »Domoljubu«?

»Ljubljanska Jugoslavija« od 19. t. m. zagovarja kar najtesnejšo gospodarsko zvezo med Jugoslavi in Francozi.

»Libre Serbie« od 12. febr. prinaša pod naslovom: »Prebudili so se v prebudni članek, katerega je napisal inž. Stebi v Ljubljanskem »Naprejeku« pokrajinskih vladah. List pravi: »Denar kralja Nikole je prišel torej tudi že v Ljubljano«. Resno pa pristavlja: Hvala Bogu, da pišejo tako tudi ljubljanski socialisti, ki so se splošna popolnoma podvrželi politiki Pašić-Trumbićevi... Za »Naprejek« v priložilo »Libre Serbie« ni ravno ugodno.

»Journal de Genève« prinaša pod naslovom »Une dynastie nationale« zelo simpatično pisan članek o Karađorđevićih izpod peresa Jean Martinja, ki končuje svoj sestavek z besedami: »aux vœux de Slaves du Sud. La dynastie Karađorđević symbolise l'unité nationale.« O vprašanju: ali republika ali monarhija, pravi, da bo mogoče tudi pri Srbiji prodrati republikanski princip, ampak pozneje; danes pa Srbi ne bodo zavreli kar čez noč tistega režima, katerega so vajeni že dolga leta.

»Nema Zürcher Zeitung« od 11. februarja piše pod naslovom »bolševizem v Jugoslaviji« iz kronov jugoslovanske emigracije: Zadnji čas se razširjalo v zapadnoevropskih in slavski v evropskih listih vesti, ki pravijo, da se v Jugoslaviji in posebno v Srbiji v sredi s republikanizmom razširja bolševizem. Javno se pripoveduje, da širijo bolševizem zlasti oni inteligentni Jugoslavi, ki se vračajo iz Švice. Da pravilno informiramo javno mnenje v Švici, pripominjamo:

1. Med Jugoslavi doma in v Švici nima rasdevajoči bolševizem niti enega privrčenca. S tem se hvali danes vse jugoslovanske ljudstvo.

2. Vsak izobraženec ve, da nima bolševizem z republikanizmom nič opraviti.

3. Jugoslavi se smatrajo danes za zaveznike zapadnih sil in so mnenja, da bi bila brezaktnost napram tem, če bi identificirali republikanizem z bolševizmom.

4. Republikanizem v Srbiji ni nič novega; že pred vojsko je obstajal na belgaiski univerzi priznan republikanski klub.

5. Nezdovoljnost in nemiri, ki se danes v Jugoslaviji vedno bolj širijo (!), niso bolševizem, ampak samo reakcija na beogradsko politiko. Brezprimerno nasilstvo, s katerim nastopajo srbske bande v Crni gori, vpeljava vojaške cenzure — za časnike celo preventivne cenzure — sistematično širjenje Vel. Srbije in zatiranje okrajnih avtonomij, katere je respektirala celo avstrijska vlada, uvedba »batine« celo za ženske, to so vzroki nezadovoljstva z beogradskim režimom. Če pravijo danes srbski oficirji na Hrvaškem, da hočejo vsakega obesiti ali ustreliti, ki govori o republiki (glej: »Hrvat« od 18. januarja 1919), mora vsak pameten človek tako govorjenje obsolati.

Tako so naši listi informirali naše emigrante. Neverjetno, žalostno, pa resnično.

Tudi sarajevska »Srpska Zora« od 16. t. m. pozdravlja sarajevsko skupščino in piše med drugim: Naš list, ki tolažila voljo najširših slojev srbskega naroda v Bosni in Hercegovini, pozdravlja vsak čin, ki omogoča ojačati centralistične ideje v našem kraljestvu SHS. Čeprav ne hodimo po istih potih, naš cilji je isti. Mi čutimo potrebo, da se organiziramo kakor Srbi in da tako organizirani zajedno delamo z našimi brati Hrvati in Slovenci. — Prinorčilo gospoda Čokorila zopet nam ni baš liubo. Dejansko se navadno pač drugačna ko besede.

Sarajevski »Jugoslavenski List« od 16. t. m. piše o sarajevskem sestanku: Medustranaška konferenca započela je jučer su kao uvod razložili svoje mišljenje i stanovište ministri Pribičević, Kramer i dr. Lukinić. Once je raspoloženje svih skupljenih bilo povoljno za ostvarenje velike ideje jedinstvene stranke za čiteli teritorij, koji nastava naš narod. Burno odobravanje, što je uslijedilo nakon svakog istaknutog mesta govora triju ministara, pokazalo je jasno, da uistinu veli dio naroda želi bezuslovno jedinstvo.

Treba zapamtiti riječi ministra dr. Lukinića, koji je izjavio, da se nada, da je ovo zadnji puta, što oni istupaju kao Hrvati, Srbi i Slovenci. Ove će se riječi morati uvažiti pri ostvarenju nove, jake, demokratske stranke. Iz svih govora jasno se moglo razabrati, da će nova stranka stupiti iaka i borstvena na političko pozornicu, te da neće ni u kojem pogledu činiti koncesija plemenskom separatizmu. Usprkos ove jasne želje većine naroda, još uvijek nekotji listovi, a oni bi trebali da budu izraz javnog mišljenja, nabacuju i naklapaju narodu nekatke separatističke i autonomističke želje, koje za pravno ni ne postoje. Ovo rovaranje izza kulisa, ovo imunitiranje nezadovoljstva trebalo je napokon jakim rukom usutkati, jer je štetno, jer stvara desorientaciju u narodnim redovima.

Zar bi hrvatski narod, podijeljen u razna upravna područja, bolje živio, nego u centralistički urejenom kraljestvu SHS? — Zar ima iko, ko bi bio tako omejenog mišljenja, da vjeruje u bolji napredak našeg naroda ako smo izmedu sebe porazdijeljeni? — Kao lern... hidra diže se opet naša stoljetna laž: nesloga. Hoćemo li mi to šutke trpeti? — Hoćemo li trpeti, da šadića nesaviesnih ljudi unaša razdor u narodne redove? — Kameleoni mišljenja boju, zar da ju i mi svi

s njima mišljamo? — Prestali su dati, kad je narod pobožno slušao, što mu »gospod« govore. Narod sluša glas svoja srca, koji nije nikad zatomio: on hoče slogu. To je faktično stanje stvari i ništa drugo! Nek snadu oni, koji lome jezik i pare, da dokažu protivno, da im je jalov posao.

Zagrebački »Obzor« od 18. februarja piše o razmerju med Jugoslavijo in Italijo med drugim:

Talijanska štampa puni stupce svojih novina o revolucijama i bunama u Bosni i Hrvatskoj. Pričaju se sve moguče stvari, naročito hoče se prikazati, kako ni Hrvati ni Slovenci ne če Jugoslaviju. Tim svojim pisanjem nikog ne mogu uveriti, kao što nisu mogli ni onda, kada su donasili senzacije o raznim urotama u Zagrebu, koje aranzira Austrija. Te su se urote rasplnule i sve naše stranke su toliko puta obvezatno i svečano izjavile, da hoče jednu državo, da je naivno iz naših prepriku i nepriklia konstruirati, da hočemo posebnu državo. Talijanima bi naravno takova posebna država dobro došla, jer bi otvor bio manji i naš prestiž u Parizu slabiji. No baš Hrvati i Slovenci, koji su ugroženi od Talijana, baš su oni najviše interesirani na zajedničkoj državi svih Jugoslavena. Mnogobrojna skupštine i stranačke izjave, naročito s hrvatske strane, najbolji su odgovor talijanskim kombinacijama. I ako riječke novine hoče da prikažu kao da su Hrvati a naročito seljačka stranka separatiste, onda ih upućujemo na »Corriere della Sera«, koja donasla rezoluciju seljačke stranke, u kojoj se traži jedna jugoslovanska država po americkom uzoru. Ako ima mediu nama prepriaka, kako če biti naša država uređena, to je baš najbolji dokaz da hočemo zajedničko državo. Tu državo dapače i Josa Tomić, koji ne priznaje narodnog jedinstva. Baš te žestoke polemike dokazuje najbolje, kako svi mi drhčemo za sudiinu te naše nove države i kako sa svog stajališta hočemo da bude naša država što iaka i solidnija. Baš iz ovih naših prepriaka mogli bi Talijani uvideti, da su sve stranke i svi narodni slojevi složni u zahtjevu priznanja jedne države i da su svi složni protiv presizanja Talijana. Dapače ista staroradikalna stranka, koja je imala toliko obzira prema tom talijanskom saveziku, kao što to vrlo točno i dobro tumači »Samoupravac« u svom članku »Velike prepreke na putu narodnog jedinstva«, koja je od rod, 1906. na do londonskog ugovora imala borbe da steče priznanje Evrope barem za oslobođenje Bosne, a koja je i kasnije morala računati sa strujama u Evropi, koje su računale s Austrijom, ta ista stranka, danes je napustila svoj program, pa je prehvatila ideju države Srba, Hrvata i Slovenaca. Kad dakle vidimo, da naše stranke, koje zastupaju nairadikalniste plemensko bilo hrvatsko bilo srpsko stanovište, prihvaćaju program Jugoslovanskega odbora o siedenju svih jugoslovanskih zemalja u novu našu državo, onda je zaludu Talijanima, da računaju sa protudržavnim strujama, koje bi došle nima u prilog. Tih struja, koje bi htjele zasebne države, bilo srpsku, bilo hrvatsku ili crnogorsku ili slovenačku u našem javnom životu nema, a bilo ih je najmanje baš mediu Hrvatima, prem štamo u organizma, koji su zadojeni stranačkom mržnjom, podvale, kao da takih separatističkih struja i stranaka ima. To podmitanje ne samo da truje naše javno mnenje, nego ide u prilog Talijanima, koji to marljivo prenašaju i nastoje izbiti kapital. Bilo bi uputno, da to naša štampa uvaži. — Tako piše »Obzor«, kar navijamo! Se letofo vrane okrog gore kralja, Matijaža, in »Obzor« je jedna od najbolji crnih domačih.

Pod naslovom: Zametak »Državotvorne stranke« kritikuje zagrebački »Nove Vrijeme« sarajevsko zborovanje.

»Donosimo vijesti, koje su stigle o skupštini iz Sarajeva. Od stvaranja jedne jedinstvene stranke, ili kako su je prije rođenja krstili »državotvorna stranka«, po uzoru bivših austromagjarskih vladodržaca, koji su poznavali »staatsbildende« i »staatsheilende« narode i stranke — nema iz Sarajeva ništa, Izabrani su odbori, ali nema članova u odborima iz Srbije i Crne Gore. Stranka se osniva za čiteli teritorij SHS — bez ova dva veoma važna faktora. Dru Lukiniću je uspjelo, da preko Narodnoga kasa dovede neke ljude iz Zagreba. Sv. Pribičević nije uspjelo ni to u Beogradu, da dovede ikooga u društvo. Šteta je, da ovi staatsbildende elementi nisu dobili u

jo vizitko in sta nekaj časa tiho govorila: na to se je poslovil in je odšel.

»Kdo je bil ta mož?« vprašam urednika.

»Ne vem, saj leži tu njegova vizitka.

Pogledam: prof. Ernest Denis...

Vzel sem klubok in sem hitel za njim. Dohitel sem ga na dvorišču. Nagovoril sem ga v češčini, kar ga je presenetilo. Povedal sem mu, da poznam njegova dela in ga prosil oproščenja, da je bil v uredništvu tako hladno sprejet. Smejal se je. Kot Francoz je govoril češčino nekoliko trdo. Gladij je svojo malo osivelo brado in me je gledal s svojimi dobrimi globokimi očmi: roka se mu je nekoliko tresla: mož dela. Vprašal sem, zakaj je prišel v Ljubljano. Pojasnil mi je, da hoče ustanoviti francosko revijo za jugoslovansko vprašanje in da je namenjen na Balkan. Bilo je to na predvečer balkanskih dogodkov oz. na predvečer svetovne vojne. Mi sami se nismo zavedali, kaj prihaja — pa tudi da ni bilo že pred durni, bi se bili morali pripravljati. Natančnejši načrtov glede revije mi prof. Denis ni hotel razodeti. Hotel si je ogledati Ljubljano: »Slov. Matico«, knjižnice, gledališče, literaren klub. Rad bi bil videl kaj naših mož. Ponudil sem se mu za vodnika. Zanimalo ga je vse. Zvečer je hotel biti v primerni slovenski družbi. Še nikoli nisem čutil tako naše kulturne mizerije, kakor ta dan.

Kam ga bi peljal? Kaj bi mu pokazal? O Ljubljano, kje so tvoji kulturni zakladi, dokazi naše narodne sile! Odšla sva v Matico. Stopala sva počasi po tistih starih stopnicah, po lesenem predzgodovinskem hodniku. Zaprti. Ne vem, kako se mi je pozneje posrečilo najti prof. Jos. Berceta, našega dragega pokojnika, ki v teh časih tako britko občutimo njegovo izgnbo. On je prevzel nadaljno vodstvo. Zvečer je bila v gledališču neka nemška opereta. Ni bil posebno zadovoljen. A kam sedaj: kje je restavracija, kjer se zbira naša inteligenca? Kje je klub, kjer bi našel naše kulturne delavce? Ugibali smo dolgo, kam bi šli. Bilo nas je menda pet. Nazadnje sem našel rešilno misel.

»Ali bi ne hotel gospod profesor piti dobro naše vino v neki sobi, kjer se je ustavljal Prešeren, kadar se je vozil iz Kranja v Ljubljano.«

To je prof. Denisu ugajalo. Odšli smo k »Novemu svetu« — v Prešernovo sobo. In sedaj prosim slovenski svet, da mi oprosti, ako sem se v svoji veliki stiski poslužil morebiti zgodovinske laži. Stopili smo v pristojo gostilniško sobo, kjer visi na steni Prešernova slika. Prof. Denisu je ugajalo, da naš narod tako časti svojega pesnika, da mu hrani spomin celo v sobah, kjer je pil. (Pri tem smo previdno zamočali, da ga častimo na isti način tudi v sobah, kjer ni !.) Gostilničar — raniki Anton Gorše — Bog nam dal

dobro — nas je pozdravil po svoji navadi s prijaznim veselim smehom.

»Danes imamo slavnega gosta« — sem mu rekel — »ta gospod je profesor iz Pariza«.

Mislil je, da ga vlečem. Zato je po svoji navadi pristopil k prof. Denisu, podal mu je roko in je rekel: »Dobro večer, gospodine!«

Prof. Denisu je tudi to ugajalo. Vprašal me je, ali vsi gostilničarji tako po domače pozdravljajo tuje goste. Rekel sem mu, da je to znak naše gostoljubnosti. (Pozneje sem Gorsetu pojasnil, kako in kaj, in se je hotel skoraj opravičevati, kar sem mu seveda zabranil.) Tako smo se končno rešili iz najhujših zadreg. »Jeruzaleme« je bil dober in je prof. Denisu zelo ugajal. Morebiti je bil to zanj edini prijateljski spomin na Ljubljano. Govorili smo o marsičem in naš francoski gost je bil navidez zelo zadovoljen. Vendar se mu je zdelo, da iz Ljubljane ne bo odnesel najlepših spominov. Spremlil smo ga do hotela in smo se poslovili. Drugi dan se je odpeljal v Zagreb. Poiskal sem njegov življenjepis in sem ga pridobil, da bi vsaj Zagreb pravčasno opozoril na važnega francoskega gosta. Ali se mi je to posrečilo, ne vem. Morebiti bomo o vsem tem čitali v Denisovih memoarih.

Zakaj sem vam napisal ta spomin? Da bi vam pokazal, kako malo smo mislili na to, da bi si bili pridobili

prijateljev v tujini. In vendar smo imeli priliko za to. Na pr. l. 1909. ali 1913. Stoletnice »Ilirije« sploh nismo praznovali. Kako? Čemu? Saj bi bila vlada nam zamerila kaj takega. Nismo znali svet opozarjati nase. In sedaj hočemo, da bi nas svet poznal in — priznal. Ali smo kdaj pomislili, kaj je treba narodu, ako hoče, da je spoštovan? Seveda: mi sami smo veliko premajhni, da bi se nas opazilo na svetovnem trgu. Slovaki so imeli vsaj »Scotusa vitorija«. Koga smo imeli mi, Pa za Slovake so skrbeli vsaj Čehi. Kdo je skrbel za nas? Razven par naših dijakov in umetnikov, ki jih je mlada sila zanesla v Pariz, nismo imeli nikogar zunaj v svetu. In doma nam je bil oni zunanji svet — španska vas. Vse to se sedaj maščuje nad nami in če bo to maščevanje prešlo brez hudih posledic — bodimo hvaležni dobri usodi.

Rusko - francoska, politična alijansa je propadla v ruski katastrofi. Francoski narod, ki je vzdržal v najtežjem boju celih pet let, da odrisi svet barbarskega nasilja, bo ostal vsem malim narodom v spominu globoke hvalečnosti. Tri nove slovanske države: Jugoslavija, Češka, Poljska, bodo pri Francozih iskale opore. Pariz kot kulturno središče sveta, je cilj te nove slovanske trojke. Srbi so trdni zavezniki Francozov. Vsa novejša srbska kultura se je razvijala pod francoskim vplivom. Vsi drugi narodi imajo v tem že svojo zgodovino — mi

smo šele v začetkih. Ko je bilo že časiti na mirovno konferenco — smo šele začeli zbirati svoj »materijal«. Ko je bilo treba o nas izpregovoriti v svetu — smo se ozirali po prijateljih, ki si jih prej nismo znali pridobiti. Da, mi smo »narod zamud«.

V nedeljo je bila slavnostno proglašena francosko - slovanska zveza. Naša skrb bodi, da to zvezo utrdimo. Čutiti jo mora naša družba, naša sola, naša literatura in vsa naša kultura. Presekali smo vezi, ki so nas vezale z nemškimi svetom. Toda odrezani od sveta — ne smemo ostati. Edino prava kulturna država, ki v nji gledamo Jugoslavi svoj zaščitnico — je Francija. Ona bo kulturno središče malih narodov. Ljubezen malih narodov do njene velike kulture ii bo zadoščanje za herojski boj, ki ga je podzvela in zmagovito dovršila.

Vem, da naše simpatije do Francije in njene kulture ne datirajo od pretekle nedelje. Čutili smo vse to že zdavnaj. Toda naše sile so bile preslabe, da bi se bili povzpeli preko zaprek in lastne nemarnosti. Naša dolžnost je, da si znamo v bodočnosti pridobiti in ohraniti prijatelje v tujini, da pa tudi doma poskrbimo za to, da bomo vedeli, kdo je naš prijatelj, da bomo znali prav ceniti in vzprejeti goste, ki k nam prihajajo.

Prof. Denis je imel svojo osemdesetletnico. Ali smo mu čestitali?

Dr. L. L.

svoj odbor i Šerifa Arnautovića. Ona bi to potpuno odgovaralo zahtevu Pribičeviću, da u stranci moraju biti i čvrsti i stalni i politički moralni elementi.

»Novo Vrijeme« misli menda, da ima ono vse dobro v zakupu ker je skupilo zajedno s »Obzorom« okrog sebe vse, kar zabavlja in kriči, a nikogar, ki bi mu bilo do resnega dela.

Sarajevska »Jugoslavija« piše pod naslovom dva tabora:

»Rekosmo, da je naša Jugoslavija mala slika Evrope za vrijeme rata. I kod nas se počela slična — makar samo politička borba. Dijelimo se u dva tabora: Jugoslavensku demokratsku ligu i Jug. dem. stranku. Neutralaca gotovo ni nema, ili će ih brzo nestati. Jedan tabor predvodi dr. Trumbić, drugi Svetozar Pribičević. U jednom su učnici Wilsonovi, suborci antantini, u drugom oni koji su polazili školu pro-paloga apsolutističkoga režima. Jedni su pobiegli od kuće, da mogu slobodno je disati — napustivši službe, plaće i sve, čak se posvadiše s rođenom glavom; drugi ostadoše kod kuće diletanti gospodstvo nad Zagrebom s Peštom i Bečom, puštajući Madžarima, da krše iz dana u dan i onako skučeni ustav kraljevine Hrvatske i Slavonije. Grof je Stjepan Tisza branio te ljude do svojega pada od košakakvih »pobjeda«, a hrvatsko - srpska koalicija bijaše mu za to harna pa ga je otvoreno branila, kad se proti njemu digla bura u peštinskom parlamentu, da ga zbaci sa stolice ministra predsjednika. I ti ljudi vladaju danas u Jugoslaviji!

Oba tabora idu za istim: za narodnim i državnim jedinstvom, ali različitim putevima. Jedna bi stranka htjela to provesti preko noći, »putem naredaba«, bez prirodne evolucije, bez obzira na povijest i osjećaje triti plemena troimenoga naroda i onih petnaestak pokrajina, što su kroz vjekove provodile osebniti život. Druga stranka hoće isto, ali »putem evolucije«, koja je nešto sporija od naredaba, nu stoga i plodonosnija, pošto računa s faktičnim prilikama i slobodnom voljom čitavoga naroda, ne jednoga plemena ili još gore — pojedinih političara i grupa. Povijesnički i prirodni zakoni se ne brišu tako lako nikakovim dekretima.

Agitacija za »narodno jedinstvo«, kakor ga razumjeo neki, torež raste. V ostalom bode dr. Trumbić in lica sama kmalu povedali, kaj hoćejo pravzaprav, treba samo pogledati kdo je vse v lizi: glej sami naš znanec in demokratični centralisti, ki o Lorkoviću, Obzoru in drugih nečeto mnogo vedeti. Ali je to zopet borba za senco?

Pariski »Journal« prinša sledeči telegram iz Rima: »Listi javljajo, da je bilo v Sarajevu zaprtih 46 oseb radi kmetičara proti regentu Aleksandru. Aretiranci so večinoma muslimani. Hrvati in en srbski socialist«.

Vesti o nemirih v Jugoslaviji prinašajo tudi nam naklonjeni »Tempe«: Očividno je, da teke vesti lansirajo Nemci in Italijani, vendar se moramo vprašati, če ne sodelujejo tudi notranji sovražniki. Ali pravzaprav, treba te notranje sovražnike naiti.

Baron Szilassy, onolomnočni poslanik madžarske repunlike v Švicji, je napisal v »Journal de Genève« tokov članek, kjer bridko toži o težki usodi Ogrske, ogrožene od vseh strani. Potem ko je »dokazal« romunsko, češko in jugoslovansko »krivičenje« napram madžarski Hudovaldi, zaključuje baron svoj članek tako: le:

»V največjem interesu Entente je podpirati politiko grofa Karolyta. Ogrska hoče biti element mira v donavski nižini. Ako se razkosa, bo nastala nova Makedonija. Vdala na se ne bo. Zgodovinsko načelo, zemljepisna in gospodarska enota se mora ravnato tako upoštevati, kakor narodnostno načelo. Je - li pravilno, da samo Ogrska plača obračun poraza? Nemčija ostane velika nacija. Bolgarija se nima veliko bati. Ogrji unajo v zavezništvo, ki obsojajo nasilnost in proglašajo pravico. Simpatije Švice jim bodo dragocene v teh težkih urah«.

Madžari rujejo na vseh koncih in krajih in semtertja se jim posreči vplivati tudi na časopisje, ki sicer nam ni nenaklonjeno.

Dr. Fr. Plešić

V poljskem muzeju.

S posebnimi čuvstvi sem dne 26. septembra 1918 zapuščal dom gospodične Helene Dabčanske v Levovu. Lepa vila je to doli pod levovsko citadelo: zelenje raste pred njo, notri pa je muzej in biblioteka in gospodična ima svojo posteljo, bolne, posteljno sredstvo med knjigami na tleh. Vila sredi zelenja in muzeji, gospodična in biblioteka starejših knjig, to so kontrasti.

Ena izmed urednic »Kuriera Lvovskega« me je povedla tja ter me predstavila svojim prijateljici Heleni Dabčanski. Gospod, ki sem ga našel v prvi sobi, mi je rekel, da on ni domačin, da tu le — študira. Soba je bila polna umetnin. Nato mi Helena sama pokaže v sosedno sobo: misli sem, da pridem sedaj v ne privatno stanovanje, toda soba je prikazovala s svojim pohištvo in s slikami, visečimi na stenah, dobro francoskega kralja Ludvika XVI. V sledeči sobi vidim le spomine slavnega dunajskega »Biedermaierja«; ne nadaljnja sosedna ima obličje empira, zadnja soba pa čisto rusko (rusinsko) lice. To je stanovanje gospodične Helene, izpremenjeno v poplun in popolnoma urejen ter katalogiziran muzej in v galeriji slik. Silno dragocenihi starih tkanin je kakih 1200.

V pridružitvi je biblioteka, bogata zbirka nairazličnejših starih knjig: ena soba obsega le francoske knjige, Poleg biblioteko nahajaš oddelek s krasno opravljenimi redkami »ex libris«. Se nikoli nisem videl take zbirke »Vorsatzpapierjev«, t. j. tistih barvnih in šarenih papirjev, ki so v starejših knjigah pokrivali notranje strani platnic. Vse to je Helena lastnorodno sama lenila in opremila ter tako postavila zanimivo zbirko vzorcev stare umetnosti in umetniške obrti.

Razen gospodične sem opazil v vili še enega dečka. »Kdo pa vam kuha?« jo vprašam. »Sama«, mi odgovori, »tudi smotam sama«.

Helena je lastnica še kakih treh hiš v Levovu. Svoje imetje uporablja le za nakupovanje in vzdrževanje umetnin in muzejskih stvari. Njena vila pod levovsko citadelo je dom zgodovine.

Helena Dabčanska pohaia iz zgodovinske poljske roditelje. Njen oče Anton je bil eden izmed najboljših vnetih poljskih patriotov v dobi, ko je Poljska v krvavih vstajah prošlega stoletja iskala svoje svobode. Še kot dijak je sanjal o Italiji ter se naučil temeljito italijansčine in francoščine. V svoji hiši je skrival poljske revolucionarje, prijatelje in somišljenike »Mlade Italije« (1833. sl.) ter pozneje (1863) kot advokat branil ene Galicane, ki so jih radi udeležbe pri poljski vstaji preganjali razni avstrijski »črni senati«. Oba njegova sina sta stala 1. 1863. v poljski armadi. Dasi uniat, je priznaval le ruski in poljski knjižni jezik: razmerje med poljsčino in rusinščino mu je bilo razmerje knjižnega jezika in dialekta. To stališče je 1. 1848. odločno branil v posebnih brošurah.

Iz te rodovine torej, ki je nekdanj z orožjem zastopala prava poljske domovine, pohaia Helena, lastnica in upraviteljica ter hišnica poljskega muzeja.

Ko je bila stara dvanaest let, ki je oče začel mesečno dajati po 2 fl. na bi z denarjem gospodariti no svoje. Za kaj naj ga porabi? Vedela je to brž. Kupila si je lepe, ilustrirane knjige. Ko sta oče in mati videla nje knjižnoljubje, sta ji knuovala cele serije knjig in tako se je snovala v Heleni ljubav do bibliotek in se polagal temelji dragoceni biblioteki, ki jo hrani sedaj njen muzej. Nakupila je cele velike rodbinske bibliotek, ter je obsegala nje knjižnica že pred desetletjem kakih 20.000 zvezkov. Gotila je v mlajših letih tudi slikarstvo ter svoje umetnine razstavljala na umetniških izložbah. To jo usposoblja, iz »Ex libris« in »Vorsatzpapierjev« prirediti umetniške vredne zbirke. Sredi med temizbirkami stoji italijanska zastava: avstrijski častniki, posetniki muzeja, so se ji — čudili Helena strastno ljubi in obžuje Italijo in njeno umetnost ter govori tudi njen jezik.

Svojemu muzeju posveča Helena ves svoj znatni imetek, svoje delo in vso svojo ljubezen. Nad 15.000 lesorezov in bakrovezov tvori sedaj nje bogastvo, dalje 500 slik raznih slikarskih šol. Tri vagone svojih starih in Helenin že poklonila kraljevskemu gradu Wawelu v Krakovu, da bodo tam krasile dvorane nekdanjih poljskih kraljev in bodočih prezidentov poljske — republike. Tudi drugim poljskim javnim muzejem je poklonila že lepe darove iz svojih zbirk, a vse to se godi tiho in brez javnih razglasov.

Tako živi in deluje potomka poljske zgodovinske domovine. Sama stanuje sredi svoje in poljske zgodovine. Ko sem zapuščal nje vilo, mi je bilo čudno pri srcu. Ali sta ona in njen muzej bolji zaključek zgodovine ali bolji začetek nove, prave človeške, kulturne posestnice? Vsekakor se mi je Helena usmiliła.

Javna oblast je spoznala za potrebno, da postavi no noči v bližino vile v nje varstvo redaria ...

Politične vesti.

JAVNI SHODI JDS. dne 23. t. m.

Prihodnjo nedeljo dne 23. t. m. priredi Jugoslovanska demokratska stranka sledeče javne shode:

V Zatičini ob pol 8. zjutraj v šoli; v Višnjigori ob 3. popoldne v šoli; v Jurjevicu pri Ribnici ob 3. popoldne pri g. Kovaciču; v Brezovici pri Ljubljani ob pol 8. zjutraj v šoli; na Dobrovi pri Ljubljani ob 7. zjutraj v šoli; v Mostah pri Ljubljani ob 3. popoldne v šoli; v Stražišču pri Kranju ob 3. popoldne v šoli; v Krškem (občni zbor) ob 10. dopoldne v Sokolski dvorani. — Na Štajerskem se vršijo sledeči shodi: v Šmarju ob 3. popoldne pri Hahjanu; v Rogasčki Slatinu ob 8. zjutraj; v Loki pri Zusmu ob 3. popoldne pri g. Gajšku.

Nadaljnji shodi JDS. se vrše v Sv. Bolenkupri Središču ob 3. popoldne; pri Sv. Miklavžu pri Ormožu ob 9. dopoldne, oba v nedeljo 2. marca; v Rušah pri Mariboru pa v nedeljo 23. februarja ob pol 9. uri. Na teh treh shodih poročajo tajnik JDS. iz Maribora prof. Voglar. Somišljeniki, pridite polnoštevilno.

SHODI JDS. dne 16. t. m.

Pretečno nedeljo dne 16. t. m. se je vršila cela vrsta dobro obiskanih shodov ter so se povsod tudi ustanovile krajevne organizacije. Posebno dobro so bili obiskani shodi v Dobropolju, kjer so govorili gg. dr. Lovrenčič, Ivan Pucelj in A. Koder, nadalje v Temenici in Vel. Gabru, kjer sta poročala gg. okrajni sodnik Kuder in profesor Majcen. Prav povsod pa so tudi uspešni shodi na Ježicah (govornik dr. Pestotnik), v Mirni peči (govornik dr. Režek), v Selcah nad Škofjo Loko (govornik Fr. Semrov), v St. Lampretu pri Zagorju (govornik Ivan Tauffer).

SHODI JDS. NA DOLENJSKEM dne 16. t. m.

V nedeljo 16. t. m. je bil shod JDS. v Velikem Gabru in na Temenici na Dolenjskem. Predsednik prvega shoda ob 7. uri zjutraj je bil g. nadučitelj Zajc. Poročal je o političnem položaju g. prof. Majcen iz Novega mesta in o strankinem programu gosp. okrajni sodnik A. Kuder iz Novega mesta. Zborovalci, zbrani v ljudski šoli, so izvajanjem obeh govornikov navdušeno prijemali. Sprejel se je soglasno protest proti italijanski okupaciji naše jugoslovanske zemlje. Izvolil se je odbor krajevne organizacije, h kateri so pristopili skoro vsi navzoči posetniki. Popoldan ob 3. uri sta ista poročevalca govorila na Temenici pri g. Pačigovi, kjer se je zbralo zelo veliko število moških in ženskih sveta

iz vseh krajev blizu Temenice. Predsednik je bil domači župan g. Grablovič. Veliko navdušenje je zavladalo in z živahnim zanimanjem so poslušali zborovalci skoro tri ure trajajoče govore o političnem položaju in o strankini organizaciji. Tudi tu se je izvolil krajevni odbor in pristopilo je veliko število članov. Največ zaslug za ta dva tako lepo uspeša shoda ima g. Šefman iz Pluske in drugi vrli možje iz teh lepih dolenskih krajev.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA JDS. V KOSTANJEVICI.

je imela v nedeljo 16. t. m. ustanovno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 150 somišljenikov in somišljenic z veliko večino kmetovalcev. Poročali so: sklicatelj Lovro Bučar o programu in organizaciji stranke, dalje o gospodarstvem položaju in o nalogah našega kmeta v novi državi; sodni predstavnik Jakob Luznar o ustavnem življenju v Jugoslaviji in politični organizaciji javne uprave; kostanjevski rojak dr. Iv. Oražen iz Ljubljane o zgodovini slovenskega kmeta in slovenskega naroda, o sedanjem ujedinenju celega naroda SHS. in je pobilje seznanil ljudstvo z našimi brati Srbi. — Pri volitvah so se izvolili v odbor oziroma predsedstvo: Bučar, Uršič, Colarič, Dinaherjeva, Jankovičeva in drugi. — Sprejelo se je resolucije o agrarni reformi, o uvedbi demokratične uprave v občinah, okrajih in okrožjih in slednjič resolucija za podžavljenje dveh mestnih mestov v Kostanjevici, preko katerih pelje državna cesta iz Ljubljane v Zagreb.

NA VPRAŠANJE.

in da se ne bo vsakokrat, kadar niso vsa mnenja jednaka, vedno takoj grozilo z razpadom sedanje strankarske koalicije, smo pobilje objavili, da so članki, podpisani od g. župana dr. Ivana Tavčarja, njegovo osebno prepričanje, za katero prevzema nasproti vsakomur vso odgovornost, in da ti članki niso napisani v njegovi funkciji ljubljanskega župana oziroma načelnika JDS.

PO PRVI KONFERENCI JUGOSLOVANSKIH DEMOKRATOV.

Zagreška klerikalna »Narodna Politika« piše o konferenci JDS. v Sarajevu, da bodo imeli v tej veliki stranki odločilno besedo jedino le Srbi, dočim bodo hrvatski, dalmatinski, slovenski in bosenski člani samo sekundarni element. Vodja te stranke bo Svetozar Pribičević. Nadalje se list boji, da se bo nova stranka, ki je v kulturnem oziru danes še nevtralna, sčasoma izpremenila v izrazito kulturnobojno stranko. Seveda se nova stranka tudi v socialnem vprašanju ne bo upala nikamor ganiti, ampak se bo posvečala rešitvi socialnega vprašanja le v toliko, da se izogne nepotrebnim konfliktom. List dolži ministra dr. Kramerja, da hoče pod Pribičevićem »vplivom iznati za konstituantno neko posebno volilno geometrijo in proti temu protestira, ter zahteva splošno in proporcionalno volilno pravico. Takšno poročanje »Narodne Politike« jasno karakterizira oni način politične borbe, ki je bil pred vojno še povsod v navadi. Ta način borbe v Banovini žaliloh še cvete, pa tudi pri nas še ni popolnoma izginil. JDS. je kar na enkrat obdolžena treh glavnih grehov, kar vnaprej napovedo, da nas že poznajo in da ne bomo nič napravili v socialnem oziru, tudi že kar vnaprej vedo, da bo na znotraj v stranki spor oziroma, da bodo srbski somišljeniki hrvatske in slovenske somišljenike vodili kakor Lah medveda. »Narodna Politika« tudi čisto natančno ve, da bo Pribičević komandiral kakor feldvebel rekrute in da je dr. Kramer postal vodilni geometer, ki zatajuje vsa svoja načela in vso svojo preteklost in esamutira volilno pravico. Človek se mora vprašati, od kod prihaja »Narodna Politika« ta mrdrost. Jednotna JDS. še ni ustanovljena, pa že vedo o njej pripovedovati razne zanimivosti. Pri tem bi ta bodoča jednotna stranka že sedaj bila odgovorna za vse nerodnosti Pribičevića, nerodnosti, o katerih nikdo ne ve, v čem pravzaprav obstoje. Ako prezelamo vse one očitke, ki so jih hrvatski separatisti razkričali v zadnjih tednih proti temu energičnemu možu čistih rok, ki je do dna duše prepričan o popolni zmagi misli narodnega jedinstva, o tem pravem demokratu, ki je celo svoje življenje in delovanje posvetil svoji ideji, ne najdemo nikjer konkretnega fakta. Starčevićanci se pritožujejo, da je mesto njihovega človeka imenovan hrvatskim banom pristaša večine. Lorkovičevi takozvani naprednjaki se v »Novem Vrijemenu« kregajo nad Pribičevićem, »ker je slikar brez vrednosti kakerekoli oficijelne osebe izpuštil iz novega grba dve rudeči kocki itd. itd. Tako izgleda politika malih strank in malih ljudi. V to kolo stopa sedaj še neznatna grupica okrog »Narodne Politike«. Na vsak način naj bi se še obdržalo staro liberalno klerikalno nasprotje. Mi smo pač posili nedemokratični liberalci in takrat, ko na kulturni boj na celem svetu nikdo ne misli, strašijo mali ljudje s tem bavlvanom. Tačas ko se stranka pripravlja, da pristopi k rešenju vseh perečih narodnih vprašanj, prihajajo že obrekovanja in podtikavanja. Ali bi ne bilo bolje, da se vsi tisti, ki imajo resno voljo do treznega in pametnega dela, raje s vsemi dela zmožnosti in dela voljajmi elementi združijo v velik državotvorni blok in da končno vendar že enkrat opustimo brezplodno prekanje in zastupljanje vodnjakov?

»Riječ SHS« v obširnem poročilu o ustanovitvi jednotne JDS. izraža svojo zadovoljnost, da je prvi sestanek potekel tako nad vse pričakovane ugodno. Snujoci se veliki stranki le pristopila velika večina dosedanjih mnogobrojnih političnih strank in stranic iz Bosne in

Hercegovine. Od bosenskih hrvatskih strank se je pridružila mlada radikalna skupina z dr. Caldarevičem, od hrvatske narodne zajednice pa najbolj zreli možje z znanim narodnjakom Džamono, ki je vedno naglašal svoje katoliško prepričanje. On se kulturnega boja ne boji, ker ve, da se ti časi ne vrnejo nikdar več in da stojimo pred čisto drugimi narodi. Od Srbov in Muslimanov so se priklopile vse skupine, izvzemši šoviniste okrog velikosrbske »Zore« in veleposesniške reakcionarje okrog »Vrijemena«. Ti so v manjšini. Razume se, da spadajo od banovinskih politikov kakor sploh od vseh v stranko samo ljudje čistih rok.

STARČEVIČANSKO ZBOROVANJE V ZAGREBU.

Zagreb, 19. februarja (Lj. kor. ur.) Danes je bila v Zagrebu skupščina zastupnikov Starčevićeve stranke prava. Skupščina so se udeležili delegatje številnih pokrajinskih organizacij. Otvoril jo je dr. Ante Pavelić, ki je po kratkem pozdravu poudarjal veliko važnost izjave zunanjega tajnika Zedinjenih držav Lansinga, s katero pozdravlja Lansing vladu Jugoslavije. Nadalje se je dr. Pavelić zahvalil v imenu stranke švedski vladi, ter Čehoslovski državi in Poljski republiki, ki so priznale in pozdravile našo državo. Protestiral je v imenu stranke proti italijanski okupaciji in italijanskim zahtevam po našem ozemlju ter zahteval v imenu pravice in v imenu samoodločbe narodov, da sovražniki Italijani nemudoma zapuste zasedeno ozemlje, katerih varstvo naj se do končne ureditve naših mej izroči ameriškim, francoskim in angleškim četam. V svojih nadaljnjih izjavah se je bavil dr. Pavelić z notranjo politiko in posebno ostro napadal centralistično stremljenje ministra za notranje posle Svetozara Pribičevića. Drugi govornik dr. Hanžek je v nasprotju z dr. Paveličem pobijal predalekosežne separatistične zahteve ter priporočal politično umerjenost. Po referatu dr. Angelinovića o notranji politiki se je razvila živahna debata, ki je trajala več ur. Ob eni popoldne se je zborovanje prekinilo in se nadaljevalo popoldne. Popoldne so referali Segvič, Peršič in dr. Rittig o agrarnih, finančnih in delavskih vprašanjih. Po daljši debati so bile sprejete resolucije, predlagane po izvrševalnem odboru, nakar je stranka imenovala svojih 15 delegatov in 15 namestnikov v Državno veče. Skupščina se je končala ob polu osmih zvečer. O poteku skupščine bo izdalo vodstvo stranke oficijelen komunik, ki se priobči jutri.

BEZSMRTNA SRBIJA.

Donosimo članek, što ga je pod ovim naslovom bio obelodanio, uvaženi publicista Paul Seippel u jednoj ženevskoj novini. Nema naroda, koji bi skupa s Belgijom imao više od srpsko-galva prava na simpatije Evrope i na pospešenje budućeg mirovnog kongresa.

U godinama, pred ratu, njemačka je i austrijska štampa upravila protiv ovog slobodnog naroda medotičku kampanju niskih i prostačkih kleveta. Bijaše to znak da se već davno snivalo i pripravljalo njegovu propast. Naši konfederati njemačke Švicarske bijahu se dali zavesti ovim himbenim lažima, tako da sve do dana današnjega mnogi od njih čuvaju svoje predrasude naprama naciji, koje po svojoj povjesti po svojoj strasti za neodvisnošću, po svojim episkim borbama proti Austriji i po svojim demokratskim običajima ima mnogo dodirnih točaka s našim narodom. Zar se možda u Švicarskoj ne zna više poštitivati nesreću i priznati vrijednost? Gladan, ponižen i namučen od tudjinaca, deimiran od bolesti, izgubivši cvijet svoje mladosti, srpski je narod pretrpio i podnio groznih, bezimernih muka. Sva k plemenita duša, svaka osoba koja ima srca mora da se pokloni pred narodom, koji je bio vrijedan takvih djela i koji je pokazao toliko duševne snage i jakosti u iskušenju nesreće. Srpska vojnička epopeja je najsajinija i najljepša stranica ovoga rata. S ograničenim sredstvima ova je mala vojska učinila prekrasnih djela. Ona se je opirala nizom mnogih mjeseci zajedničkoj snazi Austrije i Njemačke, te je hametice porazila Potioreka. Eda se nadjača ova šaku junaka trbalo je da joj Ferdinand kukavički rine bodež. Na smrt udarena, Srbija ipak ne zalekca. — Poslije onog povlačenja po divljim predjelima, bez puteva, sve do Jadrana — prema kojem se povlačenje kod Berezine može pripisati kao zabavni izlet, ona je postavila novu vojsku od 70.000 momaka i vraća se na luti megdan, te napokom sa munjevitom ofenzivom primorava Bugarsku da kapitulira, a druge neprijatelje da raščiste sveto domovinsko tlo sve do Dunava.

Bijaše ovo prva raspuklina, koja je prodrla i napokom izazvala neminovni slom srednje - evropskog bloka. Takove usluge zaslužuju nagradu. Ova će nagrada biti ostvarenje najdražeg sna predstavnika srpskog plemena, koje je po političkim hirovima bilo podjeljeno, ali koje je očuvalo svijest svojeg jedinstva. To je povratak na povijesnu tradiciju carstva Dušanova. To je ponovno podignuće »Velike Srbije«. U gradu crvenog križa upravo se postavljaju prve stijene buduće zgrade: Najviša čast Zenevi! Znamo da su na ovom kongresu, na kojem su predstavnici srpski, hrvatski i slovenački pripravili plan federativne države, koja će ih sjediniti; izbile dvije tendencije. Najgorljiviji su htjeli amo tamo, da se već sada usvoji primjer Čeho - Slovaka i da se imenuje privremenu vladu, dok su se s druge strane oni oprezniji zadovoljili običnim »sredšnjim organom«, koji bi imao da uzme u svoje ruke samovođenje vanjskih poslova do definitivne konstituantne nove države.

ovo je zadnje mišljenje pobijedilo. Skupščina je htjela da mimoidje svaki samovoljni čin Njeni su obzirni časnici. Sa taktičnog gledišta, možda je bilo uputnije imati privremenu vladu sa neograničenom vlašću. Ali poštovanje demokratskih načela, koje su iskazali predstavnici bratskih naroda, Hrvata i Slovenaca jesu dobar primjer i sretan predznak za njihovu budućnost. Tako će biti sastavljena, ili bolje ponovno sastavljena nacija od 12 milijuna ljudi, homogena s etničkog gledišta i što je još važnije s gledišta Wilsonovih načela o pravu naroda da sami slobodno odlučuju o svojoj sudbini. To će pokazati i izbori u buduću konstituantu. Ona će biti sazvana po jednakopravnom i tajnom glasanju, netom to bude moglaće poslije razdružanja. Tako će biti pripravljen za ovaj kut Evrope posao za skoro mirovni kongres. Nema dvojbe da će ovaj kongres ratificirati načela ustanovljena po istim zanimanjima sa toliko opreznom umerjenosti i pravednosti. Ne će ostati po tome već da se od strane neugodne nesuglasice s Italijom, o kojoj smo juče govorili. Jugoslavenske rivendikacije nisu nikako samovoljne. One se temelje na narodnoj svijesti zajedničkog narodima iste rase i istog jezika, koji su sačuvali uvijek osjećaj njihovog moralnog jedinstva.

Imao sam prigode da pohodim otrog 35 godina s nekim srpskim prijateljem tok Save i južnu Bosnu, te ne ču nikada moći da zaboravim s kojim su mističnim zanosom bila svuđaka primljena »odijeljena« braća koja su dolazila iz svetog grada, prema kojem su svi pogledi bili uprti uvijek i sa Kalmegdana na kojemu sada i zauvijek leprša u plavome nebu stjeler Srbije pobjedničke, oslobođene za navjeka.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

NAŠE VPRAŠANJE PRED KOMISIJO.

Pariz, 19. februarja. (Lj. kor. urad.) Dunajski kor. urad poroča: »Agence Havas« je izdala nastopno uradno poročilo: Delegati aliranih in asociiranih držav so v torkovi seji, ki je trajala od 3. do 6. popoldne, vzeli na znanje zahteve, katere so stavili zastopnik Srbije Vesnić, zastopnik Slovenije Zolger in zastopnik Hrvatske Trumbić. Proučevanje vprašanj glede mej, izvzemši onih, ki se tičejo Italije, je bilo poverjeno komisiji, katere se je že bavila z romunskim vprašanjem.

Slovinci pred sodiščem Nemške Avstrije. Naš poverjenik za pravosodje in nemško - avstrijski državni tajnik za pravosodje sta se dogovorila, da ne bodo sodišča obeh držav delala nobene razlike med lastnimi in med državljani druge države. Slovinci bodo torej uživali pred sodišči Nemške Avstrije iste pravice, kakor tamonjski domačini in ravnotako državljani Nemške Avstrije pri nas.

Prevoz antantnih živil preko slovenskega ozemlja. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Danes, dne 19. februarja dopoldne je bilo v Ljubljani posvetovanje glede transportov antantnih živil iz Trsta preko slovenskega ozemlja kraljevstva SHS na Češko in v Nemško Avstrijo. Udeležili so se ga član mednarodne komisije za razdelitev živil na Češkem in v Nemški Avstriji, gosp. podpolkovnik Cauchy, poverjenik za železnice gosp. dr. Pestotnik, strokovni referent južne železnice gg. inž. Šega in referent Pregelj, za ravnanje državnih železnic v Ljubljani gg. ravnatelj Golob, prometni referent Benedek in strojni svetnik inž. Haken. Dogovorilo se je, da sta se obe železnici upravi že pred mesecem dni izrekli, da sta pripravili dati na razpolago ves železniški material, osebe in premog za neovirani in pospešeni prevoz preko našega ozemlja. To se je dejansko tudi gladko izvedlo pri prvih 6 transportih na južni železnici med Logatec in Spiljem in pri prvem transportu od Podbrda do Podroščice. Obratno narodništvo južne železnice ima že nad tri tedne pripravljen v Zagorju vozniki park nad 400 vagonov, ki je bil italijanski železniški upravi v Trstu vsak trenotek na razpolago. Ker je od 10 lokomotiv, dosedaj odposlanih od južne železnice v Italijansko okupirano ozemlje, namenjenih za te transporte, neveščje italijansko strojno oseboje 9 uničilo, sta se izrekli ravnateljstvo državnih železnic in obratno narodništvo južne železnice, da sta pripravili za omogočenje hitrih transportov posoditi še 18 lokomotiv za transporte Trst - Spilje, oziroma Trst - Podroščica, eventualno s spremstvom lastnega strojnega oseboja za celo progno. Dosedanje izkušnje so jasno dokazale, da otežkočata in zadržujeta transporte italijanska okupacijska oblast in italijanska železniška uprava. Dokaz temu: 1. Koncem decembra je dobilo ravnateljstvo državnih železnic z Dunaja obvestilo, da je pričakovati iz Trsta transporte masti na Češko, nato od beljaškega ravnateljstva dne 10. in 24. januarja. Na svoja vprašanja v Trstu ravnateljstvo ni dobilo nobenega odgovora. 2. Italijani so vplenili na zasedenem ozemlju preko 100 državnih in okoli 30 južno - železniških prvovrstnih lokomotiv in 1500 vozov; transporti bi se torej lahko izvršili brez naših lokomotiv in vozov. 3. Italijanska okupacijska oblast in železniška uprava odklanjata vsak telegrafčni in telefonični stik z našimi železniškimi upravami in jim niti ne odgovarjata. 4. Zadnji transport je vozil iz Trsta do Logatca nad 30 ur. 5. Prvi transport proti Podbrdu je odšel iz Trsta ob 2. popoldne, ne da bi Italijani obvestili našo upravo - prišel je v Podbrdo drugi dan ob 7. zvečer. Ob 11. zvečer so šele zahtevali z Jesenic stroj za 8. uro zjutraj drugega dne. Stroj je bil ob 8. zjutraj na mestu, vlak pa se je odpravil šele ob 1. popoldne. Pri tem vlaku je bila ameriška misija v italijanskem vozu II. razreda. Voz so odklopili in vzele od naše normalne garniture voz II. razreda, ne da bi nas o tem obvestili; čeravno imamo veliko pomanjkanje teh vozov, smo pustili, da se je mislila odpravila v tem vozu v Prago. Soloh pa se opazja, da Italijani v Podbrdu nikdar pravočasno ne zahtevajo strojev z Jesenic. 6. Ko smo poslali vozove za žiljske transporte v Logatec, jih Italijanska železniška uprava sploh ni hotela sprejeti.

teš, da ima postajo prenapolnjene. Na postajo spravljajo namreč najrazličnejše blago (les, seno itd.), ki ga plenijo po zaseđenem ozemlju. 7. Ako jim predočimo njihovo ravnanje, se zijo na vse mogoče načine; seveda ostane naša intervencija uavladno brez uspeha. Jasno je torej, da je uagel transport živil mogoč le tedaj, da prevzame transporte med Trstom in Logatcem, oziroma Podbrdom ententno osobe.

Časčenje našega ljubljana. Vseh 33 občin ormoškega okraja je poslalo generalu Maistru v Mariboru sledeči brzojav: General Maister, Maribor! Vseh 33 občin ormoškega okraja Vam izreka najiskrenejšo zahvalo za Vaš in Vaše vojske možati nastop v obrambi naše grude nasproti stoletnemu zatracu naših očetov ter zahrbtjenemu in grabeljivemu sovražniku naših prirojenih pravic ter Vas zagotavljamo, da stojimo vsi trdno in zvesto za Vami in Vašimi ukrepi, upajoč, da ostanete neomajni in neizprosni branitelji in zaščitniki naših pravic in naših mej. — General Maister je nato poslal gerentur ormoške občine gosp. dr. Ferdo Lašiču brzojavno sledeči odgovor: Vsem 33 občinam Vašega okraja se vdano zahvaljujem za izrezo zaupanja, bodite prepričani, da dokler smo složni in dokler trdno stojimo z združenimi močmi v obrambo naše zemlje in naših pravic, se nam ni treba bati, da bi kdaj mogel nas ovirati v uživanju naše mlade, toda velike svobodne Jugoslavije. Bog naj živi našo sveto Jugoslavijo! — General Maister.

Konfinacije v Ljubljani in v Gradcu. Ljubljanski dopisni urad poroča, da dne 19. februarja službeno: Potem ko je ljubljanska deželna vlada bila že opoveljano, in zlasti o priliki mariborskih požarih, izjavila, da so konfinacije ljubljanskih Nemcev samo odgovor na konfinacije v Gradcu bivajočih Slovencev in da je vsak trenutek pripravljen, te konfinacije prekiniti, ako se isto zgodi v Gradcu, je danes nemška deželna vlada za Stajersko deželni vladi za Slovenijo naznanila, da je pripravljena odrediti takojšnji izpust vseh v Gradcu konfiniranih Slovencev, ako isto stori ljubljanska vlada s konfiniranimi Nemci. Na tej podlagi so se danes tako v Gradcu, kakor v Ljubljani ob osemih zvečer prekinile vse konfinacije. (Ali je bilo Nemcem treba?)

Za zasedanje Drž. Veta. Beograd, 19. februarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dopisni urad poroča: Poslancem, ki bodo potovali na zasedanje državnega sveta v Beogradu bosta na razpolago dva posebna vlaka: Gruz - Sarajevo - Brod - Zemun in Ljubljana - Zagreb - Zemun.

Dolina ustavitve poštne prometa med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo. Dunaj, 19. februarja. Uradno se razglasi: Promet s poštnimi nakaznicami in poštnim povzetjem iz Nemške Avstrije v Jugoslavijo se ustavi 20. t. m.

Zborovanje srbskih opozicijskih strank v Beogradu. Beograd, 19. februarja. Srbske opozicijske stranke, ki so ustanovile svoj čas na Krfu opozicijski blok proti Pašiču in staroradikalni stranki, so imele v nedeljo v Beogradu zaupno posvetovanje. Sodi se, da je imela konferenca namen doseči skupen nastop srbskih opozicijskih strank z ozirom na novo ustanovljeno JDS.

Socialna demokracija proti ministru Koraču. Zagreb, 19. februarja. V Križevcih se je vršila danes skupščina socialno - demokratske stranke, na kateri je bila sprejeta resolucija, s katero se poziva ministra Korača, naj poda svojo demisijsko odločbo.

Neodrešena domovina.

Narodna zavednost goriških beguncev. Na kratak poziv v časopisih je danes podpisalo protest proti italijanski okupaciji Goriške in izjav za državo SHS nad 13.000 goriških beguncev. Med njimi nad 3000 iz Gorice. Do sedaj je podpisalo protest in izjavo nad 100.000 goriških Slovencev.

Comando di presidio v Podbrdu (Goriško) je zahteval od prebivalcev, da morajo podpisati izjavo za Italijo. Ljudstvo je to zahtevo odklonilo in vsak podpis odklelo.

Zasedeno ozemlje. Po Krasi se potepa neki Viktor Magajne iz Divačev, znani za praviljivec, kateri opravlja službo volhuna, za kar prejema judjevo nagrado, na dan 12 kron. Vsled njegove ovdje sedi mnogo zavednih Slovencev in je trije zločinci, ki so pili v neki gostilni v Lokvici slovenske pesmi. Bilo je tam tudi nekaj italijanskih oficirjev, ki so jim pa petje prepovedali, češ, da se v Italiji ne sme peti slovenskih pesmi. Zločinci so jim odgovorili: »Tu ni Italija, tu je slovenska zemlja, katero so Italijani le začasno zasedli.« Bili so aretirani in proti njim je vložena obtožba pri vojaškem sodišču radi vlečanja.

V novootvorenih šoli v Kobarižu so vpeljali italijanske tečaje, ki jih na zavedni Kobarižci ne obiskujejo. Italijani ne pustijo otrok iz zasedene domačine Ratoče v domačo šolo. Silijo jih v nemško šolo v Belopeč, kjer se poučuje tudi le italijansko. Stari protestirajo proti temu, otroci nočejo v nemško šolo v Belopeč.

Bratstvo. Pod tem naslovom pih na srce našemu ljudstvu »Goriški Slovenec, volk v ovčji koži: — združiti se moraja, vse srca. Gotovo, vse srca, da se ljubimo, da se ljubimo posebno mi slovenski bratje. Nas je malo in do sedaj smo sami.« — Da, saj to ravno hoče naše ljudstvo, toda vi ste mu zaprli pota, zastražili vse meje, da ne morejo do svojih bratov in jim vsiljujete svojo kulturo nasilja in prevraj. »Ne zmatrajmo za sovražnika človeka drugega jezika samo radi tega, ker ne govori kot mi. Saj smo vam ponudili prijateljsko roko, a vi ste prišli k nam z masko na obrazu, nas prevarili, ukrali: zasedli ste našo zemljo in se sedaj vedete v njej kot gospodari. Naše ljudstvo vas prezira danes bolj kakor kdaj poprej. — Bratstvo za kordonom prinočemo vaš list z vašimi besedami: »Goriški Slovenec« je hudi list, ljudstvo naj se posluži, kjer mu pritiče.

Tudi zapadno od Soče. Na protestnem shodu v Beogradu proti italijanskim zahtevam je govoril tudi gosp. Lj. Stojanovič, član naučne akademije, ki je med drugim naelal: »Mogoče ni bilo na svetu še metine, kateri bi zastopila pravičnejšo stvar, kakor jo današnji. Ni naš namen, dokazovati, da so vsa na Italijani zasedena ozemlja izročena od Soče in vzdolž dalmatinske obale, naša last, ne, mi smo se zbrali, da protestiramo proti njihovem rnu. Dokažemo celo lahko še to, da so tudi kraji oziraj Soče naši, v kolikor prebivajo

tam beneški Slovenci, na katere smo v burnih dneh — skoro pozabili. Tudi ti so kri naša krvi in zato zahtevamo, da se cela Beneška Slovenija priključi Jugoslaviji. Dole je imel slovenski jezik v teh krajih le v cerkvi nekoliko zavetja, danes najbrž niti tega ni več. Tudi ti naši bratje imajo popolno pravico, združiti se z nami v svobodni Jugoslaviji, v kateri si oddahnejo od italijanskega robstva.

Lokava politika Italijanska na zasedenem ozemlju. »Il Secolo« svetuje italijanski vladi, naj skuša pridobiti Slovence in Hrvate v zasedenih krajih s toleranco in potrpežljivo politiko, z denarno pomočjo, z otvoritvijo slovenskih šol, nikakor pa naj ne nastopa nasilno, kajti s tem bi si že itak skrajno nepristopnih Jugoslovancev nikdar ne pridobila. Pač prava pravcata laška politika, kateri je vsako še tako podlo in zavratno sredstvo sveto, samo da bi zmedla jugoslovanske trpine, ki že komaj pričakujejo odrešenja od »odrešiteljev«. Vse znan, in Jugoslovanci, ki bi sedel na lim laškim spletakarjem.

Lahi proti Francozom na Reki. Vedno bolj se opaža v laškem časopisju nezadovoljnost s Francozi na Reki. Sprva bilo je Italijanom skrajno neprijetno, da je prišlo francosko vojaštvo, sedaj pa jim zopet ni všeč, da so jih prehiteli Francozi v gospodarskem oziru in da deluje njihov kapital že v celi Jugoslaviji ter si hočejo ustvariti na Reki pod pretezo morskoga oporišča, kakor pravi »Resto del Carlino« — skladišče za svoje lastne kupčije. Italijani imajo vedno polna usta najkrasnejših fraz in gesel o skupnih interesih latinskega plemena, v praksi pa se pokaže prava laška grabljava in nenasitna narava.

Lahi o jugoslovanskih pogajanjih na Reki. »Resto del Carlino« zahteva od italijanske vlade, da razvije kar najhitreje krepko propagando proti Jugoslovancem na Reki, katerim se je posrečilo, preprečiti zavezništvo o pravičnosti svojih zahtev, medtem ko Italijani vedno bolj izgubljajo na ugledu. List zahteva, naj postopajo italijanske vojaške oblasti z vsjo strogošću proti jugoslovanskim široukustnežem, ki hočejo celemu svetu diktirati svoje nazore.

Slovanski svet.

Tudi Madžari delajo Čehom težave. Bratislava, 18. februarja. (Ljub. kor. urad.) Filijalka čeh - slovaškega tiskov. urada javlja iz Nitre: Madžarski letalci so pluli nad mesto Nitro in okolico in metali madžarske letake, ki pozivljajo prebivalstvo, naj vzlic prepovedi nosi madžarske kpkarde. Nadalje apelirajo na Slovake, naj nastopijo proti čeh - slovaškim četam z orožjem.

Bratislava, 18. februarja. (Ljub. kor. urad.) Filijalka čeh - slovaškega tiskov. urada javlja iz Košic: Stavka na železnicih in na poštnih uradih je končana. Samo v nekaterih tvmornikih delavci še niso pričeli delo.

Češki državni zbor. Praga, 18. februarja. (Ljublj. koresp. urad.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Prva točka dnevnega reda seje narodne skupščine je bilo poročilo odseka za državne nameštence glede uvrstitve oficijantov, oficijantov in pisarniških pomočnikov po 13letni službi v XL. po 20letni službi v X. in po več kakor 20letni službi v IX. činovni in plačilni razred državnih uradnikov. Tako so sprejeli brez debate v prvem in drugem branju. Nato so nadaljevali debato o predlogu poslanca dr. Boučka, naj se dopolni § 303 kazenskega zakona o agitaciji raz leco. Po debati je bila seja zaključena. Prihodnja seja v četrtek popoldne. Po seji sta posl. Vikova - Kunetická in dr. Svězel izročila načrt glede razveljavitve celibata žensk v državnih službi.

Povratek internirancev. Lyon, 19. februarja. (Ljub. kor. urad.) Brezlično. Iz Zeneve se poroča: Prvi veliki transport v domovino se vračajočih Poljakov, obstoje iz 2500 odraslih in 650 otrok, je dospel na poljsko mejo. Reveži so bili za časa volne internirani ter so živeli v največje nevarnosti nevarnosti. Vlak, s katerim so se vozili, je bil sestavljen iz vagonov, v katerih se prevaža živina. Mraza je bilo 12 stopinj pod ničlo, 36 otrok je umrlo vsled mraza. Vračajoč se Nemci oropali vsega, kar so nosili s seboj. Možeje od 18. do 35. leta so pridržali. Poljski minister zunanjih stvari je proti temu činu energično protestiral pri nemških oblastih in o tem tudi obvestil entento.

Tiskanje bankovcev na Češkem. Praga, 19. februarja. Na tajni seji finančnega odseka je poročal finančni minister dr. Rašin, da se tiskajo bankovci po eno in dve kroni v Pragi.

Zahteve poljske delegacije po vojni odškodnini. Pariz, 19. februarja. (Brezlično.) Danes dopoldne so predložili poljski delegati mirovni konferenci zahtevo po vojni odškodnini, ki jo morajo plačati centralne države v znesku 25 milijard K.

Zavezniki.

Oho! Lyon, 19. februarja. (Ljub. kor. urad.) Brezlično. V Rimu se bo prihodnje dni podpisala pogodba med Francijo in Italijo o medsebojnih izmenjavi učencev. Ta pogodba bo uredila tudi izmenjavo osebja med obema narodoma in ima namen, da definitivno ustroji vsa intelektualna razmerja med francoskim in italijanskim narodom.

Kolonije. Carigrad, 19. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Brezlično. Angleži so zasedli Nikodemijo, Angoro in Xenijo.

Delavstvo v Rusiji. London, 19. februarja. (Ljub. kor. urad.) Glasom dunaj. koresp. urada poroča »Reuterjev urad« o položaju v Rusiji: Stališče delavca je po boljševiško vladno obupno. Vračanje o prehrani postaja v Petrogradu vedno mučnejše. Vsak teden pomre stotine ljudi. Sedaj šele prebivalstvo komaj nekaj čez 500.000 duš. Boljševiki nimajo zasloble pri nobeni stranki, ako bi se hotelo intervenirati glede zločinov prehranjevalnih razmer. Delavci nimajo nobenega revolucionarnega čustva več, katero bi boljševiki lahko izkoriščevali napram alfrancem. Boljševiki sami ne morejo nadvladati trajno. Položaj je tak, da ljudstvo želi intervencije entente, ki bi bila edino sredstvo za izid iz te zagate.

Red in produkcijska. Berlin, 19. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Kakor poroča »Vossische Zeitung« o položaju v ruškem ozemlju, so entente čete pripravljen, da bi po potrebi vstopale v to ozemlje. Ako bi se prenehala pogojna dobava premoga, do katerega imajo zavezniki v smislu določil premirja pravico, je pričakovati, da sovražnik zasede industrijsko osnjo.

Izgube. Curih, 19. februarja. (Ljub. kor. urad.) Kakor poroča »Agence Havas«, je med vojno padlo pred sovražnikom 41 francoskih generalov, in sicer 5 divizijskih narjev in 36 brigadirjev.

Anglija gradi ladje. V Angliji je v delu sedaj 425 ladij z 2 milij. tonaže, ker Anglija zaposluje delavce, ki se vračajo iz vojne. »Matin« se pritožuje, da je v Franciji čisto drugače, da je v francoskih ladjedelnicah delo počiva, kor primanjkuje strojev, materiala, premoga in delavcev.

Atentat na Clemenceaua. Pariz, 19. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad je prejel brezlično brzojavko: Na ministrskega predsednika Clemenceaua je bilo davi ob 9. uri, ko se je odpeljal od svojega stanovanja in je njegov avtomobil ravno pripeljal na ogal ulice Franklin, oddano več streliv iz revolverja. Clemenceau je bil lahko ranjen, a je ostal popolnoma miren ter izjavil osebam v svoji bližini, da se mu ni ničesar zgodilo. Napadalca, ki je skušal pobegniti, so policaji s pomočjo drugih ljudi ujeli. Imenuje se Collin. Clemenceau je odšel po domov. Njegovo stanje je popolnoma neopasno.

Pariz, 19. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po neki vesti Agence Havas je bil Clemenceau lahko ranjen na rami. Drugi strelji so prodrli streho avtomobila.

Pariz, 19. februarja. (Brezlično.) Danes jutraj ob 9. se je izvršil na ministrskega predsednika atentat, ko je zapušal svojo hišo v avtomobilu ter se hotel podati v drugi del mesta. Na vogalu Rue Franklin so naenkrat počili strelji. Oddanih je bilo pet streliv in je bil ranjen ministrski predsednik Clemenceau, njegov sofer in neki redar. Avtomobil je obkolila takoj velika množica, na kar je Clemenceau izjavil, da se ni nič posebnega prigodilo. Atentator je skušal uiti, vendar pa ga je množica prišla in je bil aretiran.

Pariz, 19. februarja. Atentator se je bil skril pred atentatom v neko javno stranico. Ko se je avtomobil približal, je skočil na stopnice avtomobila ter oddal 5 streliv. Množica ga je pograbila ter vrгла na tla, od koder je atentator oddal še dva strela. Atentator se zove Collin in je doma iz Compiegne. K ministrskemu predsedniku so poklicali profesorje zdravniške, ki so konstatirali, da je rana v rami nevarna, da pa se je krogla zarila zelo globoko v meso.

Odkrita zarota proti predsedniku Wilsonu. Bazel, 19. februarja. V Ameriki so odkrili neko nemško organizacijo »Arbeiterwelt«, v kateri se je osnoval komplot proti življenju predsednika Wilsona. Neki delavec Perro iz Cleweldana je imel nalogo, da izvrši atentat na Wilsona. Seveda so celo organizacijo spravili na varno.

Prevoz. Bern, 18. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Dunajski kor. urad poroča: Kakor poročajo angleški listi, pričakuje angleški finančni minister, da se bodo prevozní stroški zelo znižali, ker bo do polleta svetovna tonaža najmanj tako velika, kakor je bila pred vojno. Za časa premirja je znašal svetovni primanjkljaj na tonažah manj kot 4 milijone, od začetka tega leta pa je skoro 7 milijonov tonaže v zgradbi.

Mirovna konferenca.

O ZVEZI NARODOV.

Francosko društvo za Zvezo narodov (Association française pour la Société des nations), sestavljeno iz množ vseh veroizpovedanih in vseh prepričanih, je imelo medzavezniki shod z odposlanci sličnega ameriškega, belgijskega, britanskega, kitajskega, italijanskega in jugoslovanskega društva. Ugotovili so tri etape pred Ligo narodov. Najprej se zmagovite države sporazumejo glede mirovnih pogojev in ciljev bodoče Zveze, njenih mednarodnih sankcij. Sklepi se sporoče nevtralcem, ki morejo neobvezno prijaviti svoje opazke. V drugo se zmagovalci obrnejo na poražence, ki morajo dati jamstva in obveze, potrebne za ustvaritev Zveze narodov. Podpisu prijateljev so za enkrat Antanti samo pravni titulus za vzdrževanje miru, ne dajo pa premaganam pravice do vstopa v Ligo. Tretjič se zmagovalci pogodijo z vsemi nevtralnimi državami, ki pokažejo odkrito željo postati člani Zveze. Tedaj Sporazum in Nevtranci določijo končnovejavno podrobnosti tega družabnega pakta in imenujejo mednarodne organe. Kdaj pa bodo pripisani v Zvezo še Nemčija in bivši nje sokrivci — Nemška Avstrija, Madjari, Bolgari, Turki — odvisno bode od njih. Kedor je motil mir, mora šele zaslužiti zaupanje ostalih narodov: po delih jih bodo spoznala... Prva najvažnejša teh etap obsega razne točke: vzdrževanje mira, ki je bistveni smoter Lige in želja vseh narodov. Vrhovno mednarodno razsodišče bi poravnalo nepolitčne spore in druge prepire, ter vsaj zavlačevalo spopade, da bi vsakdo utegnil preudariti in premisliti. Toda nastaja vprašanje sankcij. Brez uspešnih sankcij se Zveza ne bode držala. Te pa bodo upešne le, kadar se izprožijo naglo, same po sebi proti kršitelju dane besede. Ali pa ima vsaka država tako ustavo, ki dovoli v naprej obetati, da zgrabi v potrebi za orožje? More li n. pr. predsednik Združenih držav dati podobno obljubo? Mogoče bi se našel kak izhod, ki bi vodil do istega zaključka.

V vprašanju organizacije v bodoči Zvezi se smatra splošno, da bo treba osnovati mednarodni svet, v katerem bodo zastopane vse bratske države, in trajno delegacijo, obstoječo zgol iz nekaj članov. Kakšno mesto se bo neki priznalo srednjim in malim državam? Francija je za čim manjšo neenakost med narodi. Pride še poglavje internacionalnih institucij. Dosedanje se razširijo; nove se ustanove n. pr. mednarodna organizacija dela, ki jo študira posebna komisija. Slednjič: kako bo zveza nadzirala neomikane narode in one, ki še rabijo tuje pomoči? Zveza narodov ne bo država nad državami (super Etat), ne premore zemljiške lastnine niti upravne oblasti — sicer bi lahko prišla v navskrižje z drugimi državami, kar bi dalo nov izvor vojam. — Liga bo samo čuvarica medsebojnih konvencij. A. Debatjak.

Načrt zveze narodov. Pariz, 14. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom dunajskega koresp. urada poroča Agence Havas: Načrt za zvezo narodov ima kratak uvod, v katerem se velesile, ki sklepajo pogodbo z ozirom na namen zveze narodov zavežejo, da sprejmo nastopno zvezo narodov: 1. Akcija velesil, ki sklepajo pogodbo, se udeleži na sejah delegatov, ki zastopajo te velesile, dalje na večkratnih sejah izvršnega sveta in po ustanovitvi mednarodnega tajništva, ki ostane v permanciji. Člen 2. Seje delegirancev se bodo vršile v gotovih rokih ali pa od primera do primera. Člen 3. Izvršni svet obstoji iz zastopnikov Zedinjenih držav ameriških, Velike Britanske, Francije, Italije in Japonske in iz zastopnikov štirih drugih držav, ki so člani zveze. Te določi sestanek zveznih delegatov. Izvršni svet zboraže od časa do časa, kadar je potrebno, da se posvetuje o vprašanih svetovnih miru. K sejam se bodo povabile vse države, katerih interesov se dotika gno ali drugo vprašanje na dotičnem zborovanju izvršnega sveta. Razsodba tega sveta se bo razglasila dotični državi samo tedaj, kadar je bila ta povabljenka k seji. Četrty člen določa, da se bodo uredila vsa vprašanja o delovanju in sestavi komisij po sklepu večine zastopanih držav. Peti in šesti člen določata organizacijo tajništva. Čigar predsednika imenuje izvršni svet. Člen 7. pravi: Države, ki dogovor niso podpisale, morejo pri pogajanjih prisostvovati samo tedaj, če se je za to izrekla dvetretjinska večina vseh pri zborovanju zastopanih zveznih delegatov. K posvetovanju se dopuščajo samo dežele z lastno upravo. Med te se štejejo vsi doinjti in kolonije. Narodi, ki ne morejo dati efektivnih garancij za svoje lojalno mišljenje, da respektirajo vse mednarodne obveznosti, ter da se podvržejo načelom, katere jim zveza nalaga glede njihovih čet in glede njihove armadne in mornariške opreme, se ne dopuščajo k zvezi. Člen 8. Zastopniki strank priznavajo, da je vzdrževanje miru možno le z zmanjšanjem oboroževanja do take meje, ki jo zahteva skupna izvedba mednarodnih obveznosti, kakor tudi varstvo narodov. Zastopniki, ki sklepajo pogodbo, so soglasne mnenja, da daje za seboj izdelovanje municije in drugega vojnega gradiva povod resnim ugovorom. Naročajo izvršilnemu svetu, naj pošče sredstva, ki morejo zadržati pogubonošne vplive, pri čemur se mora ozirati na one države, ki ne morejo same za svoje varstvo izdelovati municije in vojno gradivo. Člen 9. Ustanovi se trajna komisija, da predloži zvezi svoje predloge o vseh točkah člena 8, kakor tudi o vseh zakonih glede vojskih in mornariških vprašanj. Člen 10. Dogovor sklepajoče stranke se obvežejo, varovati mednarodno nedotaknjenost in politično neodvisnost vseh članov zveze proti vsakemu napadu. Člen 11. Vsaka vojna in vsaka vojna grožnja, ki se tiče posredno ali neposredno pogodbenih stranke, se smatra za mednarodno vprašanje in pogodniki si pridržijo pravico do kakršnihkoli odredb, ki se jim zdelo potrebne za vzdrževanje miru. Člen 22. Pogodbene stranke so soglasne mnenja, da v slučaju, če bi med njimi nastali razpori, katerih ni mogoče urediti po navadni diplomatski metodi, nikakor ne smejo iskati pomoči v vojni, jo da bi preje predložile svoje difference v pretres izvrševalnemu svetu ali pa razsodišču. Člen 13. Pogodbenci se dogovore, da se vsa nesoglasja, ki bi se pojavila med njimi in ki ne bi jih bilo mogoče uravnati diplomatskim potom, predložiti v svoji celoti razsodišču. To razsodišče določijo stranke same. Člen 14. Izvršni svet bo pripravil ustanovitve trajnega mednarodnega razsodišča, ki bo pristojno, razpravljati in razsojati v vseh vprašanjih. Člen 15. Ako bi se med državami, ki so članice zveze, pojavila nesoglasja, ki bi utegnila dovesti do razdora in ne bi jih bilo mogoče predložiti razsodišču, naj se izroče izvrševalnemu svetu v presojo. Vse določbe tega člena, kakor tudi določbe člena 2, o dejavnosti in kompetenci izvrševalnega sveta obveljajo za dejavnost in kompetenco zbora delegatov. Člen 16. Ako kakor izmed pogodbenih strank ne izpolni obveznosti, ki jih je bila sprejela po čenu 12, se to neizpolnjevanje smatra kakor vojno dejanje zoper vse ostale članice zveze. Ti ostali člani so zavezani, v tem primeru prekiniti vsako trgovinsko ali finančno zvezo z ono stranko, in izvrševalni svet bo moral naznaniti, kolike vojaške ali pomorske kontingente naj zvez. člani postavijo v skupni oboroženi zbor, ki naj zaščiti sopodpisnike socialnega dogovora. Pogodbene stranke se razen tega zavežejo, da si medsebojno pomagajo pri izvrševanju finančnih ali gospodarskih ukrepov, določenih v predstojemem členu. Člen 17. Za slučaj spora med državami, ki je članica zveze in državo, ki ni članica zveze, se pogodbenice stranke dogovore, da bodo državo ali države, ki niso članice, povabile, naj prevzamejo dolžnosti zveznih članic. Takoj potem, ko je odposlal poziv, otvori izvrševalni svet preiskavo na spor nanašajočih se dejstev in argumentov in predloži takšno akcijo, ki se v tem primeru vidi najboljša in najučinkovitejša. Ako se v tem smislu povabljenila sila brani, prevzeti obveznosti, kakršne so za dotični sporni primer določene za zvezne članice, in ako podvzame zoper državo, ki je zvezna članica, dejanje, ki tvori kršitev člena 12, je proti njej postopati po določbah člena 16. Ako se obe na ta način pozvani stranki branita v svrhu poravnave prevzeti obveznosti, ki so določene za zvezne članice, sme izvrševalni svet podvzeti vsakršno akcijo in podati vsakršen nasvet, ki dovede do zaprečenja sovražnosti in omogoči poravnavo. Člen 18. Zvezi se poveri splošna kontrola nad orožjem in municijo v njenih delah, ako se takšna kontrola zdi potrebna v splošnem interesu. Člen 19. Za kolonije in za ozemlja, ki vsled vojne niso več pod suvereniteto držav, katerim so prej pripadala, in v katerih prebivajo narodi, ki niso sposobni, da bi se v posebno težavnih odnosih modernega sveta sami legitimirali, velja to - le načelo: Najboljša metoda za praktično udejstvovanje načel je ta, da se varuštvo nad temi narodi izroči bolj razvitim narodom, in sicer takim, ki so najbolj sposobni za prevzete odgovornosti. Izjavljajo bode varuštvo kot poverjenki in v imenu zveze narodov. Člen 20. V zvezi združeni člani si bodo prizadevali, ustvariti za moč, žene in otroke na svojih tleh ugodne in sloveske delovne pogoje ter take pogoje vzdrževati. Osnovni bodo pametno delovno pisarno. Člen 21. Zveza narodov bo posredovala odredbe, da se zakoniti in vzdrževalni svobodni promet in enakomerna uredba trgovine med vsemi njenimi člani. Člen 22. Vse prej otem medsebojnih dogovorov ustanovljene mednarodne pisarne se morejo staviti pod nadzorstvo zveze narodov, ako so udeleženi v tem zadovoljni.

Člen 23. Vsako pogodbo ali mednarodno obveznost, ki jo je sklenila, oziroma sprejela v zvezi narodov včlanjena država, registrira generalni tajnik. Člen 24. Zbor delegatov bo imel pravico, od časa do časa povabiti zvezne članke k pregledu ne več porabnih pogodb. Člen 25. Sila se zavežejo, da bodo razveljavile vsak medsebojni dogovor, ki se ne sklada s pričujočo pogodbo, in da v bodoče ne bodo sklenile nobene pogodbe, ki bi se s to pogodbo ne strinjale. Člen 26. Dodatki k pričujoči pogodbi stopijo v moč, čim jih ratificirajo države, čijih zastopniki tvorijo izvrševalni svet, ter tri četrtnine držav, čijih zastopniki tvorijo zbor delegatov.

Kaj bo z Avstrijo? Geneve, 18. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom čehoslovaškega tiskovnega urada poroča »Matin«, da bo ententa ob sklepanju miru preprečila vsak vpliv Nemčije na notranje razmere Nemške Avstrije. Nemčija da ne sme vplivati na vojaško naboro in na gradbo trdnjav v Nemški Avstriji. Organizacija Nemške Avstrije bo približno taka, kakršna namerava ententa za levi breg Rena.

Lahi se boje razsodišča. Pariz, 19. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Ze večeraj popoldne je bilo objavljeno, da se italijanska vlada izrecno brani, sprejeti razsodbo, ki jo žele Srbi. »Matin« poroča, da je italijansko odposlanstvo, ki deluje v imenu italijanske vlade, resnično odklonilo razsodbo Wilsona, ko je povprašalo Orlanda.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Nemški teror pri volitvah. Dunaj, 19. februarja. Češki volilci so bili ob priliki zadnjih volitev na Dunaju izpostavljeni hudim napadom od strani nemških socialnih demokratov. Ker se je vojakom prepovedalo za dobro volitev nositi orožje, so gotovi krogi izdali vojaštvu posebne železne palice, s katerimi naj bi napadali Čeha. Naš poročevalec je imel sam eno takko palico v rokah, ki je v principu izdelana po istem sistemu, kakor znane gumijevne palice francoskih in angleških redarjev. Te palice so podobne kljem z lesenim ročajem. Ob ročaju je priprljena usnjata zanjika, katero si lahko ovije napadalec okrog roke. Koncem lesenega ročaja se nahaja pol metra dolgo prožno pero, na drugem koncu tega peresa je masivna železna hruska v premeru 5 cm. Tak kit tehta približno 1½ kg in je udarec z njim lahko smrtonosen.

Preganjanje Čehov na Dunaju. Dunaj, 19. februarja. Češki večerni listi prinašajo poročila o krvavih spopadih med Čehi in nemškimi socialnimi demokrati na Dunaju. Odkar so dosegli Čehi pri zadnjih volitvah uspeh ter si priborili en mandat, čeprav bi jim po številu volilcev (68.000) pripadalo po vsej pravici vsaj 3, se od dne do dne množe krvavi napadi nemške sodrže na češke volilce. Posebno delavci v tovarnah so izpostavljeni surovosti svojih nemških sodrugov. Tako sta bila v znani avtomobilski tvornici »Fiat« v nedeljo težko ranjena dva češka delavca Safranek in Bouček. Protokol in zapisniki vseh teh krvavih napadov na češke delavce in češke volilce sploh se zbira jo ter se bodo poslali mirovni konferenci v Pariz. Podrobnije vesti in zdravniška spričevala pa se bodo obrednala v posebni spomenici, ki se bo prevedela v vse jezike ter poslala v svet, da se tako pokaže, kaj razume nemška socialna demokracija pod svobodo. V tvornicah »Fiat«, Hutter & Franz ter v neki tvornici za poljedelske stroje so prisilili češke delavce, da so takoj zapustili delo ter se odstranili. Podjetnik Paul se je izjavil, da ne garantira za imetje in življenje pri njem uslužbenih Čehov. Nekaterim českim volilcem se je tudi svetovalo, da naj vstopijo v nemške strokovne organizacije.

Češki listi upajo, da bo češko - slovaška vlada tem tvornicam, ki so tako postopale s češkimi delavci, odpovedala dobavo premoga, surovini in živeža ter da ne bo noben češki poljedelec kupil več pri teh tvornicah svoje poljedelske stroje, katerih je Nemška Avstrija pred vojno izvažala na leto za 300 milijonov kron. Listi dostavljajo: Upamo, da so časi nemške strahovlade že minuli in da se bo tem poraženim Nemcem od merodajne strani odločno povedalo, kaj smejo storiti in kaj ne.

Dunajski občinski svet v Škripčih. Dunaj, 19. februarja. V današnji seji občinskega sveta je poročala komisija za povzdigo aprovizacije, da jo Svica ni pustila preko svoje meje. V isti seji se je obravnavalo tudi o zahtevi češko - slovaškega poslanika Tusarja, da se dovoli tudi javna češka propaganda. Občinski svet je to zahtevo češkega poslanika kratkoma odklonil.

Priključenje. Berlin, 19. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom dunaj. kor. urada poroča »Vossische Zeitung« iz Weimara: Narodni skupščini se bo predložil v prihodnjih dneh predlog, da naj državna vlada takoj stopi v stik z nemško avstrijsko državo za prikljuitev k Nemčiji.

Spartakovci zahtevajo zatvoritev narodne skupščine. Berlin, 19. februarja. Odbor Spartakovcev v Berlinu je izdal proklamacijo, v kateri zahteva zatvoritev narodne skupščine v Weimaru in zahtevajo, da se mesto narodne skupščine zopet upostavijo vojski in delavski sveti.

Viljem molči samo začasno. Curih, 19. februarja. (Ljub. kor. urad.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Posebni poročevalec lista »Giornale d'Italia« je zaprosil za kratek razgovor z bivšim cesarjem Viljemom II. Ta mu je pa odgovoril po grofu Bertincku: »Trenotno je potrebno molčanje. Pride pa dan, ko bom moral govoriti in bom govoril.«

Najdeno truplo Roze Luxemburg? Berlin, 19. februarja. Danes popoldne so potegnili iz nekega kanala truplo neke ženske, ki je bilo brez obleke in perila. Ker je imela dotična ženska velike rane na glavi,

Italija.

Odškodnina Italiji. Be' n. 18. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehi - slovaški izskovni list poroča: Glasom pariških informacij urad »Secolo« je odškodninski komisija določila, da bo Italija sama skrbela za poravnavo škod, povzročenih po avstro - ogrski invaziji v Beneško. Stroške bo pokrila z dolgom, ki ga prevzamejo države, nastale na ozemlju bivše avstro - ogrske monarhije. Italija bo nastopala proti novim državam kot upnik. Del stroškov, ki odpade na odrešene pokrajine, bo Italija pokrila sama.

Italija ne priznava razsodišča predsednika Wilsona. Pariz, 18. februarja. Včeraj popoldne je oddala italijanska vlada svojo izjavo, da ne sprejme razsodišča Wilsonovega. »Matine« poroča, da se je italijanska delegacija obrnila do ministrskega predsednika Orlando in je potem oddala zgoraj navedeno izjavo. »Petit Parisien« poroča, da je italijanska delegacija izjavila, da ne more sprejeti razsodišča predsednika Wilsona, ker bi tako razsodišče kršilo suvereniteto mirovne konference. Italija je proti vsaki izjemni sodbi, pa naj si bo tudi še tako visoko stoječa oseba predlagana za sodnika. List pristavlja k temu, da je taka rešitev spornega vprašanja najboljša, kajti na mirovni konferenci se morajo razpravljati vsa sporna vprašanja, torej tudi spor med Jugoslavijo in Italijo. Možnost za pametno rešitev tega spora je dana in zato se bo spor tudi potem posredovanju mirovne konference rešil.

Razgled.

Lahi se laskajo Čehom. Poročali smo že, da so ustanovili Italijani poseben gospodarski list, ki ima iskati prometnih vezi v prvi vrsti s Čecho, potem s Poljsko in drugimi slovanskimi deželami. Italijani pridno razpravljajo o tem, kako more dobro služiti Čehom v prometnem oziru po morju edinele Trst, ker mislijo, da pripade Italiji, in sploh kažejo raznovrstne gospodarske koristi Čehom, ki bi jim izvirale iz stalnih gospodarskih stikov z Italijo. Sedaj po-maga iskati stike s Čehi tudi italijanska literatura. Mesečnik »La Lettura« v Milanu je priobčil v dveh zaporednih številkah opise krasote češke dežele in v Pragi in v poseben članek »Drama osvoboditve Čehov« z raznimi slikami čeških umetnikov.

Vest o smrti češko - slovaškega poslanika v Zagrebu netočna. Praga, 19. februarja. Praški listi prinašajo vest o nagli smrti češko - slovaškega poslanika v Zagrebu Emila Šimeka. Vest je netočna, ker se poslanik Šimek nahaja v Pragi.

Janovski polkovnik Hirayama v Pragi. V Pragi se nahaja japonski polkovnik Hirayama, ki ostane na Češkem par mesecev, da proti češke gospodarske, politične, prometne razmere in se na podlagi njegovih poročil osnujejo stiki med Japonijo in Čecho - Slovaško, kateri se obeta z bogatimi položaji v sredi Evrope vsestransko velik razvoj. Hirayama pravi, da so Japonci spoznali Čeha v vzhodni Sibiriji in sedaj iščejo ž njimi vezi. Hirayama je v nekem govoru poudarjal, da on ni potnik za zabavo, ni občudovatelj prirode in starin. Hludstvo ljub. češko hludstvo, visoko izobraženo s krasno lastnino in predsednika Masaryka je nazval Jurija Washingtona dvajsetega stoletja v srednji Evropi. Snuje se japonsko - češka organizacija. Češki narod se dviga visoko in z vseh strani iščejo zveze z njim.

Neodvisna Islandija. Kodanj, 19. februarja. Danska vlada je izdala proklamacijo, s katero se proglasa Islandija kot popolnoma neodvisna in svobodna država. Tvorila jo bo z Dansko eno kraljestvo pod vlado danskega kralja Kristiana X. Islandija se je proklamirala za nevtralnega državo za vse večne čase in tudi ne bo imela vojne mornarice in ne vojne zastave.

Iz 62. seje deželne vlade za Slovenijo

z dne 17. februarja 1919.

Poštno-čkovni urad za Slovenijo v Ljubljani. Ob razsulu Avstrije je bilo razvidno, da preneha v doglednem času delovati vse skupne institucije bivše države, torej tudi poštna hranilnica. Zato je sklenila Narodna vlada že v seji, dne 25. novembra 1918, da ustanovi v Ljubljani poseben poštno-hranilni urad. V ta namen se je poslalo na Dunaj nekaj poštinih uradnikov pod vodstvom dr. Božidaria Maričiča, da so proučevali poslovanje dunajske poštne hranilnice. 8. februarja 1919 je nehala posloovati bivša avstrijska poštna hranilnica v našem ozemlju in deželna vlada je bila prisiljena, oživitvoriti s 15. februarjem t. l. lasten zavod pod imenom »Poštno-čkovni urad za Slovenijo v Ljubljani«, ki se bo zaenkrat pečal samo s čkovnim in klirinškim prometom. Kar se tiče poštne hranilnice, vlada na ozemlju sedanega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev pečra raznolikost. Tako ima n. pr. Bosna in Hercegovina lastno poštno hranilnico, ki je podrejena deželni vladi. Črna gora in Srbija je sploh nimata, na Hrvaškem je še v veljavi ogrska poštna hranilnica itd. Zato se deželna vlada ni mogla nasloniti pri ustanovitvi Poštno-čkovnega urada na nikakovo institucijo v Jugoslaviji in je, da odmore nujni in neodložljivi potrebi, ustanovila Poštno-čkovni urad začasno pod svojim imenom. Trgovsko ministrstvo, kateremu je bila poštna hranilnica podrejena tudi v bivši Avstriji, se naprosi, da ustanovi v Ljubljani ekspozituro, ki naj se ji prideli poseben višji uradnik kot načelnik Poštno-čkovnega urada za Slovenijo. Dokler se to ne zgodi, bo načeloval Poštno-čkovnemu uradu kuratorji, sestavljeni iz poverjenika za pravosodstvo kot načelnika, dalje po enega zastopnika deželne finančne ravnanstva, poštnega ravnanstva ter oddelka za trgovino in obrt, ki jih imenuje deželna vlada na predlog dotičnih uradov, dalje iz referenta Poštno-čkovnega urada. Uradništvo in drugo osebje imenuje deželna vlada. Vodstvo urada se poveri dr. Božidariju Maričiču.

Za sklicanje državnega veča in pokrajinskega zbora za Slovenijo. Po glasnem sklepu deželne vlade se je poslala ministrskemu predsedstvu v Beograd prošnja, naj se skliče čimprej

državno veče in pokrajinski zbor za Slovenijo, in sicer slednji najkasneje do konca marca 1919.

Čerkveno umetniške naštife škofiji na Dunaju. Italijanska komisija za premirje namerava odpelati z Dunaja cerkvene umetnine, ki so last goriske, tržaške, istrske in ljubljanske škofije ter shranjene v spomeniškem uradu na Dunaju. Deželna vlada je sporočila to stvar zunanjemu ministertvu s prošnjo, da posreduje mednarodno, dalje ministrskemu podpredsedniku dr. Korošen in poslaniku Pozgarniku.

Nemška nasilstva na Koroskem. Deželni vladi je došlo več poročil o barbarskem ravnanju koroskih Nemcev z našimi ujetniki in s prebivalstvom, ki se priznava k Jugoslaviji. Tako n. pr. je bil poročnik Zmogoslav Kristan, ki je bil ujet dne 26. decembra 1918 pri St. Pavlu, trpinčen in zasramovan na vse načine, dokler ni ubežal iz ujetništva. Civilnemu prebivalstvu, ki čuti slovensko, groze s smrtjo in mu ne dajo pri aprovizaciji ali sploh nikakih življenjskih potrebščin ali pa vsaj v slabši kakovosti. Protikoli z dotičnimi osebami se pošilje v prevodu na pristojno mesto, da se osvetli, kakšna usoda čaka Slovence, ki bi prišli v Nemško Avstrijo.

Zenačenje davkov v Sloveniji. Davščina od prirasika na vrednosti nepremičnin je obstojal na Kranjskem že do sedaj, pravtako tudi na Koroskem, čeprav v nekoliko drugačni obliki, ne pa na Štajerskem. Ta davščina se raztegne s posebno naredbo deželne vlade na vse ozemlje Slovenije. Da bodo davki razdeljeni na vse ozemlje Slovenije enakomerno, je naročila deželna vlada finančnemu ravnanstvu, da sestavi primerjalno tabelo doklad v raznih delih Slovenije.

Komisija za teriatve proti bivšemu erariju. Deželna vlada je odobrila načrt naredb o ustanovitvi komisije za teriatve proti bivšemu erariju in proti novim državam na ozemlju nekdanje Avstro-Ogrske. V delokrog te komisije spada vse teriatve proti imenovanim dolžnikom najsi izvirajo iz kakršnegakoli zasebnosti ali javnopravnega naslova. Komisija bo take teriatve zbiralala in delovala na to, da se izplačajo; interesom bo dajala nasvete in jim pomagala tudi sicer, da pridejo do svojih pravic. Med teriatve proti bivšemu erariju spadajo tudi zahteve političnih, prezanincev in odškodnine za ranje, izvirajoče iz nasilja va vojaških hrabrostnih svetini, ki jih je podelila bivša monarhija. (Podrobnosti glej v Uradnem listu!)

Osebnosti. Avskultanta Leon pl. Tornaz in dr. Tomaž Turato se imenujeta za »sodnika za okoliš višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Podpolkovnik Ulmansky zapuška vojaško službo in se posveti civilnemu delu. Deželna vlada mu je izrekla za njegovo delovanje v najtežjih časih toplo priznanje.

Pokrajinske in dnevne vesti.

Potovanje predsedništva deželne vlade v Beograd. Danes popoldne odpušajo v Beograd predsednik deželne vlade g. dr. Breič in podpredsednik g. dr. Žerjav, na važna posvetovanja s centralno vlado. Z njima se vrača tudi z. minister dr. Kramer. Z istim vlakom potujejo v Beograd poverjeniki za uk in bogocastje g. dr. Verstovšek in deputacija državnih uradnikov na razgovor s centralno vlado o radu pričakovane državne organizacije uradništva v varstvo unpravičenih interesov.

Himen. Poročili se je gospod dr. Milko Brežigar, tajnik Narodnega sveta v Ljubljani, z gđ. Marico Duchekovo. Imenovan je znan narodnogospodarski pisatelj in odlični narodni delavec. Želimu mlademu paru obilo sreče in najpriščiše čestitamo!

Tudi zemalška vlada v Zagrebu dovoljuje organizacijo srednjoškolskega dijaštva, kakor je dovoljena v ožji Srbiji. To je sporazumno s poverjenikom Rojem dijaštva sporočil nadzornik dr. Bosanac.

Političnim preganjanjem! Začasnemu odboru političnih preganjancev dohajajo neprenehoma poročila otrotnov, iz katerih na ni razvidno, ali so prijavili svoje odškodninske zahtevke ali ne. Naj torej vsi tisti, ki žele, da jim začasni odbor izpolni odškodninske pole, naznaniito natančno svoje ime in bivališče, poklic, pri katerem sodišču so bili obtoženi ali obsojeni oziroma kje so bili internirani ali konfinirani, če so bili v zaporu, in od katerega dne, katerega dne, koliko izdatkov so imeli, kateri dobiček jim je vsled preganjanja izpadel, ali so vsled preganjanja trpeli na zdravju in koliko so izdali za zdravljenje, koliko zahtevajo odškodnine za slučaji, da so trajno zboleli, na koliko cenilo s tem povzročene lastne muke in muke svojih dragih, naposled (za uradnike in učitelje) škodo, ki jim je nastala vsled premestitve, vstopitve, preteriranja, ustaviene plače, disciplinarne kazni itd. Razven tega naj tudi izrecno izjavijo, da so zadovoljni, da jim začasni odbor izpolni njihove pole in veljavno za nje signira. Sicer se na pomanjkljive prijave ne more ozirati in se take mečejo v koš. Preganjanji naj na hite s svojimi zadevnimi naročili, ker je za prijavo le še malo časa. — Začasni odbor naznania dalje, da že sprejema člane, ki morajo biti smo bivši politični preganjanji, in opozarja vse prijade, naj se polnoštevilno pritojuje, ker le v krepki organizaciji je poročilo, da se dosežejo vpravilne naše zahteve. Članarina se bo določila na ustanovnem občnem zboru, ki se bo vršil začetkom marca meseca. — Vse narodno čuteče občinstvo se pa naproša, da podpira moralno in s denarnimi prispevki težnje političnih preganjancev, katerih je toliko prišlo ob zdravje, zaslužek in celo ob življenje. Blagohotni prispevki naj se pošiljajo na naslov začasnega odbora za politične preganjanje, Dunajska cesta št. 31. — Dr. Leskvar.

Ureditv učiteljskih prejemkov. Uradni list deželne vlade za Slovenijo prinaša v 52. številki z dne 20. februarja 1919 naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo o začasni ureditvi službenih prejemkov in pokojnin učiteljev in učitelice na javnih ljudskih in močasnih šolah, zavodih za ubožnane in za slove in na etudijskih ur-

cih, nadalje o začasni ureditvi preskrbn učiteljskih vdov in sirot na ozemlju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani. Ker je ta naredba veljavna za vse učiteljske osebe na ljudskih in močasnih šolah, tako za prosvetno kakor za duhovniško, je pričakovati velikega zanimanja zanj. Iz tega razloga je izšla 52. številka Uradnega lista v večji nakladi nego sicer, tako da jo lahko dobe tudi nenaročniiki. Izvod stane pri upravnstvu v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16-20 vinarjev, po pošti 23 vinarjev.

Delavci na razpolago. Državni urad: posredovalnica za begunce ima na razpolago mnogo delavskih sil, kakor: zidarjev, mizarjev, kamnosekov, ključavničarjev, strojarjev, steklarjev, kolarijev, dimnikarjev, krotačev, šivilj, pekov, čevljarjev, sobnih slikarjev, kovačev, rudarjev, poljedelcev in težakarjev. Delavci lahko tako nastopijo delo. Naproša se, da oni, ki potrebujejo ene ali druge vrste delavcev, to sporoče gorenji posredovalnici. Ravno tako se prosi, vse urade, zlasti okrajna glavarstva, županstva, župnišče in šolske urade, da skrbje vsak v svojem delokrogu za to, da se ljudje, ki potrebujejo delavce, vedno obračajo na gorenji urad. Dolžnost nas vseh je, da zaposlimo begunce njih poklicem primerno in s tem odvrnemo brezdelje, ki je izvor vsega zla.

Delo za begunce. Rabi se za gozdno in lesno delo več delavcev v okolici Trčica pri Kranju. Delo je stalno, plača 14-15 K na dan in pri akordnem delu tudi več, ter pomoč v prehrani. Zglastiti se je pri Posredovalnem uradu za begunce SHS v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38/I.

Pobiranje perila. Narodno žensktvo bo v naslednjih dneh pobiralo po mestu perilo za jugoslovanske tučake na Koroskem. Občinstvo se pozivlja, da odda čim največ perila. Centrala za sprejemanje in na mestnem magistratu, srednje posloste, straznica.

»L' Adriatico Jugoslavo«. Odbor Narodnega višjega SHS za okupirane kraje v Zagrebu prične izdajati tednik »L' Adriatico Jugoslavo«, ki bo prinašal tudi angleške in francoske članke.

Trsatski grad na prodaj. Razpisana je dražba trsatskega gradu in zemljišča okoli njega. Opozarjajo se pravčasno zainteresirani krogi, da bi ta narodna svtnina ne prišla v nepoklicane roke.

Dalmatinski kit v Zagrebu. Italijanski admiralat v Dalmaciji je ponudil pomorskemu kapetanu Jakobu Zmikiću iz Viniera pod Velebitom 8000 K nagrade, ako razstavi v Italiji ogromnega kita, težkega 11.000 kg prvega, ki je bil vjet v Jadranskem morju. Vrli Dalmatince pa je ponudbo odklonil in poslal kita v Zagreb, kjer je sedaj razstavljen.

Umrli je v Radovljici okr. orožni stražmoister v p. g. Alojzij Woschnig. N. v m. p.!

Kultura.

Dr. R. Nachtigall: Južno - slovansko italijansko sporno vprašanje. Izdala in založila »Omladinac« 1919. Cena 1 K. Jugoslovanski - italijanski spor grozi, da se izraste v slučaj neugodno rešitve za nas v najbolj pereče svetovno vprašanje z nedoglednimi posledicami. Nisem mnenja, da bi bilo v korist Evrope, če bi več kot štirileta svetovna vojna poleg drugih še neresenih vstvarila Jadranski problem. Ker bi bil Jadrani v slučaju samoodločbe nesopren, je šlo dr. Nachtigallu za to, da dokaže, da nimajo Italijani tudi nobenih historičnih pravic do te zemlje in da so njihove aspiracije samo marksirani imperijalizem, nova izdaja nemškega »Dranga nach Osten«, ki si je tako klaverno polomil peroti v tej vojni. Poleg skrbj za narod sta bila predvsem dva momenta, ki sta nagnila pisatelja k tej razpravi: prvi stavek v Grudnovi Zgodovini slovanskega naroda: »Izpodrinili so romansko prebivalstvo ob Adriji, ki se je vzdržalo le v nekaterih mestih«, in časopisna notica, da je baie umolknil češki ministrski predsednik dr. Kramaf, ko mu je izjavil laški žurnalista, da si Italijani svoje našo zemljo iz istih razlogov, kako Čehi nemške dele Češkega. — Z velikim znatvenim aparatom dokaže pisatelj, da Slovenci niso nikdar mejili v teh krajih na prave Italijane v današnjem smislu, temveč le na Retomane, da se slovanska meja proti Italiji ni spremenila od časov priselitve v VI. stoletju ter da so sedanji Italijani na tem ozemlju poznejši priseljenici. — Da je knjižna potreba, se mi zdi odveč samo omenjati, saj so nas dogodki, kakor povsod tako tudi tukaj, tako prehiteli, da nismo niti sami do dna poučeni o vseh naših problemih, kaj šele tuina. — Vendar ne morem zamočlati par opazk, prvič to, da se ne sme delati pri knjiži, ki bo šla v tuiino, skoro bi rekel, če ne naivnih pa vsaj neprevidnih opazk a la: »Posebno Rezianji bi zaslužili že iz znatvenih ozirov, da jih začisti in ohrani južnoslovanski narod, v kolikor jih ni že zadnja vojska pokončala, ker je velika nevarnost, da hitro popolnoma izginejo, ako ostanejo pod Italijo. Redkokateri dialekt je dosegel v znatvenem svetu toliko slavo kakor rezijanski, spočetka po imenu pozneje po znatvenoklasičnem opisu prvotnega profesorja I. Baudouina de Courtenava. Vkljub temu pa imamo ob nem še rešiti celo vrsto najzanimivejših lektikovnih problemov, n. pr. svazo z nekdanjimi koroskimi narci in mnogo dr. c. Ali naj zavzame pri nas mesto italijanškega imperijalizma slovanski - filozofizem? Po estetični plati bi bilo omeniti, da pravijo po knjiži izrazi kakor nadarjeni, mnogobrojni učenci, vezaniniv, veliki, genitinali, zelo važen itd. kmalu bi rekel kot šaltavci oevrki po tuhi in da si ne sme privoščiti tudi slovanski filolog slovenščine kakor je v stavku: »Podobnih stvari se navede lahko še drugih, kar vse priča, kako do konca se je tekot stoletij ispremenilo staro tržaško prebivalstvo, tako da v novejšem času sploh ni moč govoriti o starih etanskih v svla-niem iz najraznovrstnejših povsem sekundarnih elementov, med njimi v dobrini mari celo iz Židov različnih teorizir ostanicem prebivalstva mesta

Trsta. Pokojni Kant bi bil vesel ...

Reportar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče. V četrtek, 20. februarja popoldne ob 4½ dijaška proslava Vodnikov stoletnice: Predavanja, deklamacije in veseloigra v petih dejanjih »Veseli danc ali« Matiček se ženit. Izven abonementa. Izgredo di- iaki tukajšnih srednjih šol. — V petek 21. februarja: »... ulica šte 15.« burka v šurih oddelkih ob 4½ zvečer za »C« abonement. — V soboto 22. februarja: »Voznik Hensel« drama v petih dejanjih. Izven abonementa. Naslovno vlogo igra g. Ignacij Borštnik kot gost. V nedeljo, 23. februarja popoldne ob 4½ ljudska predstava pri znižanih cenah! »Jakob Rudac«, drama v treh dejanjih Ivana Cankaria. zvečer ob 7 »Tuzomer«, tragedija v petih dejanjih. Operno gledališče. V četrtek, 20. februarja ob 4½ zvečer se ponovi na vseobčo željo melodiozna francoska opereta »Cornevilleki zvonovi«. Izven abonementa. V petek, 21. februarja ostane gledališče zaprto. V soboto, 22. februarja ob 4½ zvečer opera »Manonc za »A« abonement. V nedeljo zvečer ob 4½ opera »Jevgenij Oniegin« izven abonementa.

»Ljubljanski Zvon« in »Dom in Svet«, osebito starejše letnike, kupuje po naivšjih cenah »Dvorska knjižnica« v Ljubljani. Pred igriščem šte 1.

Zdravje.

Štacija za malarijo. V belgijski vojašnici, objekt V se je ustanovila štacija za malarijo. V tej štaciji se bo vsem službojočim, kakor tudi že oduševljenim vojakom, ki so med vojsko oboleli na malarijo, brezplačno preiskovala kri. V slučajih, v katerih se dožene bolezni, bodo vojaki dobivali brezplačno knjin in navodila, kako se naj ambulatorično zdravijo. Bolniki, ki potrebujejo oskrbe v bolnici, se bodo brezplačno sprejemali. Kri se bo odjemala vsak dan v času od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Vodstvo postaje za malarijo prevzame nadzdravnik dr. Fran Toplak.

Gospodarstvo.

Zastopniki slovanskih hranilnic in posojilnice so na sestanku, dne 17. t. m. v Ljubljani sklenili predlagati svojim upravnim odborom znižanje vložne obrestne mere na 2%.

Mokronož. Zastopniki Trebeniskega Mokronožkega in Radeškega sodnega okraja zbrani v ogromni množini na sestanku v Mokronožu dne 13. februarja predložijo vladi SHS v Ljubljani sledeče resolucije: 1. Odločno protestiramo proti obnovitvi vnovčevalnice za živino, ki je bila do sedaj v neizmerno škodo kranjskemu kmetu. Zahtevamo takojšnjo obnovitev seimov in popolno prsto kmetu. Takoj naj se zabrani vsak izvoz živine v inozemstvo. Proti mešetarjem, ki izvažajo živino v inozemstvo za drag denar naj se odločno nastopi in strogo kaznuje. Zahtevamo likvidacijo sedanje vnovčevalnice, nakar naj vlada z vso energijo poseže v njene račune. 2. Odločno protestiramo proti vsaki nasilni rekviziciji, ker s tem se razburja javnost in pripravlja boljševizem. 3. Z ozirom na to da smo imeli že pred vojno kratko zvezo, zahtevamo kar najodločneje takojšnjo vpeljavno tretjega vlaka na vseh progah dolenske železnice, ob enem na direktne vlake Ljubljana-Karlovac iz gospodarskih ozirov in prenapolnitve sedanjih dveh vlakov. Zahtevamo tudi dostojnih z razsvetlavo in kurjavo preskrbljenih vozov. 4. Čujemo, da se dela že sedaj na to, da dobi Italija prosti uvoz vina v naše kraje. Ker bi to popolno uničilo naše vinogradstvo, ki je ena glavnih panog kmetitstva v naši državi SHS, protestiramo kar najodločneje proti vsakemu takemu pogajanju. 5. Pošne razmere Mirenske doline so sila nazadnjaške. Zahtevamo odločno možnost oddaje odgovorov na pisma došla z dopolnanskim vlakom se isti dan z večernim vlakom, kar je do sedaj povečini našim občinam nemogoče. 6. Zahtevamo, da vlada vse potrebno ukrene za znižanje nezmožnih cen usnia, sladkorja, soli in petroleia. Proti oduševskim trgovcem naj nastopi vlada z odvzemo obrtnega lista, orožnikom in družim javnim uradom pa naroči zasledovati take oduševne in jih brez usmiljenja naznaniti 7. Meščansko šolo v Krškem vzdržuje do sedaj le Krški okraj, ker povzroča 40% naklado. Ker so vse druge meščanske šole od dežele vzdržane, naj se tudi ta podeli.

Kurs krome. Curih, 19. februarja. Kurs krome je padel danes na 24.50 centimov.

Slovenskim gozdarjem. Jugoslovanski gozdarji doslej nimamo strokovnega časopisa, čeprav bi bil tak list za naše gozdarstvo neobhodno potreben. Pozivljamo torej gospode tovariši, naj bi se za stvar zanimali ter ustanovijo slovanski gozdarški list. Tudi je neobhodno potrebno, da se ustanovi društvo slovenskih gozdarjev s sedežem v Ljubljani, ki naj zastopa naše stanovske interese. Torej napreji! — Josip Haviček, gozdar v Brežicah ob Savi.

— Modro zalico za škropljenje tri za bodočo pomlad najlo priporoča Slovenska kmetijska družba prav hitro naročiti z ozirom na tozadevne družbene objave v 1. in 2. številki letošnjega »Kmetovalca«. Po za-nestljiv pojasnilih od strani merodajnih činiteljev, katerim so prometne razmere na železnica dobro znane, se je prav zelo bati, da bo brzokone železniški promet silno omejen, če ne popolnoma ukinjen, kajti lokomotive so v tako slabem stanju, da bodo odpovedale; tudi ni dovolj maže za stroje in vozove, premoga primanjkuje od dne do dne več in rudokopi kakor železnice se imajo boriti s silnim pomanjkanjem delavcev. Na izvršitev sedanjih naročil se mora čakati 3 do 4 tedne, ter bo ta doba vedno daljša in končno se utegne pripetiti, da železnica sploh ne bo sprejemala prevažanja modre galice, saj so v Nemški Avstriji, odkoder pride modra galica, že sedaj tovarni promet omeji na najnujnejše potrebščine, med katere pa modre galice ne štejejo. V slovenskem ozemlju potrebujejo vinogradniki takih 75 vagonov modre galice, a danes je družba sprejela naročila šele samo

na 10 vagonov. V takih razmerah odklanja Slovenska kmetijska družba napram vnovčevalnikom vsako odgovornost.

Planinska vnovčevalnica na les o. z. v Gradcu in s priditlom Državnega urada za notranje zahteve vpisana v trgovski register in se je že konstituirala. Postavljen je tudi nadzorni svet. Družba se osebito peča z vnovčevanjem lesa v alpskih deželah (ekspori). Polnovplačana glavniča znaša za sedaj 800.000 K. Družba je ustanovila že več podružnic in prevzemalšč, prevzemlje lesne in gozdne produkte vseh vrst, v najboljši vnovčenje proti gotovemu plačilu. Centralna pisarna je v Gradcu, Laimburggasse 14.

Sokolstvu!

Na sestanku slovenskega Sokolstva dne 6. januarja t. l. je predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze dobilo naročilo, naj izpopolni centralno strokovno sokolsko knjižnico v Ljubljani. Z ozirom na to naročilo in na glede na nujno potrebo izpopolnjene in strokovno urejene take knjižnice se je podpisano predsedstvo takoj lotilo dela. Danes se obračamo do vsega slovenskega Sokolstva s prošnjo, naj nam pri tem važnem delu dejansko pomaga. Bratska društva in posamezniki imajo popolne in nepopolne letnike »Slovenskega Sokola«, »Sokolskega Vestnika«, župnih glasil, pa tudi drugih sokolskih publikacij, ki jih društva in posamezniki ne potrebujejo, zlasti ako navedena knjižna izdavanja niso celotna in popolna. Vse te in slične tiskovine pošljite predsedstvu Slov. Sok. Zveze, da bomo mogli nepopolne letnike popolniti in to, česar nimamo nadomestiti z izbranimi tiskovinami. Če zberemo na ta način več celotnih letnikov posameznih sokolskih časopisov, odstopimo popolne liste, kolikor jih sami ne bomo rabili, bratskim društvom, ki si jih žele. Zbirajte tudi češke, srbske, hrvatske, poljske, ruske knjige in časnike s sokolsko vsebino! Ker nimamo dovolj denarnih sredstev, nam bo mogoče urediti in izpopolniti centralno strokovno sokolsko knjižnico samo v tem slučaju, če nam vse slovensko Sokolstvo radodarno pomaga. — Liste in knjige naj se pošlje po pošti, sprejema jih pa tudi tajništvo Slov. Sok. Zveze v svojem uradu v Narodnem domu (I. nadst.) ob uradnihi urah (v ponedeljek, sredo in petek od 6. do 8. zvečer).

Na zdar!

Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze.

Društvene vesti in prireditve. Načelstvo splošnega slovenskega ženskega društva vabi vse zasebno uradnice na važen sestanek v soboto, 22. t. m. ob 5. popoldne v posvetovalnico na magistratu. Skupščina orednjega društva stavbinih delavcev na slovenskem ozemlju se bo vršila v nedeljo dopoldne v šoli na Ledini in ne v Narodnem domu, kakor je bilo objavljeno. »Hrvatski akademski farmaceutski klub« v Zagrebu konstituirao se je na svoji XVIII. glavnoj redovitosti skupščini kako sledi: Predsednik: Mijo Wenzler. Potpredsednik: Gustav J. Omanen. Niko Madirazza. Tajnik: Aleksander Devedžić. Blagajnik: Ivo Franič. Odborniki: Dragoljub Lazić, Vladimir Breyer, Leon Bahovec, Nenka Kučera, Rade Govedarica. Revizori: Risto Milutinović, Georgij Georgijević.

Telovadno društvo »Sokol I« v Ljubljani vabi bratsko članstvo na svoji VIII. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 23. svečana 1919 ob pol 9. uri dopoldan v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Zenski telovadni krožek »Sokola I« v Ljubljani vabi sestre članice na svoji redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 23. svečana 1919 v veliki dvorani »Mestnega doma« neposredno po občnem zboru »Sokola I«, ki se ondi vrši in prične ob pol 9. uri dopoldne. Društvo za zgradbo in vzdrževanje sokolskega doma telovadnemu društvu »Sokol I« v Ljubljani vabi bratsko članstvo na svoji VI. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 23. svečana 1919 v veliki dvorani »Mestnega doma« takoj po občnem zboru »Sokola I«, ki se ondi vrši in prične ob pol 9. uri dopoldan. Sokol v Spodnji Šiški prosi brate in sestre, ki so se k društvu prijavili, ter članarine za leto 1919 še niso poravnali, da plačajo isto pri blaziniku br. Simoničev, trgovcu v Spodnji Šiški, Celovška cesta 2 do 1, sušca 1919. — Odbor.

»Zveza škontistov« sklicuje v nedeljo 23. februarja 1919 ob 10. uri dopoldne zelo važen sestanek. Torej vsi, nihče ne sme izostati. Lokal. »Novi svet« pri Gorsetu.

Društvo slovenskih obrtnikov ima v soboto, dne 22. februarja 1919 v »Unionu« v sobi (vse v Rožah) priateljski sestanek ob 7. uri zvečer. Vabijo se vsi obrtniki na ta sestanek, da se za polnoštevilno udeležijo.

Gledališko društvo na Jesenicah vprizori v soboto, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne tridejansko veseloigro »Niobac«. Ob predstavi se vršita v dobrodelne namene.

Splošno žensko društvo je pretele kot volilo po umrli gđ. Mariji Toman 100 K.

Poizvedbe.

Izjava. Ker se od raznih oseb v Spodnji Šiški širilo o meni neresnične vesti, kakor da sem jaz ovađuh gospoda spovednika drž. želez. Josipa Kravanja, naznam tem potom, da bom proti vsakemu razširjalcu zgoraj označenih vesti sodniško postopal. — V Spodnji Šiški, dne 17. februarja 1919. — Karel Kanoni. 1112

Fotografsko stajalo iz železnih palic je bilo izgubljeno dne 17. februarja popoldne na potu z Glinc, Tržaška cesta, do mitnice na Tržaški cesti. Najditelj se prosi, da je odda v prodajalni Uršule Uran na Glincah št. 63.

Kdo izmed vračajočih se ruskih ujetnikov, ve kaj o Rudolfu Brčonu, ki je služil pri 27. Lir. Pisal je zadnje pismo 15. marca 1918 in imel naslovni

naslov: Rudolf Brčon. Lages Vojski plen Omak. Sporočila prosi njegova žena na naslov: Bernardina Brčon. Javorje p. Smarino pri Liti. V vlakih Ljubljana-Medija se je našel doznik v I. razredu 17. t. m. avtor. Dobi se v Šiški, Nova ulica 206/I, desno. Izgubil se je danes jutraj od Koloseja na Mar. Ter. cesti do pivovarne Union v Šiški švilen šal. Pošten najditi naj za odda proti primerni nagradi »Slov. Narod«.

Najnovejša poročila.

Posebna brzojavna poročila »Slov. Narod«.

PLAČILO ZA ULTIMATUM SRBIJI.

Geneve, 19. februarja. O avstrijsko-nemških volitvah piše »Basler Nationalztg.«: To je bil dan plačila za avstrijski ultimatum Srbiji. Posledica teh volitev bo vohod Avstrije v Weimar. Težko verjetno pa je, da se bo našlo v Parizu ugodno razpoloženje za Nemško Avstrijo, če bo silila preveč k Nemčiji. V Parizu bodo Nemčijo primerno obrezali in ji naložili občutno odškodnino. Nenadno narodnostno navdušenje za Nemčijo bo za avstrijske Nemce silno drago in še pozni vnuki bodo kleli neumnost njihovih dedov. Sicer pa volitve še niso zadnja beseda; 16. februar je samo formalnost.

ODŠKODNINA ZA ZDRUŽITEV NEMŠKE AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Geneve, 19. februarja. »Echo de Paris« in »Victoire« izjavljata, da avstrijskih Nemcev ni treba ovirati v njihovih težnjah. Zato pa se morajo Nemci odpovedati vzhodni Nemčiji, katero morajo dobiti Poljaki in Porenje mora postati nevtralno ozemlje.

JUGOSLOVANSKE ZAHTEVE PRED KONFERENCO.

Geneve, 19. februarja. 18. februarja so predložili jugoslovanski delegatje konferenčnemu odseku 10 članov zahteve Jugoslovancev glede Banata in Mecedonije. Jadransko vprašanje še ni bilo na vrsti. Istočasno je predal dr. Trumbić svoj memorandum odseku.

ALBANSKE ZAHTEVE.

Geneve, 19. februarja. Albanska delegacija je včeraj izročila konferenci svoj memorandum, v katerem zahteva, da se obnovijo albanske meje, kakor so obstajale pred letom 1913.

TRUMBIČEVI USPEHI.

Geneve, 19. februarja. »Secolo« javlja iz Pariza, da si je Trumbić ustvaril s svojo sijajno diplomatsko spretnostjo v Parizu zelo trdno stališče.

LAŠKO VSEUČILIŠČE V TRSTU.

Geneve, 19. februarja. »Tribuna« javlja, da se bo v kratkem času ustanovila univerza v Trstu.

AMERIKA IN JUGOSLOVANSKO-LAŠKI SPOR.

Geneve, 19. februarja. Kakor poročajo rimski viri, hoče Amerika potolažiti Italijane za njihovo eventualno nepostojnost v jadranskem vprašanju s tem, da ji namerava poveriti mandat za upravo Armenije. »Corriere d'Italia« in drugi desnici blizu toječi listi pa odločno odklanjajo vsak kompromis.

PROTI ODPOVEDI REKE.

Geneve, 19. februarja. »Corriere d'Italia« prinaša uvodnik proti odpovedi Reke, katerega je cenzura deloma pobelila. V nezaplenjenem delu piše, da premostrivajo laški zavezniški jadransko vprašanje s preveč avstrijskimi očmi.

NA KOGA NAJ UPA ITALIJA?

Geneve, 19. februarja. Francoski socialist George Sorel je priobčil v »Temse« pozornost vzbujajoč članek, katerega ponatjke vse laško časopisje z velikim zadovoljstvom: Angleži so v dalmatinskem vprašanju orientirani vsled različnih godovorov Northcliffa s hrvaškimi voditelji v jugoslovanskem smislu: v Franciji so izsilili kapitalistični krogi simpatije za Jugoslovane; zato more Italija npati samo na Wilsona! (Nam je prav! Ampak Sorela so dobro informirali!)

VOLITVE V NEMŠKI AVSTRIJI IN FRANCOZJE.

Geneve, 19. februarja. Izid volitev za avstrijsko - nemško konstituantno je v Parizu vzbudil veliko senzacijo. Časnikarski in politični krogi očitajo vladi, da ni nič storila, da prepreči združitev Nem. Avstrije z Nemčijo. Združena ne bi bilo treba preprečiti s silo, ampak s tem, da alijanci pomagajo in podpirajo slovanske države. »Temse« pravi: Ko se je med vsemi narodi stare Avstrije pokazala potreba, da se zavarujejo proti boljševizmu, proti lakoti in proti bankrotu, takrat smo držali roke navskriž in nismo ničesar storili zanje. Kako da smo mogli mirno gledati, da ženejo socialistično - vsenemške intrige Nemško Avstrijo v naročje Nemčiji? Ali misli-

mo, da je komedija avstrijske - nemških volitev dostojna predigra za zvezo narodov?

AVSTRUSKO - NEMŠKA ZVEZA.

Geneve, 19. februarja. »Journal de Geneve« piše: Zveza Nemške Avstrije z Nemčijo bo dogodek evropskega pomena, ker ogrožavao nemške revindikacije evropski mir. Se je čas, da se prepreči združitev, avstrijsko - nemške volitve ne morejo imeti pomena plebiscita, zato še ni vse izgubljeno. Delati moramo, ne proti samoodločbi narodov, ampak za to, da osiguramo Nemški Avstriji pravo samoodločbo.

»Feuille« pa vidi nasprotno v volitvah jasen in določen izraz volje avstrijskega nemstva, da se priklonijo Nemčiji.

Ostali pariški komentariji sicer ne smatrajo volitve za izraz ljudskega plebiscita, ampak za dokaz, da bo nova avstrijsko - nemška Narodna skupščina se prav gotovo izrekla za priklonitev. Nekateri listi zahtevajo, naj francoska vlada vložijo svoj veto, večina pa zahteva kompenzacije ali garancije, da Nemčija ne bo premočna postala.

O priklonitvi Nemške Avstrije k Nemčiji se vrše trajna posvetovanja med Francozi, Italijani, Angleži in Amerikanci. Predno paude odločitve, bodo zaslišali tudi češko, poljsko in jugoslovansko delegacijo.

LAHI O POTOVANJU REGENTOVEM V PARIZ.

Geneve, 19. februarja. »Idée Nationale« priobčuje poročilo svojega pariškega dopisnika, ki pravi, da je regent Aleksander zato potoval v Pariz, da od strani nespornost, ki je nastala med Pašičem in Trumbičem. Svoj namen je regent v polni meri dosegel, kar dokazuje prisega Trumbiča Aleksandra.

Najnovejša vesti iz Zagreba so danes izostale, ker je bila prga cel čas zasedena z državnimi govori.

Poročila ljubljanskega korespondenčnega urada.

NEMŠKE FALSIFIKACIJE.

Ljubljana, 19. februarja. (Lj. k. u.) Napram vesti pariškega »Temse«, da je bil (na podlagi podatkov nemškega tiskovnega urada za Koroško) v 27 koroških nemških in jezikovno mešanih občinah, ki jih zahtevajo Jugoslovani za se, baje izveden plebiscit, pri katerem se je 15.255 občanov izreklo za pripadnost k Nemški Avstriji in samo 175 za pripadnost k Jugoslaviji, ugotavlja uradni ljubljanski dopisni urad na podlagi informacij, ki jih je prejel od slovenskega komisariata za Koroško, da se ni izvedel veljavne plebiscit o pripadnosti k eni ali drugi državi niti v štajerskih niti koroških obmejnih ozemljih. Kakor svoj čas v štajerskih obmejnih ozemljih, gre tudi v tem primeru za oddajanje glasov, upriporjenih po Nemcih, ki vsled svojega popolnoma zasebnega značaja nima nobene oficijelne lastnosti. Na kak način so Nemci v jugoslovanskih - nemško-avstrijskih obmejnih ozemljih uprizarjali tako »ljudska glasovanja« o pripadnosti k Jugoslaviji ali Nemški Avstriji, je razvidno iz nastopnega pojasnila, ki temelji na dokazanih dejstvih: V Južni Štajerski so Nemci drzno trdili, da zahteva ameriška mislija takojšnje izvedbo ljudskega glasovanja, ki naj odloči, h kateri sosednji državi naj pripada ta ali ona občina, ter so razdeljevali med prebivalstvo glasovnice s temu primernim besedilom. Ko je bila ameriška mislija v Mariboru o tem postopanju Nemcev obveščena, je izjavila, da ni nikdar kaj takega zahtevala ali želela, kakor tudi, da nikakor ne more priznati popolnoma zasebno izvedenega plebiscita. Na isti način so uprizarili svoj »plebiscit« tudi koroški Nemci. Na Koroškem se morajo razločevati slovenski kraji, v katerih je še jugoslovanska posadka, in taki slovenski kraji, iz katerih so Nemci z več kot stokratno premočjo potisnili slovenske straže in vojaške oddelke, ki so bili postavljeni za vzdrževanje reda. V slovenskih občinah, oproščenih malih varnostnih oddelkov, se je pričelo takoj po odstranitvi jugoslovanskih oddelkov pravo grozovladje. Slovenski voditelji, predvsem župani, učitelji in duhovniki, so morali pobegniti, da so vsaj rešili svoje življenje. Kdor je kljub temu ostal, so ga zapirali in med najnevarnejšimi grožnjami trpinčili, imetje pobeglih in zaprtih Slovencev, kakor tudi župnišča pa so oplenili. Med prebivalstvom, preplašenim vsled takega postopanja, so Nemci nato razglasili, da zahteva ameriška mislija takojšnje izvedbo ljudskega glasovanja o pripadnosti k jugoslovanski ali nemško - avstrijski državi ter so nemudoma pričeli z izvajanjem plebiscita. Popolnoma neresnično je bilo in je še sedaj, da je ameriška mislija zahtevala ljudsko glasovanje. Ameriška mislija ni ničesar podobnega naročila. Nemci so uprizarili to glasovanje v zasedenih sloven-

skih in jezikovno mešanih občinah iz lastnega nagiba v zasledovanju sebičnih namenov in z zlorabo avtoritete ameriške mislije. Njihovo ravnanje predstavlja popolnoma zaseben čin nemškega samovladja, ki nima nobene nadaljnje pomena in ki se mu mora odreči vsako vrednost, ker se je to »ljudsko glasovanje« izvedlo z največjim terorizmom in vsled tega na noben način ne more predstavljati dejanske ljudske volje. Prebivalstvo teh občin so Nemci v gruči gonili k glasovanju, kjer so jim vsilili glasovnice v prid Nemški Avstriji. Vsakomur, ki se je branil ugoditi zahtevi nasilnih Nemcev, so grozili, ga trpinčili in odstranili. Kljub terorizmu nemških nasilnikov so se našli tu pa tam volilni upravičenci, ki so imeli pogum, da so se priznali za pripadnost k Jugoslaviji. Če jih ni bilo veliko, ki so se kaj takega upali, je to samo posledica neizmerne nemškega grozila in nasilnega gospodarstva. To »ljudsko glasovanje« na Koroškem je tem večja potreba, ker so se pobirale glasovnice tudi v takih občinah, ki so popolnoma germanizirane in ki so jih Nemci pri drugih prilikah označevali kot popolnoma nemške. V takih germaniziranih občinah ni bilo samo ob sebi umevno nobeno posebno nasilje potrebno. Številke, ki so jih Nemci razglasili v svet, kot uspeh pravilno izvedenega ljudskega glasovanja, se nikakor ne morejo kontrolirati, in imajo samo to vrednost, da je iz njih razvidno, da se mnogi koroški Slovenci ne klonijo tudi pred najhujšim terorizmom. — Iz previdnosti Nemci samo ob sebi umevno niso uprizarili istočasno svoj »plebiscit« v popolnoma slovenskih občinah, ker bi na ta način seveda končne številke izgledale popolnoma drugače. Ni dvoma, da bi tudi sedaj v občinah, zasedenih po Nemcih, izpadle številke popolnoma drugače, če bi smelo slovensko prebivalstvo svobodno izraziti svojo voljo.

K ATENTATU NA CLEMENCEAU.

Pariz, 19. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom dunaj. koresp. urada poroča »Agence Havas«: Napad na Clemenceau je izvršil mož, ki je iz skrivališča na stranišču naskočil voz ter oddal strele. En strel je zadell ministrskega predsednika ter ga lahko ranil. Zbrana množica se je vrgla na napadalca, katerega se je polastila straža. Napadalec je tudi nato oddal dva strela. Eden iz množice je bil ranjen, ravnotako šofer. Atentator se je nazival Collinon. Profesorji so izrekli, da je bil zadet Clemenceau na zadnjem delu lopatice. Rana je precej globoka, vendar pa niso poškodovani notranji deli. Splošno stanje je povoljno.

POGOJI NEMČIJI.

Amsterdam, 19. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Dunajski koresp. urad poroča: Glasom nekoga tukajšnjega lista javlja dopisnik »Timesa« iz Pariza: Nemčija bo morala oddati alijancem vso vojno opremo, v kolikor se ta ne potrebuje za na 25 do 30 divizij skraćeno vojsko. Pred izvršitvijo te določbe je potrebno, da se zasede Essen in mornariški arzenali. Nemčija bo morala tudi izročiti vse ladje, ki so bile navedene v prejšnjih pogojih premirja, a se še niso izročile. Alijanci bodo določili mirovno moč nemške mornarice ter zasekli internirane nemške ladje. O njihovi nadaljni usodi se do sedaj še ni razmotiralo.

NAŠE VPRAŠANJE PRIHAJA V RAZPRAVO.

Pariz, 20. februarja. (Ljub. kor. ur. Brezlično.) V včerajšnji seji je Clemenceau poslušal Trumbiča o zahtevah jugoslovanske delegacije. Jugoslovanski zahtevni spis je podpisan od Pašiča, Trumbiča, Vesniča in Zolgerja. Sonino je v imenu italijanske delegacije nastopno izjavil: Moja dolžnost je, izjaviti, da italijanska vlada ne more sprejeti nobenih novih predlogov o rešitvi vprašanj, o katerih se Italija strinja z alijanci že tri in pol leta vojne.

MINISTRSTVO ZA PREHRANO, OBNOVO IN JAVNO POMOČ.

Beograd, 20. februarja. (Ljub. kor. urad.) Tiskovni urad poroča: Včerajšnje »Službene novine« objavljajo naredbo o ustroju ministrstva za prehrano in obnovo dežel. Ministrstvo ima administrativne oddelke za prehrano, za obnovo dežel in javno pomoč.

TOBAČNI MONOPOL.

Beograd, 20. februarja. (Ljub. kor. urad.) Tiskovni urad poroča: Ministrski svet je sklenil, da se podrede vse tvornice tobaka in tobačna režija v Bosni in Hercegovini samostojni monopolni upravi v Beogradu in da se upravljajo po njenih navedbah.

NAŠA ZAHVALA AMERIKI ZA PRIZNANJE.

Beograd, 20. februarja. (Ljub. kor. urad.) Tiskovni urad poroča: Minister

za zunanje stvari je odgovoril gosp. Lansingu z nastopnim pismom: Čast mi je potrditi prejem pisma, s katerim ste mi objavili besedilo izjave vaše vlade. Čast mi je, zahvaliti se v imenu kraljevske vlade, vladi ameriških Zedinjenih držav, ker je pozdravila ujedinitenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem činom je vlada ameriških držav hotela dati našemu troimenskemu narodu, ki se je ujediniteljno svojevolično v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, še nov dokaz svojih simpatij za njegove napore za ujedinitenje in neodvisnost. Prosim, sporočite vaši vladi, da bo ta čin ojačil v našem narodu navdušenje in njegove prisrčne odnose, ki ga vežejo z narodom velike ameriške republike.

ODPADNIK OBUPAL.

Maribor, 20. februarja. (Ljub. kor. urad.) V St. Lenartu v Labudski dolini je ponoči od 5. na 6. februarja izvršil samomor tamkajšnji okrajni sodnik dr. Jožef Meschitz. Služboval je tudi v slovenskih krajih Koroške in Štajerske. Rodom Velikovčan, je bil samomorilec velik narodni odpadnik in strupen sovražnik Slovencev. Tega svojega mišljenja tudi v uradu ni mogel zatajiti.

VESELI CELOVEC.

Maribor, 20. februarja. (Ljub. kor. urad.) Po semkaj došli poročilih vlada v zadnjem času v Celovcu veliko pomanjkanje živil. Minoli teden je mestna uprava radi pomanjkanja mesa bila primorana, razdeliti poslednje svoje zaloge, to je 4534 škatlje mesnih konserv in 1000 škatlje sardin in te za 30.000 oseb. V mestnem zboru razpravljajo o tem prečnem vprašanju, ne morejo pa najti izhoda iz te krize. Kljub temu se pa v Celovcu pridno pijačijo. Očividci pripovedujejo, da se na celovških ulicah nikoli ni videlo toliko pijanih žensk, kot ravno sedaj.

KAJ SO NEMCI VSE NAMERAVALI.

Maribor, 20. februarja. (Ljub. kor. urad.) Nemški avstrijski urad za notranje stvari je poslal občini St. Andraž v Slovenskih goricah abecedni seznam vseh vseh občin Nemške Avstrije. V tem seznamu so označene vse občine v Slovenskih goricah, v ptujskem okraju in druge. V uvodniku se pozivljajo vsi, posebno župani, da sodelujejo pri volitvah za Nemško Avstrijo.

PROTI SPOJITVI AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Berolin, 18. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Poročevalec »Amsterdam Telegrafa« je imel razgovor s Pichonom, ki mu je izjavil, da bo Francoska nastopila proti spojitvi Nemške Avstrije z Nemčijo.

Aprovizacija.

— Mese na rdečo izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v petek, dne 21. t. m. in v soboto, dne 22. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta le red: v petek, popoldne od 3 do 4.4. štev. 1 do 200, od 4.4. do 4. štev. 201 do 400, od 4. do 4.4. štev. 401 do 600, od 4.4. do 5. štev. 601 do 800, od 5. do 4.4. štev. 801 do 1000. — V soboto, popoldne od 1 do 4.2. štev. 1001 do 1200, od 4.2. do 2. štev. 1201 do 1400, od 2. do 4.3. štev. 1401 do 1600, od 4.3. do 3. štev. 1601 do 1800, od 3. do 4.4. štev. 1801 do 2000, od 4.4. do 4. štev. 2001 do 2200, od 4. do 4.4. štev. 2201 do 2400, od 4.4. do 5. štev. 2401 do konca.

Za nadrobno prodajo prašičega mesa s slanino t. i. mesa od takozvanih prštarjev, ki se od njega ne odbere špeh, se je zvišala maksimalna cena na 16 K za kilogram. Občinstvo se opozarja, da velja ta zvišana cena le za meso omenjene vrste, ne pa tudi za drugo sveže prašičje meso. Mesarje, ki bi prodajali vse sveže prašičje meso po vprek po tej ceni, naj se nemudoma naznani pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

Darila.

Podčastnik ljubiteljske skupine se pridruži v prid koroškemu beguncem in slepm vojakom v Trzin veselo, ki je imela 500 kron čistega dobička. Polovico tega zneska je namenjena koroškim beguncem, druga polovica pa slepim vojakom.

Fantje iz Preseca so po g. Roglju poslali 608 K za srbske sirote.

Poslano.

Na žrtvo »Provincionalizem ali bo kaj hujšega« v listu »Jugoslavija« z dne 14. februarja 1919 se odvrne: Da stremijo gostilničarske organizacije že dolgo za tem, da se vsaj za večjo in važnejšo gostilniška podjetja zakonito določi dokaz usposobljenosti, in to se godi sedaj v novi dobi tem bolj v vsestranskim pritiskom. Organizacijam, osimra njih voditeljem, bo torej menda še dovoljeno posluževati se v to vseh dopustnih sredstev. Ako je tedaj g. K. kot sadržajni načelnik vporabil v to tudi forum občinskega sveta

ljubljanskega, mu gre zato samo čast kajti vseeno je ali je dotični, proti kateremu se vodi ugovarjanje, potem že trgovec, ki je med vojno obogatel. Goriskega ali pa od Vardarja, kajti gre se za osebo in za stvar. Ako se pa od gotove strani potezuje danes za brezposelne strokovno izvežbane ljudi, ki vsled zasedenja važnih obratov po nestrokovnjakih ne pridejo do kruha, jutri pa se zopet z vso mogočo, da ne rečemo aroganco, zagovarja drugo stališče, se sme to pač imenovati navadno šarlatanstvo.

Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Prva špeciialna trgovina z rokavicami in parfumi

O. BRAČKO

Dunajska cesta šte. 12.

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7.

priloga

kancelijski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovtini in barvani papir

Kusete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali s dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusuje.

Objemalne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izbor

vseh pisarniških potrebščin, svietnikov, peres, peromnikov, radirk, kamenskov, tablo, goble, črtila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinejših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v unje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Česeni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Noteti in tintniki.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

100% Dobička glavica 10.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

100% Rezervni fond 4.000.000.- kron.

Poslovalnica avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vloge na knjižice in tekoči račun

vsakovrstne KREDITE.

proti ugodnemu obrestovanju.

ni, nove, zelo elegantne se prodajo.
Kje, pove upr. Sl. Nar. 2067

Browning pištola se prodaja z municijo vred. Naslov pove upr. Sl. Nar. 2115

Na stanovanje in hrano se sprejme gospodinja. Poizve se pri upr. Sl. Nar. 2102

Več izurjenih šivilj potrebuje za do-
modni salon Nina Pressi. Vpraša se: Sv.
Petra cesta št. 20/L 2158

Lepa črna obleka in kratek površnik
se celo prodaja. Vpraša se v Cegar-
jevi ul. 12, pritličje leve. 2098

Prazna soba, žela, se išče. Ponudbe
pod „Dvorišče 2063“ na upr. Slov.
Naroda* 2063

Stanovanje 4 sob se zamenja za ve-
čje 5-6 sob. — Ponudbe
pod „4 sobe 2109“ na upr. Slov. Nar.
2109

Soba s hrano išče dijakinja. Najem-
nino plača na željo v
živilih. Ponudbe pod „soba s hrano 2105“
na upr. Sl. Nar. 2105

Gostilna v Ljubljani ali okolici se
vzame v najem, eventualno
se tudi kupi. — Ponudbe pod „Dobro
ločeta 2209“ na upr. Slov. Nar. 2209

Kazne deske (Zaubscholze) skupaj ali
posamezno se ugodno pro-
dajo. Posredovalni urad, Mestni trg 25,
I. nadst. 2193

Priznjeni daljnogled 15 X poveča, za-
meniam za dobro
lovsko puško. M. Tomc, Zagorje o. Savi
2197

Elegantna spalna soba, salonski klavir
in različni drugi
mobilijar radi selitve na prodaj. Blet-
weisova 21, parter. 2142

Čevljarški šivalni stroj se išče v na-
kupu ozir. na
1-3 mesečno posojilo. Prijazne po-
nudbe na upr. Slov. Nar. pod „Stroj
2148“ 2148

Prodajalica, zmožna slovenskega hr-
nemškega jezika, v govoru in pavi,
izurjena v trgovini z mešanim blagom,
želi sedanjo službo premeniti. Naslov
pove upr. Slov. Naroda. 2204

Fotoparar Extra Rapid Aplanat Jen-
so se Glass 9X12 s celo pripravo, se
prodaja. — Istotam se prodaja lep, lovski
plov, 9 mesecev star. Naslov pove upr.
Slov. Nar. 2215

Lei, lir in volnih posolil nakup po-
sreduje in sprejema kot za-
varovalne premije. — Solosna za-
varovalna posredovalnica, Gledališka ul.
št. 7, III. nadst. Uradne ure od 9-11
dop. 3-6 pop. 2185

Proda se: Otomane šivalni stroj, vrtni
likanje svetilke za petrolej in karbid
Ogleda se od 1-4 popoldan v Slo-
škovi ulici 16, II. nadst. Wegschei-
der. 2186

Gospodinja, otroška vrtnarica z lepo
slovensčino, se sprejme
čez dan k 3 letnemu dečku. Predsta-
viti se od 2-3 v Kopališki ulici 12,
pritličje. Istotam se prodaja nekaj črnih
oblek, dežnih plaščev, perilo za no-
vorjenčka velik linotej. Zamenja se
sladkor za moko 0, od 3-4 pop. 2214

Planinska unovčevalnica za les.
Cetralska Gradec (Graz) Laimburg. 14

potrebne raznovrstne lesne in gozdne proizvode in izdelke franco vagon. Kupuje
in jemlje v zakup žage z okroglim lesom vred. Prosi za najnižje ponudbe. 2089

Industrijski krogi, ki se zanimajo za nabavo na-
črtov vzdigala za pokrov pri
matilnicah, naj pošljejo svoje
ponudbe upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Matilnica“ 2120. Dosej je
imela svoj patent na vzdigalo le tovarna Kovačik v Prostějovu. To dvigalo je
različno od onega tov. Kovačik in kupec načrta ima pravico do patentov vseh
držav. Ponudbam naj se dodajo menja glede cene, za katero bi interesen načrt
prevzel. Podjetniku industrijske se nudi priložnost za lepo bodočnost. 2120

Kupujem suhe gobe in dobre vreče.
Prodajam kromo za čevlje v kovinskih dozah, pol doze po K 15, —
cela doza po K 28 — za tucat. Čevlje z lesnimi in usnjatimi podplat-
i, trane torbice itd. Izvrstno letošnje in lanske vino in razno domače žganje

M. RANT, Kranj.
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

„SRNA“
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

Ignac Fock v Kranju.

Alojzij Woschnig
okr. oreh. strajmojster v p.
v sredo, dne 19. svečana 1919 ob 9. uri zvečer nemadoma pre-
minul.
Pogreb nepozabnega nam pokojnika se bo vršil v petek,
dne 21. svečana 1919 ob 4. uri popoldne,
Radovljica, dne 19. svečana 1919.
Zahtevajo ostali.

Pisalne stroje vseh sistemov popravila
učijo uč. Berget, Celje, Gl.
Zelca ul. 18. 2205

Kvas vedno sveži, na prodajni od-
dan na Sv. Petra cesti 38. 2203

Karbid na drobno in debelo ter sve-
tiljke razpošilja točno pro-
ti predplačilu trgovina Martina Šumer, Ke-
rajce. 1068

Majhna hišica z vrtom se kupi v
Ljubljani ali okolici
Ponudbe pod „Naglo 2034“ na upr.
Slov. Naroda. 2034

Salonska garnitura in velika preproga
se kupi ali zamenja proti živlom. Na-
slov pove upr. Slov. Naroda. 2181

Spretnega urarskega pomočnika
sprejme takoj v trajno delo P. Obid,
urar v Koštem. 2183

Ženski šivalni stroj dobro ohranjen
čevljev št. 43 in lena ura budilka se
prodaja. Vinko Bedina, Rimska cesta št. 5.
2185

Mehlovana soba s kuhinjo se odda
mirni stran-
ki. Istotam je dobila se ena mehlovana
soba. Erjavčeva cesta 14, I. nadst. 2184
Ogleda se od 2. do pol 5. popoldne

Več 1000 m belih trakov Keperhard
se ugodno
prodaja. Posredovalni urad, Mestni
trg 25/L 2195

**Okroglo 100 kg starega časopisnega
papirja** se prodaja po 60 vin. kg. Po-
sredovalni urad, Mestni
trg 25/L 2194

Bencin motor, že rabljen, 20 konj-
ske kamne in žago napredaj. Cena po
dogovoru. Naslov pove upravn. Slov.
Naroda. 2202

Deklica, stara 16 let, poštena, mirnega
čarja, značaj, boljših staršev iz
Dolenjske, zmožna pisave in račun-
stva, želi vstopiti kot učenka v kako
večjo trgovino v Ljubljani. — Naslov
pove upr. Sl. Nar. 2211

Proda se: spalni divan z dvema for-
mami, otomana, luksur-
iozni lestenec iz stare medenine, več
ampol, več miz, stolov in druge hišne
opreme. Pogledati Elizabeta c. 8, II.
dno. 2213

Trgovino z mešanim blagom event. z
inventarjem in blagom vred v prometnem
krajju najraje na deželi na Sp. Stajerskem
vzemem v najem. Poznejši nakup ni iz-
ključen. Cenj. ponudbe pod „NAKUP
2192“ na upr. Sl. Naroda. 2192

Za vajenca bi rad dal 16letnega kre-
pkega kega inteligentnega fanta v
kako trgovino z mešanim blagom, ali pa
v kako tovarno, kjer bi se z amogel na-
učiti ključničarstva, elektromehanike ali
strojne mehanike — pri popolni oskrbi in
stanovanju. Ponudbe prosim pod „Za-
nesljiv 2191“ na upr. Sl. Naroda. 2191

Gospodinja k dičci, koja i u kući po-
maže, traži se. Ponudbe
sa slikom, svetočbama na nasl. Pika-
ma. Temejcevi kod Vukovara. Slavonija
Gospodjice, koje žele trajno mesto,
sa znanjem više jezika i glasova,
imadu prednost. Početna plaća 80 K
mesečno sa najboljom oskrbom.
Istotam se traži jedan vrtlar
(vrtinar) po mogućnosti neoženjen.
2179

Planinska unovčevalnica za les.
Cetralska Gradec (Graz) Laimburg. 14

potrebne raznovrstne lesne in gozdne proizvode in izdelke franco vagon. Kupuje
in jemlje v zakup žage z okroglim lesom vred. Prosi za najnižje ponudbe. 2089

Industrijski krogi, ki se zanimajo za nabavo na-
črtov vzdigala za pokrov pri
matilnicah, naj pošljejo svoje
ponudbe upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Matilnica“ 2120. Dosej je
imela svoj patent na vzdigalo le tovarna Kovačik v Prostějovu. To dvigalo je
različno od onega tov. Kovačik in kupec načrta ima pravico do patentov vseh
držav. Ponudbam naj se dodajo menja glede cene, za katero bi interesen načrt
prevzel. Podjetniku industrijske se nudi priložnost za lepo bodočnost. 2120

Kupujem suhe gobe in dobre vreče.
Prodajam kromo za čevlje v kovinskih dozah, pol doze po K 15, —
cela doza po K 28 — za tucat. Čevlje z lesnimi in usnjatimi podplat-
i, trane torbice itd. Izvrstno letošnje in lanske vino in razno domače žganje

M. RANT, Kranj.
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

„SRNA“
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

Ignac Fock v Kranju.

Alojzij Woschnig
okr. oreh. strajmojster v p.
v sredo, dne 19. svečana 1919 ob 9. uri zvečer nemadoma pre-
minul.
Pogreb nepozabnega nam pokojnika se bo vršil v petek,
dne 21. svečana 1919 ob 4. uri popoldne,
Radovljica, dne 19. svečana 1919.
Zahtevajo ostali.

Planinska unovčevalnica za les.
Cetralska Gradec (Graz) Laimburg. 14

potrebne raznovrstne lesne in gozdne proizvode in izdelke franco vagon. Kupuje
in jemlje v zakup žage z okroglim lesom vred. Prosi za najnižje ponudbe. 2089

Industrijski krogi, ki se zanimajo za nabavo na-
črtov vzdigala za pokrov pri
matilnicah, naj pošljejo svoje
ponudbe upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Matilnica“ 2120. Dosej je
imela svoj patent na vzdigalo le tovarna Kovačik v Prostějovu. To dvigalo je
različno od onega tov. Kovačik in kupec načrta ima pravico do patentov vseh
držav. Ponudbam naj se dodajo menja glede cene, za katero bi interesen načrt
prevzel. Podjetniku industrijske se nudi priložnost za lepo bodočnost. 2120

Kupujem suhe gobe in dobre vreče.
Prodajam kromo za čevlje v kovinskih dozah, pol doze po K 15, —
cela doza po K 28 — za tucat. Čevlje z lesnimi in usnjatimi podplat-
i, trane torbice itd. Izvrstno letošnje in lanske vino in razno domače žganje

M. RANT, Kranj.
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

„SRNA“
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

Ignac Fock v Kranju.

Alojzij Woschnig
okr. oreh. strajmojster v p.
v sredo, dne 19. svečana 1919 ob 9. uri zvečer nemadoma pre-
minul.
Pogreb nepozabnega nam pokojnika se bo vršil v petek,
dne 21. svečana 1919 ob 4. uri popoldne,
Radovljica, dne 19. svečana 1919.
Zahtevajo ostali.

Planinska unovčevalnica za les.
Cetralska Gradec (Graz) Laimburg. 14

potrebne raznovrstne lesne in gozdne proizvode in izdelke franco vagon. Kupuje
in jemlje v zakup žage z okroglim lesom vred. Prosi za najnižje ponudbe. 2089

Industrijski krogi, ki se zanimajo za nabavo na-
črtov vzdigala za pokrov pri
matilnicah, naj pošljejo svoje
ponudbe upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Matilnica“ 2120. Dosej je
imela svoj patent na vzdigalo le tovarna Kovačik v Prostějovu. To dvigalo je
različno od onega tov. Kovačik in kupec načrta ima pravico do patentov vseh
držav. Ponudbam naj se dodajo menja glede cene, za katero bi interesen načrt
prevzel. Podjetniku industrijske se nudi priložnost za lepo bodočnost. 2120

Kupujem suhe gobe in dobre vreče.
Prodajam kromo za čevlje v kovinskih dozah, pol doze po K 15, —
cela doza po K 28 — za tucat. Čevlje z lesnimi in usnjatimi podplat-
i, trane torbice itd. Izvrstno letošnje in lanske vino in razno domače žganje

M. RANT, Kranj.
je zamika najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosa 500 gramov).
Tovarna za milo in sodo 2167

Vojaški suknjič (Waffenrock) jako fin,
se po ugodni cen-
i prodaja. Kje, pove upr. Slov. Naroda.
2147

Išče se dijak višje srednje šole, kateri
bi podučeval dijaka nižje
srednje šole. Poizve se v trgovini Zajec
Stari trg 9. 2151

Prodajalica, ki je že dal časa službo-
vala na deželi, želi preme-
niti službo, najraje kam na Gorenj-ko.
Naslov pove upr. Sl. Naroda pod št. 2150.

Kuim par konj za težo in tek.
Ponudbe prevzame Ottomar Bamberg
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16.

Fotografski aparat 18X24 ali pa večji
z dobri objekti-
vom, tudi objektiv sam kupim. Na-
slov L. Krema, Ljubljana Zidovska
steza 1. II. nadst. 2161

Mehilarska soba ali kabinet za eno
osebo, se išče za ta-
ko ali za 1 marec. Ponudbe z označ-
bo cene na naslov: Križar Jurčičev trg
št. 3, I. nadst. 2095

Mehanika, ki bi ob potrebi poprav-
ila pisalne in šiviljne
stole, išče poštiti čekovni urad v
Ljubljani. Ponudbe naj se pošljejo na
imenovani urad. 2118

Kostanjev les za ekstrakcijo kurjuha
samo do konca marca
t. l. po jako ugodni cen. Cenj. ponudbe
na Jos. Cizel, Polzeva, Stajerske.
2144

Korespondenca - ženitev! Dve mladi
izobraženi
Jugoslavočki, želite živahne korespon-
denca v svojo življenje z dvema mla-
dima navdušenima Jugoslovancema
zelo veselje značaja. Ponudbe pod
„Svečana V. Hliljevič“ in „Milivoja Bog-
danovič“ Ljubljana I. poštno ležeče. 2177

Proda se napoli izgotovljeno
letalo (aeroplan)
Naslov pove upr. Slov. Nar. 2125

!! Trgovci !!
Nudimo: 50.000 metel iz riževe slame:
št. 1 po K 4-80; št. 2 K 5-60; št. 3
K 6-40; št. 4 K 7-20; krtače za ribanje
proda iz riževe slame K 23, iz pra-
vih korenin K 7-— za komad, kakor
tudi vse ostale vrste krtačarskega bla-
ga. Cene franco Zagreb. Em. Weiss
I. drug, Zagreb, Jurčičeva ul. 9. Posiljamo
tudi po pošti po povzetju. 1170

Več raznašalcev
za „Slovenski Narod“
se sprejme takoj
proti dobri plači.
Vpraša se v Narodni Tiskarni.

Izjava.
Podpisana obžalnovala, da
sva g. Janeza Verhovnika
dne 4. svečana 1919 v Žičah
javno na časti raztalila ter
ga prosiva za odpustanje.
V Žičah, dne 15. svečana 1919.
Karl Rečnik, Marija Ambrož.

Išče se:
Stanovanje z dvema ali tremi sobami
za pisarno.
Prodajalni lokal, kateri bi bil še mo-
del, goče v isti hiši.
Mehilarska soba za višjega uradnika.
Nemehilarska soba s kabinetom in
priljubljenimi.
Plača se dobro. Ponudbe z navedbo
cene in termina na upravn. Slov. Nar.
pod „Slovenec 2178“ 2178

Ženitna ponudba! Dva inteligentna
jugoslov. soferja
(podčastnika) s primernim premože-
njem, se želita seznaniti v svojo že-
nitve z mladima, neomadeževanima
gospicama v starosti od 18-22 let
izključeno se gospice, katere so
službovale v bivši avstr. armadi.
Prednost imajo trgovske neobrazne
ter one, ki bi imele veselje do avto-
mobilnega športa. Resne ponudbe le-
sa slikami pod „sive in crne“ je vpo-
slati na pošto ležeče Ljubljana I.
2207

Korespondence
si želita v svojo živ-
ljenje dva mlada intel. gospoda
z ravno tako mladima, ne
nad 22 let starima gospi-
cama vsega značaja.
Premoženje postranska
stvar. Le resne ponudbe
je poslati na upr. „Slov.
Nar.“ pod „Zveste urc 2217“
in „Mlada ljubezen 2217“
— Tajnost zadržana. —

Ženitna ponudba! Dva jugoslovanska
podčastnika, pomorska podča-
stnika, strojna tehnika želita vstopi-
ti v korespondenco v svojo živ-
ljenje. — Ozira se na dekletod 15. do 19 let
Zeli se res lepe zunanjosti, dobrega
značaja inteligence, vendar popolno
ma za gospodinstvo zlasti za kuhar-
stvo. Zeli se dobro finacijsko stan-
je. Sva visoke postave, vsak star
22 let. Prav brhke zunanji st, inteli-
gentna in prav za vsako delo. Dobro
bodočnost imava. Eden melanholik
drugi sangvinik Nisva igralca ne pi-
jančkar, vendar kadilca Resna in
energična. Samo resne ponudbe s si-
ko, katero se na zahtevo vrne na na-
slov: Korneilus Paskovič ali Franc Oma-
heo SRS Brod Rudolf. Zelenika, Kotorški
zav. Južna Dalmacija. Tajnost častno
zadržana. 2116

Več harmonik (1 italijanska) mave-
dal, Sp. Šiška 188.

3 svilenke bluze in ženski svilen plašč
se prodaja Naslov
pove upr. Slov. Naroda. 2117

Dve črtni avstrijske divilje na Bra-
kovskem naslovu 4 II
2123

Črna konj 175 cm visok, fin tekač, ino-
zemske pasme, se kupo-
Naslov pove upr. Slov. Nar. 1738

Drveni ogljen oko 30 vagona za pro-
dajo kod Ciril Zagor-
Supla Hrvatska. 1614

Uitej instruiral v vseh predmetih
ljudske šole in mešanske š-
le. Pripravlja za sprejem v gimnazijo
Priloge tudi pošilja. Donosi z označbo
„Resno delo 2156“ na upr. Slov. Nar.

Proda se: več postelj prirobnih in
boljše vrste omare, ogleda-
lo na sto alo in razne druge stvari.
Naslov se izve v prodajalni tobaka
Rimska c. 24. 2131

2000 K posojila išče invalid urad-
nemu odplačilu proti dobri obrestim.
Ponudbe pod „2000 K 2133“ na upr.
Sl. Nar. 2138

Inteligentna gospodinja, slovensčine
zmožna, ki ima veselje do otrok, želi
piti k boljši družini k otrokom kot
v kuhinji. Cenj. ponudbe pod „Inteli-
gentna 2078“ na upr. Sl. Nar. 2078

Stanovanje na Dolenjski ces. št. 50
obstoječe iz kuhinje dveh
sob, pr. dsobe, mostova in drugih
priljubljenih bi rad menjal za večje 3 sob
v mestu. Več se izve pri Milana Ste-
lekarju, Mestna branilnica Ljubljanska.

Absolvent mešanske, potem strojne
šole v dobi 3 let z zelo
dobrim uspehom, išče primerne služ-
be. Nastan takoj. Ceniene ponudbe na
upravn. Slov. Nar. z pogoji pod „Tek-
ni 12/2046“ 2043

S'uzninja, pridna in poštena, se išče
k obitelji od 4 oseb. Plača,
hrana in postojanje jako dobro. Na-
stop službe takoj, notni stroški pov-
njeni — Naslov: Olga pl. Jalič, Zagreb,
Ulica 131. 2073

Ost'rhnik, samski, vojašine prost, iz-
vred, vezban v gospodarstvu ter v
trgovini, išče službe, najraje kje na ka-
kem graščinskem veleposstvu, ali pri
lesni trgovini. Naslov pove upr. Sl. Na-
roda. 2068

Kot oskrbnik ali pa čuvaj želim vsto-
piti v kakšno službo z
družino vred. Zmožni smo vsega kmet-
skega dela. Vzememo tudi kakšno malo
kmetijo v najem. Naslov pove upravn
Slov. Nar. 2141

Milo, 10 kg. mila »Dob« K 30-— po-
siljam po povzetju poštne
prosto ter franco zabojek. Pri odje-
mu več originalnih zabojev popust.
Dalje nudim tudi večjo množico zelo
dobrega masločnega mila, ter nad
100 hekto hrastovih sodov Trška
A. Kušan, Ljubljana, Karlovska cesta 15.

S 35 000 K se pridružim kot kom-
panjon dobro uspeva-
jočemu podjetju, najraje strojnemu mi-
narstvu z izrabo vodne ali druge moči.
Sem izobražen, 24 leten mož z realno
maturro in več pisarniškega vodstva.
Ponudbe pod „Industrija“ poš-
ležeče, Šoštanj. 2128

Deček, star 17 let, ki je bil že dve
leti v trgovini, a je moral vsled
vojnih razmer pustiti učenje, želi pri-
ti v kako večjo trgovino na deželo.
Zdrav in močan. Želi bi kraj, kjer se
nabaja obrtno nadaljevalna šola. Cenj.
donise na Andrej Jas. Št. Vid pri Planini
Stajersko. 2137

dobro naloženo z dobrim obrestovanjem
in zadržano sigurnostjo je vprašanje
današnjega dne. — Če hočete o tem
poučati, potrudite se takoj k Splošni
zavarovalnici, Gledališka ulica
št. 7, III. nadstropje. 2198

Prostovoljna dražba pohištva
dne 22. februarja (sobota) ob 10. dop., Vogova ul. 2, II. nadst. levo
Omare, stenski podobice in ogledalo, židana salonska garnitura,
druga garnitura s spalnim divanom, luster, kopalna banja,
naslanjač in dr. 2206

Josip Vrhovnik
Hermina Vrhovnik roj. Černe
poročena
Zagreb 16. svečana 1919 Ljubljana.

Dr. Milko Brezigar
tajnik Narodnega sveta
Marica Duchek
poročena v svečanu 1919.
Doberdob Ljubljana Pizeň.

Karel Bratuž
nadporočnik
Minka Bratuž roj. Rozman
poročena.
GORICA LJUBLJANA.

Za sobnoslikarska dela

se priporoča
FRAN AMBROŽ, Rimska cesta 11.
Sprejema tudi dela na deželi. Izvršitev točna, zmerne cene. 1744

I. Jugosl. tvornica štapova Sunja, Hrvatska.

Preporuča sve vrste izradjenih štapova (izprehajalnih palic) na malo in veliko uz najjeftinije dnevne cene; uzorak šalje se pouzdom. 1616

Vino

belo letnik 1917 in 1918, — rdečo letnik 1918, — črno dalmatinsko letnik 1917, nudim po niskih cenah.

MILKO JESIĆ, Ljubljana,
Florjanska ulica št. 38. 2201

Naročite

najboljše navodilo (recept), kako se napravi dobra domača pijača po ceni; kakor vino, ribizljevo vino, vermut, jabolkovinarstvo. Vsak ga lahko doma pije. — Proti plačilu K 6— na moj naslov pošiljam vsakemu vsa natančna navodila (Rec.) 1980

Odprite oči: Bogat zaslužek!
Naslov: kemičar laboratorij **VINSKA KLET P. W.**
Pošta: Soro j. l. Spod. Štajerske

Mesarske tehtnice
lastnega izdelka ima v zalogi trdnja
KAROL USAR, Maribor n. D.
Grajaka ulica šte. 28.
Tovarna vsakovrstnih tehtnic.
Cene zmerne. — Popravila točno in ceno.

MILO „FANIA“

je izvrstno „milo“ za umivanje, ki vam nadomesti vsako drago „toaletno milo“. Najnovejša iznajdba kemijske znanosti profesorja dr. Darmstadterja in dr. Perla, se dobro peni, lepo diši in bi ga ne smelo manjkati pri nobeni hiši. — Izvrsten predmet za trgovce in gospodinjice. — Elegančna škatlica s 30 komadi okusno opremljena K 30—, 3 škatlice K 82-50, 5 škatlic K 130. Franko na vse pošte. — Izpod ene škatlice se ne pošilja. — **Milo za britje kom. K 3—, kg. 10 kom. K 30—.** Vzorce se ne dajo.

„Export Wertheimer“, Zagreb, Marovska ulica 16.

Gonilni jermeni

Pasovi za dolgala — Transportni trakovi
— impregnirano, iz čistih platnenih niti —

Podjetje za industr. potrebšline
RATTNER & CO., Gradec (Graz) 23.

Dobavljamo vse tehnične predmete. Izvoznice preskrbimo mi.

čevlji tovarne
Peter Kozina & Ko.
iz najkvalitetnejšega čevla, boka in lakovega usnja s nenajbolj podplatni se dobe po dnevnih cenah.
trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po
K 85— za moške, K 73— za ženske
V zalogi **Ljubljana** avg.

Velik

vrtnarski obrat

z velekulturnimi sočivja, 2800 m² velik, s številnimi cvetličnjaki ter toplimi gredicami, jako živahnim kupčijskim obratom s lahko dosegljivim letnim obratom K 180.000, ležeč v razcvetajočem se mejnem mestu, se radi lastnikov bolezni proda. — Velike zaloge sočivnih semen, na tisoče najlepših sadik krizantem in ciklamanov. Več tisoč cepljenih vrtnic in španskega bezga. Bogate zaloge zelenih rastlin, pelargonij, hidrangej, gladiol ter mladih sočivnih rastlin. Hiša za pomočnike, spretno osebje, velika zaloga rožnic (lončkov), 1 astem globok vodnjak, plinov motor, konji in vozovi ter vse prikladne moderne trgovske veletrgovine. Vrednost sveta samega čez 300.000 K. Resni reflektanti naj pod „Vrtnarski obrat“ K 200/2123 pošljejo ponudbo na upravitelja Slovenskega Naroda.

! SVETLA !

Baterije, svetilke, električni pribor, (izdelki svetovne slovenske trgovine). Generalna reprezentanca za eni grob v kraljestvu SFS

JANKO POGAČAR, ZAGREB, 1882
iščamo Ljubljano, Mirova ulica št. 29/1.
Št. 2066.

Razpis.

Glasom naredbe celokupne deželne vlade z dne 20. januarja 1919, št. 310 »Uradnega lista«, št. XLIII bil je dosedanj »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani« preosnovan v državni »Urad za pospeševanje obrti«.

Pri tem uradu je namestili:
1.) enega inženirja elektrostrojne stroke kot ravnatelja,
2.) enega eksportnega akademika,
3.) enega konzulenta za keramične izdelke s teoretično izobrazbo in prakso v izdelovanju lončene posode, opeke in glinastih izdelkov sploh,
4.) enega konceptnega uradnika (izprašanega jurista) s prakso v obrtnih zadevah.

Prošnje, pravilno kolekovane in opremljene s študijskimi spričevaji, oziroma diplomami in spričevaji o dosedanjem službovanju, (ad 3.) tudi s spričevalom o kakem praktičnem izpitu, naj se vložijo do dne 28. februarja 1919

pri podpisnem poverjeništvu, ki izvrši imenovanja v sporazumu s predsednikom zgoraj omenjenega urada.

V prošnjah naj se navedejo plačilni zahtevki, upoštevajoč, da odgovarja mesto ravnatelja VII. činovnemu razredu državnih uradnikov, ostala razpisana mesta se bodo zasedla v činovnih razredih, kakor odgovarja sposobnostim najprimernejših prosilcev.

Ljubljana, dne 18. februarja 1919.

Poverjeništvu za javna dela in obrt:

Inž. Vl. Remec l. r.

Št. 210.

Razpis.

V področju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je popolniti 18 mest cestarjev na državnih cestah in sicer 6 v stavbnem okraju celjskem, 6 v kranjskem, 1 v ljubljanskem, 2 v novomeškem in 3 v slovenjegraškem z mesečno mezdjo 60 K, pravico do 8 štiriletnic po 6 K in nagrado za službeno stanovanje v letnem znesku 100 K za one, ki niso nastanjeni v erarični cestarski hiši.

Za čas veljavnosti naredbe o draginskih dokladah se izplačujejo le-te po določilih naredbe z dne 11. septembra 1918 drž. zak. št. 333.

Pravilno kolekovane prošnje za ta mesta je vložiti pri stavbnem uradu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani (Bleiweisova cesta 13), ali pa pri vodstvu dotičnega stavbenega okraja do dne 31. marca 1919.

Prošnje je treba priložiti:

1. Rojstni (krstni) in domovinski list,
2. dokument o izvršeni vojaški službi,
3. uradno zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za cestarsko službo,
4. spričevalo o нравnosti,
5. dokazilo, da je prosilec več slovenščini v besedi in pisavi.

Mesto se podeli definitivno po enoletnem zadovoljivem službovanju, onim pa, ki so v cestarskih poslih že izveščani, takoj z imenovanjem.

Prošnji, izurjeni v kakšni stavbeni obrti, nadalje oni, ki so bili že pri vzdrževanju cest kot stalni delavci zaposleni in vojni invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest. V ostalem si pa deželna vlada pridržuje proste roke glede podelitve služb.

V Ljubljani, dne 11. februarja 1919.

Inž. Bloudek.

Št. 210.

Razpis.

V področju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je popolniti nastopne službe:

- a) tri mesta cestnih mojstrov, in sicer dve v stavbnem okraju kranjskem s sedežem v Jesenicah in Trzinu in eno v stavbnem okraju celjskem s sedežem v Celju;
- b) dve mesti rečnih mojstrov, in sicer pri Savinji s sedežem v Celju in pri Dravi s sedežem v Ptujem s prejemki, določenimi po zakonih z dne 25. januarja 1914, drž. zak. št. 13 in 16, z dne 25. septembra 1908, drž. zak. št. 204 in 26, decembra 1899, drž. zak. št. 255 in po ministrski naredbi z dne 24. septembra 1908, drž. zak. št. 234, glasom katerih znaša temeljna plača 900 K pri podčastnikih, ki so služili pri vojakih več kot tri leta, 980 oziroma 1060 K, nadalje z aktivitetno doklado, ki znaša 30 % osnovne plače, letnim pavšalom za službeno obleko v znesku 160 K, in obhodninskim pavšalom v znesku 100 K za 1 mirilometer in leto. Za čas veljavnosti naredbe o draginskih prispevkih se izplačujejo draginska doklada po določilih naredbe z dne 11. septembra 1918 drž. zak. št. 333 in 15 % povšek obhodninskega pavšala. Svojeručno pisane in pravilno kolekovane prošnje za ta mesta je vložiti pri stavbnem uradu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani (Bleiweisova cesta 13)

do dne 31. marca 1919.

Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti:

1. Rojstni (krstni) in domovinski list;
2. vojaški certifikat, ali kak drug dokument o vojaški službi prosilčevi;
3. uradno zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za to službo;
4. spričevalo o нравnosti;
5. dokazilo, da je prosilec več slovenščini v besedi in pisavi, da zna risati, v kolikor je to za stavbnega empirika potrebno in pri prošnjah za službo rečnega mojstra tudi, da je izveščan čolnovodja.

Mesto se podeli najprej za leto dni provizorno, potem pa ob zadovoljivem službovanju in po izvršenem izpitu, ki ga je napraviti najpozneje takom treh let definitivno.

Podčastniki-certifikatisti, ki so si pridobili certifikat v smislu zakona z dne 19. aprila 1872, drž. zak. št. 60, dalje prosilci, ki doprinejo dokaz o izvršeni praksi stavbnega empirika in o izučenju sidarske obrti, ter vojni invalidi, če so sicer sposobni za tako službo in če ustrezajo vsem pogojem za zaproseno službo, imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest.

Imenovanje v koleksarenje je neobhodno potrebno. Že vložene prošnje za ta mesta je v smislu predloženih zahtev izpolniti. V ostalem si pa deželna vlada pridržuje proste roke glede podelitve služb.

V Ljubljani, dne 11. svečana 1919.

Inž. Bloudek.

Pri Kranjski deželni podružnici n. a. deželne šiviljske in robnice savarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 12, II. dobio že

vpeljani potovalni uradniki

stalno mesto pod najugodnejšimi pogoji. 2014

Za graščine se išče kuharica,

ki se obenem razume tudi na druga hišna opravila. Pogoji znanje slovenskega in nemškega jezika ter dobra spravevala. Ponudbe naj se pošljejo na oskrbništvu graščine Straussenege pošta Gomilsko, Spodnje Štajerske. 2071

Kranjska deželna podružnica n. a. deželne šiviljske in robnice savarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 12, II. sprejme

več izveščanih

potovalnih uradnikov

proti visoki stalni plači in proviziji. 2015

Naznanilo.

Dobro penete se **MILO** iz Jugoslovanske tovarne v Šiški prodaja in razpošilja vsa poštna naročila

JANKO STUPICA, Sodna ulica, Ljubljana.

Za pranje 30 %, komad A K — 60, 1/20 toaletno K 2-50, posebno priporočljivo za britje, 66 % komad K 2—, pralni prašek 10 o/o K 2-50.

Baterije prvovrstne à K 3'50

karbidne svetilke in karbid

zdrobljen, finejšje vrste za hišne svetilke ter različne gorivce. Vsakovrstno vtičalstvo, granate in ploščaste ter okrogle kamenčke itd. priroča

IGNAC VOK, 2091

trgovina s številnimi stroji in kolekt, **LJUBLJANA**, Sodna ulica št. 7. 209

Naznanilo.

Članemu občinstvu se naznanja, da bo

staroznana gostilna „pri Jurci“

nasproti pošte na Vrhniki dne 23. t. m. zopet odprta.

Dobra pijača, gorka in mrzla jedila bodo vedno na razpolago. Za poletje je cenjenemu občinstvu na razpolago lep senčnat vrt in terasa ob Ljubljani.

Za obilen obisk se priporočata

Jurca - Čepon.

Odvetnik

dr. Vekoslav Kukovec

Je spet odprl svojo pisarno v Celju
v lastni hiši v Solski ul. št. 21, (prejšlov. gimnazija).

Svetilna palica „REKORD“ Gorilne kocke

nadomestilo za

sveče in špirit

Napredaj povsod brez dovolilnic. Poizkusne pošiljave porabnikom za kg z ovojino vred. 28— brez franko po povzetju. Preprodajalcem od 5 kg naprej kg. K 20—.

za odjem od 25 kg naprej specialne cene.

Edino zastopstvo za posamezne province ob odjemu 500 kg.

Preprodajalcem zastoj bogat reklamni material.

Industrija in razpošiljevalnica „URAX“ Gradec,

(Graz), **Strauchergasse 25, telefon 231.**

Na vprašanja glede provizijskih zastopstev ali manjših vpošiljav vzorcev, se ni moči ostri.

2182

Ali se hočete: svojega

revmatizma, protina, ishiasa

kerenite iznebiti?

Tišči že ozdravljeni!

Bolečine v udih in členih, otekli udji, skrčevanje rok in nog, trganje, bolenje v različnih delih telesa, celo celotno oči so posledice revmatičnih in protinskih bolezni. — Nudim vam naraven produkt za zdravljenje. Nobena univerzalna medicina, temveč zdravilno sredstvo, ki je dobrotna mati narava bolnim ljudem daruje.

Vsakemu brezplačno poskušajte.

Pišite mi takoj, da vam pošljem svoje zdravilo in poučno razpravo brezplačno. Postanete hvaležen moj pripravec.

2626

Ekspedicija: OPVERZEN, Radn-pa, odd. VI., 259.